

Från: [Fanny Germer](#)
Till: orebro@lansstyrelsen.se; registrator@lm.se; [Region Örebro län](#); trafikverket@trafikverket.se; skydd@nerikesbrandkar.se
Ärende: Samrådshandlingar fördjupad översiktsplan norra Vättern, Askersunds kommun Örebro län
Datum: den 14 januari 2020 16:28:35
Bilagor: [FÖP Norra Vättern lågupplöst 20190926.pdf](#)
[Miliökonsekvensbeskrivning-komprimerad.pdf](#)
[Allmänt informationsblad om samråd.pdf](#)

Hej!

Här kommer samrådshandlingar för fördjupad översiktsplan för Norra Vättern, Askersunds kommun, Örebro län.

Samrådstiden pågår 15 januari – 15 mars 2020.

Vänliga hälsningar,

Fanny Germer
Planarkitekt
Sydnärkes Byggförvaltning
Epost: fanny.germer@sydnarkebygg.se
Tel: 0583 – 82047

Fördjupning av översiktsplan för
norra Vättern

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

Styrgrupp

Caroline Dieker, ordförande kommunstyrelsen
Hans Sedström, vice ordförande
Billy Ludvigsson, ledamot
Jonas Bygdén, ledamot
Anna Ahnér, ledamot

Arbetsgrupp

Mårten Eriksson, teknisk chef
Sara Iinatti, kommunekolog, Sydnärkes miljöförvaltning
Lars Johansson, förvaltningschef, Sydnärkes byggförvaltning
Vendela Lehn, skolchef
Henrik Olofsson, utvecklingschef
Maria Ståhl, socialchef
Ann-Kristin Olsson, enhetschef fritid och rekreation
Leif Welander, förbundschef Sydnärkes kommunalförbund
Linda Persson, byggnadsinspektör, Sydnärkes byggförvaltning
Maria Gren, bygglovhandläggare, Sydnärkes byggförvaltning
Lars-Ivar Jansson, kommunikatör
Anders Gustavsson, VD Askersunds bostäder AB
Fanny Germer, planarkitekt, Sydnärkes byggförvaltning
Patrik Igelström, planarkitekt, Sydnärkes byggförvaltning
Kristina Grape, planeringsarkitekt, KLARA arkitekter
Axel Lönnqvist, planeringsarkitekt, KLARA arkitekter
Klara Ågren, planeringsarkitekt, KLARA arkitekter

Kartor och layout

KLARA arkitekter

Fotografier

KLARA arkitekter, om inget annat anges

Godkänd av kommunstyrelsen

Antagen av kommunfullmäktige

Laga kraft

FÖRORD

Arbetet med att ta fram en ny fördjupning av översiktsplan för norra Vättern har pågått under ca ett år. Planen ska ersätta den fördjupade översiktsplanen över ungefär samma område från 1997.

När uppdraget gavs att ta fram en ny översiktsplan var syftet från politikerna i Askersunds kommun att möjliggöra, vårda och skydda. Vi har strävat efter att hitta en balans mellan olika intressen för att långsiktigt och omsorgsfullt kunna tillåta utveckling av området. När vi utvecklar gör vi det framförallt genom att bygga på det som redan finns, förtäta och utöka. Ny bebyggelse och verksamhet ska göras på det befintliga kultur- och naturlandskapets villkor.

Sverige växer befolkningsmässigt men demografin ser olika ut i olika kommuner. I Askersunds kommun strävar vi efter att kunna öka andelen av vår befolkning som är i yrkesverksam ålder. Det handlar om elevunderlag till våra förskolor och skolor och kompetensförsörjning till våra arbetsgivare. Planen är en del av att utveckla lösningar på de avgörande frågor som gör att människor ska vilja bo och leva i Askersunds kommun. Det är en förutsättning som är avgörande för att Askersunds kommun ska kunna leverera de tjänster och fullgöra det kärnuppdrag som gör att varje människa har möjligheter att kunna ha en bra vardag.

Du som läser den här samrådshandlingen har antagligen tänkt att lämna synpunkter som myndighet, markägare, privatperson eller annan organisation med intresse av området. Jag hoppas att du ska se och lita på att vi har goda avsikter när vi vill utveckla Askersunds kommun, där den här planen är det fysiska ramverket för området norra Vättern. Planen innebär goda förutsättningar för att den enskilda människan som vill kunna leva ett bra liv ska kunna göra det i samklang med det landskap som formats genom båda naturlig och mänsklig påverkan.

Caroline Dieker, kommunstyrelsens ordförande

SAMMANFATTNING

Planområdet ligger i den södra delen av Askersunds kommun och omfattar tätorterna Hammar, Olshammar och Åmmeberg samt sjön Vättern. Planområdet angränsar till kommunerna Karlsborg och Motala.

Askersunds kommun har ca 11 300 invånare, varav det inom planområdet bor närmare 1 000 invånare i tätorterna Hammar, Olshammar och Åmmeberg samt omkring 1 500 invånare på landsbygden.

Varje kommun ska, enligt 3 kap. PBL, ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Askersunds kommun har en översiktsplan från år 2016, *Översiktsplan 2015-2025*. Till översiktsplanen finns också två tillägg, *Vindbruksplan* och *LIS-områden*. Kommunstyrelsen i Askerunds kommun tog 2018-02-06 beslut om att ta fram en ny fördjupning av översiktsplanen för norra Vättern.

Fördjupningen av översiktsplanen har flera viktiga syften. Den ska vara vägledande för efterföljande planläggning, lovgivning och tillståndsprövning. Planen ska också användas som ett politiskt handlingsprogram för den kommande utvecklingen inom planområdet, bidra till att förenkla och effektivisera plan- och bygglovshanteringen samt vara en överenskommelse mellan staten och kommunen om de allmänna intressen som ska beaktas vid planering och byggande.

Syftet med fördjupningen av översiktsplanen är att skapa en långsiktigt hållbar samhällsutveckling för kommunen att växa kring norra Vättern. Detta genom att peka ut områden för nya bostäder och verksamheter, skapa goda kommunikationer, utveckla och bevara värdefulla natur-, vatten- och kulturmiljöer samt områden för rekreation och friluftsliv. Tidshorisonten för fördjupningen av översiktsplanen sträcker sig fram till år 2030.

Utifrån bl.a. relevanta nationella, regionala och kommunala styrdokument samt övriga planeringsföretsättningar har ett planförslag tagits fram.

I planförslaget har slutgiltiga avvägningar och ställningstaganden gjorts mellan olika allmänna och enskilda intressen. Det ger vägledning för beslut om

användningen av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Planförslaget är vägledande för efterföljande planläggning, lovgivning och tillståndsprövning.

Kommunen ska planera och arbeta för att genomföra planförslaget som också kan ses som en prioriteringslista med koppling till det kommunala budgetarbetet.

För att illustrera de strategiskt långsiktiga intentionerna för planrådets samhällsutveckling har en utvecklingsstrategi tagits fram. Utvecklingsstrategin redovisar på en övergripande nivå med breda penseldrag kommunens målsättning för den strategiskt långsiktiga samhällsutvecklingen inom planområdet, vilken ligger till grund för mark- och vattenanvändningen.

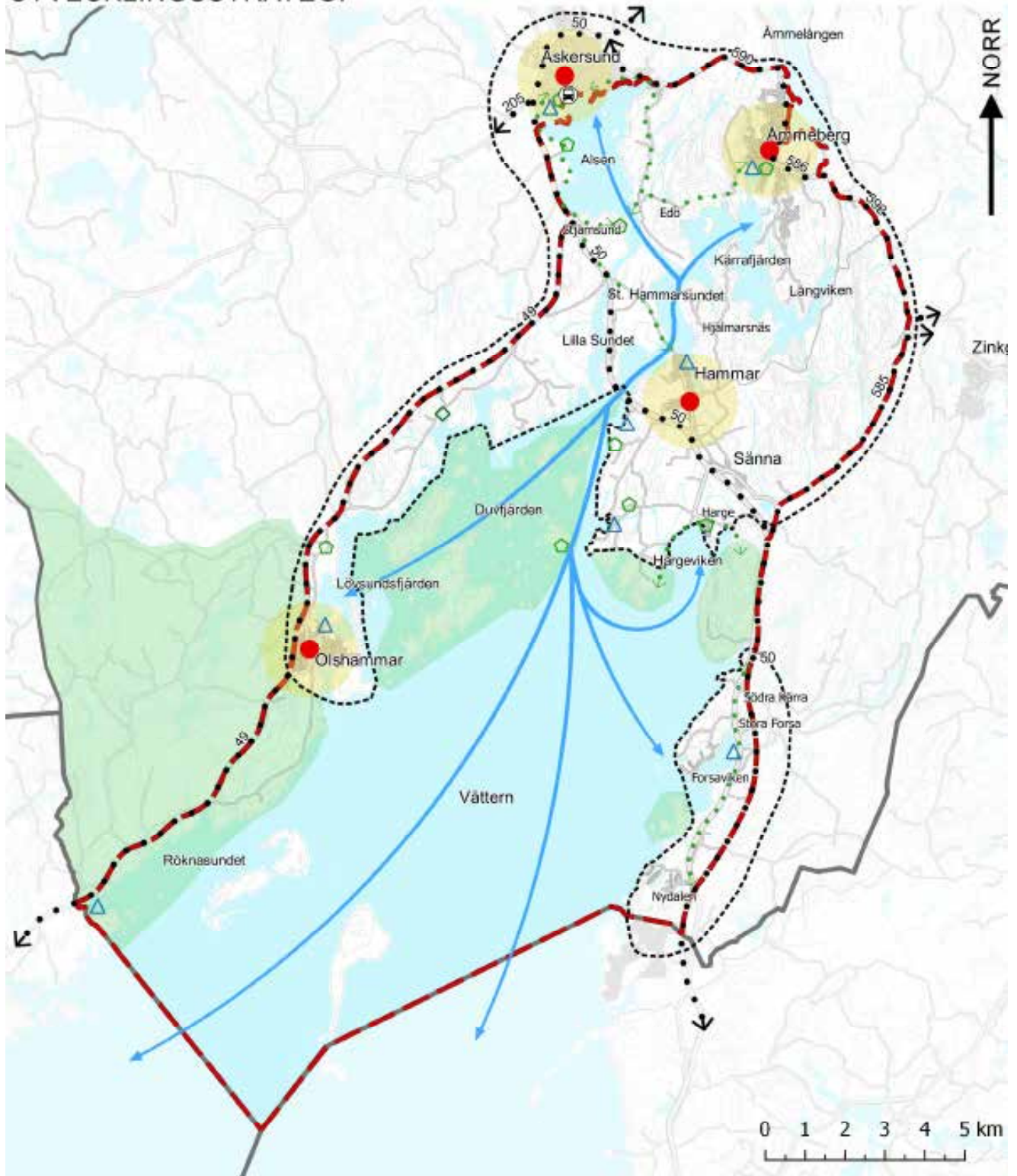
I utvecklingsstrategin utgör Askersund stad, Hammar, Olshammar och Åmmeberg kärnor. Dessa tätorter har stor betydelse för planrådets utveckling och omfattar en stor del av planrådets och kommunens bostäder samt verksamheter. Askersunds stad utgör även kommunens servicecentrum både vad gäller offentlig samt kommersiell service.

Två utvecklingsområden för ny bebyggelse föreslås i utvecklingsstrategin, Nydalen-Stora Forsa och Olshammar-Harge-Hammar-Åmmeberg-Askersunds stad. Inom utvecklingsområdena föreslås både nya bostäder och verksamheter.

Samhällsutvecklingen inom planområdet föreslås koncentreras till de två utvecklingsområdena. Genom att koncentrera samhällsutvecklingen inom planområdet till utvecklingsområdena kan i stor utsträckning befintliga kommunikationer och teknisk försörjning användas samtidigt som det stärker underlaget för kollektivtrafik, service och verksamheter. Detta bidrar till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Inom utvecklingsområdena ska ny bebyggelse främst tillkomma inom, i närheten av och mellan kärnorna samt besöksmålen. Vidare ska kommunala satsningar, såsom nya gång- och cykelvägar, främst prioriteras inom de föreslagna utvecklingsområdena.

UTVECKLINGSSTRATEGI

Teckenförklaring

— Gräns för planområdet

Bebyggelsestruktur

● Kärna

Utvecklingsområde

⋯ Utvecklingsområde

Grön- och blåstruktur

■ Natur- och rekreationsområde

◇ Angöringspunkt för rekreation och friluftsliv

◇ Besöksmål

△ Gästhamn/Båtklubb

↔ Grönstråk

Kommunikationsstruktur

⊞ Resecentrum

↔ Större väg

— Farled

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

I utvecklingsstrategin har fem större natur- och rekreationsområden markerats, Tiveden-Utnäset, Norra Vätterns skärgård, Harge uddar, Hargemarken och Råå uddar. Inom områdena finns ett antal natur- och rekreationsvärden såsom riksintressen, naturreservat, vandringsleder och badplatser.

Askersunds golfklubb, Aspa bruk, Bastedalen, centrala Askersunds stad, Grönön, Harge bad och camping, Husabergsudde camping, Stjärnsunds slott, och Vätternterrassen, har stor betydelse för turismen. Dessa har särskilt markerats i utvecklingsstrategin och utgör viktiga besöksmål inom och i anslutning till planområdet.

Dessutom har viktiga noder för båttrafiken, gästhamnar och båtklubbar samt angränsningspunkter för rekreation och friluftsliv, pekats ut i utvecklingsstrategin. Dessa är Askersund, Bastedalen, Bodaviken, Forsaviken, Grönebacke, Hammar, Igelbäcken, Olshammar och Åmmeberg.

Vidare föreslås fyra grönstråk i utvecklingsstrategin, Hargemarken-Harge uddar, Hammar-Stjärnsund-Askersunds stad, Edö-Stjärnsund, Åmmeberg-Edö-Askersunds stad, och Kärraviken-Nydalen. Grönstråken möjliggör att natur- och rekreationsområdena Hargemarken och Harge uddar, kärnorna Hammar, Åmmeberg och Askersunds stad, besöksmålen Askersunds golfklubb, Stjärnsunds slott, Husabergsudde camping och centrala Askersunds stad samt flera gästhamnar/båtklubbar binds samman. Grönstråken möjliggör en utökad gång- och cykeltrafik inom planområdet, bl.a. runt Alsen och till Hammar. Detta gynnar miljövänliga kommunikationer och folkhälsan.

Resecentrum i Askersunds stad utgör i utvecklingsstrategin en nod för kommunikationer. Resecentrum är en viktig knutpunkt för kommunikationer för både planområdet och kommunen, främst för kollektivtrafiken som utgår från Askersunds stad.

De större vägarna inom planområdet, riksväg 49, den planerade omdragningen av riksväg 50, länsvägarna 585, 586, 590 och 592, utgör tillsammans med farlederna på Vättern kommunikationsstråk i utvecklingsstrategin. Dessa är särskilt viktiga för kommunikationerna inom, till och från planområdet. Riksvägarna har dessutom stor betydelse för cykeltrafik främst i

samband med Vätternrundan. Investeringar i kommunikationsstrukturen ska främst prioriteras till de utpekade kommunikationsstråken.

I planförslaget redovisas hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljö kvalitetsnormer. Vidare föreslås nya områden för bostäder och verksamheter. Planförslaget omfattar även ställningstaganden avseende kommunikationer, natur- och kulturmiljöer, rekreation och friluftsliv, teknisk försörjning samt miljö, hälsa och säkerhet.

LÄSANVISNING

Fördjupningen av översiktsplanen är indelad i fem kapitel.

I kapitlet *Inledning* beskrivs fördjupningens bakgrund och syfte, planprocessen samt tidsplanen.

Kapitlet *Planområdet* beskriver kortfattat planområdets historia och utveckling, kopplingar till omvärlden och viktiga regionala och mellankommunala samarbeten samt mellankommunala intressen.

Kapitlet *Styrdokument* innefattar relevanta nationella, regionala och kommunala mål, planer och program av betydelse för kommunen och översiktsplaneringen.

Kapitlet *Planförslag* utgör de slutgiltiga avvägningarna och ställningstagandena mellan olika allmänna och enskilda intressen. Här ges vägledning för beslut om användningen av mark- och vattenområden samt hur den bebyggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

I kapitlet *Planeringsförutsättningar* återfinns en samlad nulägesbeskrivning med kunskaper om befintliga förhållanden, intressen och pågående förändringar som är nödvändiga förutsättningar vid all planering.

FÖRKORTNINGAR

Följande förkortningar förekommer i fördjupningen av översiktsplanen:

DP	Detaljplan
FÖP	Fördjupning av översiktsplan
KML	Kulturmiljölagen (1988:950)
LIS	Landsbygdsutveckling i strandnära lägen
LIS-område	Område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen
MB	Miljöbalken (1998:808)
MKB	Miljökonsekvensbeskrivning
MKN	Miljö kvalitetsnormer
OB	Områdesbestämmelser
PBL	Plan- och bygglagen (2010:900)
TÖP	Tillägg till översiktsplan
ÖP	Översiktsplan

DEFINITIONER

Följande definitioner förekommer i utvecklingsstrategin:

Besöksmål

Anläggning eller plats som är av stor betydelse för friluftslivet och turismen.

Grönstråk

Sammanhängande stråk som binder samman besöksmål, kärnor, natur- och rekreationsområden och noder med varandra. Dessa är särskilt viktiga för att skapa, förbättra eller upprätthålla en god tillgänglighet. Vidare kan de även fungera som spridningskorridorer för djur och växter samt som gång- och cykelvägar.

Kommunikationsstråk

Förbindelser som är särskilt viktiga för att skapa, förbättra eller upprätthålla en god tillgänglighet. Investeringar i kommunikationsstrukturen och vidareutveckling av kollektivtrafiken bör koncentreras till dessa samband.

Kärna

Mångfunktionellt område med stor betydelse för en Orts-, kommuns eller regions framtida utveckling, vanligtvis med stort inslag av service och arbetsplatser.

Natur- och rekreationsområde

Land- och/eller vattenområde av särskilt stor betydelse för rekreation och naturupplevelser samt för biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Nod

Viktiga knutpunkter i kommunikationsstrukturen där byte mellan transportslag eller omlastning sker.

Utvecklingsområde

Område där utvecklingsinsatser särskilt bör främjas.

Följande definitioner förekommer i mark- och vattenanvändningen:

Bostäder

Område för i huvudsak bostadsbebyggelse.

Grönområde

Parker, parkliknande miljöer, naturmark i tätortsmiljö, närrekreationsområden samt anlagda områden för fritidsaktiviteter som främst äger rum utomhus. Avser grönområde som på grund av dess stora betydelse för ett stort omland bör skiljas ut från övrig bebyggelsemiljö.

Landsbygd

Område som ytmässigt främst används för areella näringar och andra landsbygdsanknutna verksamheter, men där också bostadsbebyggelse och obrukad mark (impediment) kan förekomma.

Natur

Område med stora friluftslivs-, natur- eller landskapsvärden där natur- och landskapsvård bör vara överordnad annan mark- och vattenanvändning. Områden som är viktiga att bevara och där jord- och skogsbruk och andra näringar bör bedrivas på sätt som är förenligt med natur- och landskapsvårdens intressen.

Stadsbygd

Område med bebyggelse av stads- eller tätortsmässig karaktär, där bostäder ingår. Bebyggelsen är indelad i kvarter åtskiljda av gator eller har en kvartersliknande struktur och utgörs av stadsbebyggelse samt stadsliknande bebyggelse som i huvudsak används för bostäder, kontor, handel eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. Även trafik- och parkeringsytor, parker och fritidsanläggningar kan ingå.

Vatten

Vattenområde som inte ingår i de övriga områdestyperna.

Verksamheter

Område för verksamheter som inte bör blandas med bostäder. Kan utgöras av områden för verksamheter som kan vara störande, miljöpåverkande, ytkrävande eller genererar tung eller stor mängd övrig trafik. Kan även utgöras av områden som av andra skäl bör reserveras för enbart verksamheter, exempelvis där det är stort tryck på bostadsmarknaden och det därför är angeläget att säkra näringslivets utvecklingsmöjligheter i särskilda områden.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING.....	10
Bakgrund.....	10
Syfte.....	10
Planprocessen.....	11
Tidsplan (preliminär).....	11
PLANOMRÅDET.....	12
Avgränsning.....	12
Historik.....	12
Befolkningsutveckling.....	12
Sysselsättning.....	12
Pendling.....	12
Planområdet i regionen.....	13
PLANFÖRSLAG.....	27
Utvecklingsstrategi.....	27
Riksintressen.....	29
Miljö kvalitetsnormer.....	34
Bostäder.....	35
Verksamheter.....	46
Kommunikationer.....	50
Naturmiljö.....	51
Vattenmiljö.....	53
Kulturmiljö.....	53
Rekreation och friluftsliv.....	54
Teknisk försörjning.....	54
Miljö, hälsa och säkerhet.....	55
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR.....	60
Riksintressen.....	60
Miljö kvalitetsnormer.....	67
Bostäder.....	70
Verksamheter.....	72
Kommunikationer.....	74
Naturmiljö.....	77
Vattenmiljö.....	83
Kulturmiljö.....	86
Rekreation och friluftsliv.....	88
Teknisk försörjning.....	91
Miljö, hälsa och säkerhet.....	93

INLEDNING

Kommunstyrelsen i Askerunds kommun tog 2018-02-06 beslut om att ta fram en ny fördjupning av översiktsplanen för norra Vättern. Den tidigare fördjupningen av översiktsplanen för området, *Norra Vättern och dess stränder*, är från år 1997. Denna gäller tills dess att den nu aktuella fördjupningen av översiktsplanen vinner laga kraft.

Askersunds kommun har en översiktsplan från år 2016, *Översiktsplan 2015-2025*. Till översiktsplanen finns också två tillägg, *Vindbruksplan* och *LIS-områden*. Översiktsplanen med tillhörande tillägg kommer fortsatt att gälla för kommunen, men för det nu aktuella planområdet kommer fördjupningen av översiktsplanen att ta vid.

Bakgrund

Varje kommun ska, enligt 3 kap. PBL, ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande utan endast vägledande för efterföljande planläggning, lovgivning och tillståndsprövning.

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa sin bedömning av hur skyldigheten att enligt 2 kap. PBL ta hänsyn till allmänna intressen vid beslut om användningen av mark- och vattenområden kommer att tillgodoses. I redovisningen ska riksintressen enligt 3 och 4 kap. MB anges särskilt.

Av översiktsplanen ska framgå:

1. grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden,
2. kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras,
3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljökvalitetsnormer,

4. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,
5. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,
6. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket MB,
7. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra, och
8. om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen.

Utöver lagregleringen styrs innehållet i översiktsplanen även av politiska beslut som kommit till uttryck i visioner, handlingsprogram, måldokument och liknande på nationell, regional och kommunal nivå.

En översiktsplan kan ändras dels för en viss del av kommunen, genom en fördjupning, och dels för att tillgodose ett särskilt allmänt intresse, genom ett tillägg.

Förslaget utgör en ändring av översiktsplanen för en viss del av kommunen, genom en fördjupning för norra Vättern. För en fördjupning av översiktsplanen gäller samma krav på innehåll och förfarande som för en översiktsplan.

Syfte

Fördjupningen av översiktsplanen har flera viktiga syften. Den ska vara vägledande för efterföljande planläggning, lovgivning och tillståndsprövning. Planen ska också användas som ett politiskt handlingsprogram för den kommande utvecklingen inom planområdet, bidra till att förenkla och effektivisera plan- och bygglovshanteringen samt vara en överenskommelse mellan staten och kommunen om de allmänna intressen som ska beaktas vid planering och byggande.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

Syftet med fördjupningen av översiktsplanen är att skapa en långsiktigt hållbar samhällsutveckling för kommunen att växa kring norra Vättern.

Detta genom att peka ut områden för nya bostäder och verksamheter, skapa goda kommunikationer, utveckla och bevara värdefulla natur-, vatten- och kulturmiljöer samt områden för rekreation och friluftsliv.

Tidshorisonten för fördjupningen av översiktsplanen sträcker sig fram till år 2030.

Planprocessen

I planprocessen vägs olika samhällsintressen mot varandra i en demokratisk process samtidigt som enskildas rättigheter beaktas. Innan kommunen antar en fördjupning av översiktsplanen ska kommunen, enligt PBL, samråda med myndigheter, kommuner och andra som är berörda samt ställa ut planförslaget och låta det granskas.

Syftet med *samrådet* är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Länsstyrelsen, berörda kommuner, andra myndigheter, kommunens invånare och sammanlutningar samt enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av planförslaget ges möjlighet att lämna synpunkter på planförslaget. Efter samrådet sammanställs inkomna synpunkter och eventuella förändringar av planförslaget till följd av dessa redovisas i en samrådsredogörelse.

Efter eventuella förändringar av planförslaget ska kommunen ställa ut planförslaget under minst två månader. *Utställningen* utgör ytterligare ett tillfälle för myndigheter, kommunens invånare m.fl. att lämna synpunkter på planförslaget och eventuella förändringar som har gjorts sedan samrådet. Efter utställningen sammanställs inkomna synpunkter och redovisas eventuella förändringar av planförslaget som synpunkterna har föranlett i ett utlåtande.

Planförslaget kan med hjälp av de inkomna synpunkterna komma att revideras igen och en antagandehandling arbetas fram. Om planförslaget ändras väsentligt efter utställningen ska dock kommunen ställa ut planförslaget på nytt.

Kommunstyrelsen (KS) godkänner fördjupningen av översiktsplanen innan kommunfullmäktige (KF) fattar beslut om *antagande*. Tre veckor efter att det justerade protokollet har anslagits på kommunens anslagstavla vinner fördjupningen av översiktsplanen *laga kraft*, om ingen överklagar. Om fördjupningen av översiktsplanen överklagas vinner den istället laga kraft när överklagandet slutgiltigt prövats och avslagits.

Tidsplan (preliminär)

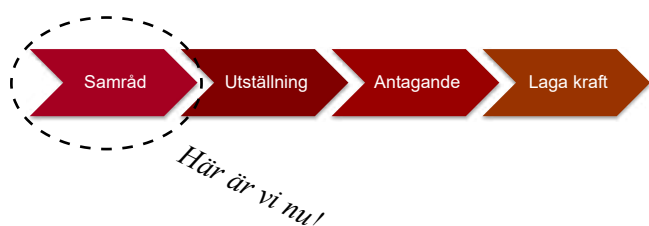
Framtagande av samrådshandling augusti 2018 - september 2019

Samråd oktober-november 2019

Utställning januari-februari 2020

Antagande april 2020

Laga kraft maj 2020

PLANOMRÅDET

Planområdet ligger i den södra delen av Askersunds kommun och omfattar tätorterna Hammar, Olshammar och Åmmeberg.

Planområdet är ca 260 kvadratkilometer stort, varav ca 56 procent av ytan består av vatten och resterande av land. Från väster till öster är planområdet ca 21 kilometer och från norr till söder ca 28 kilometer.

Avgränsning

Den geografiska avgränsningen av fördjupningen av översiktsplanen följer riksvägarna 49 och 50 i väster och öster. I den sydöstra delen avgränsas planområdet av den nya föreslagna dragningen av riksväg 50. I norr avgränsas planområdet av strandlinjen vid Askersunds stad och länsväg 590. I söder avgränsas planområdet av kommungränsen mot Karlsborgs och Motala kommuner.

Historik

Trakten kring Askersund hade stor betydelse för den medeltida svenska järnproduktionen och norra Vättern har historiskt haft flera hamnar för fraktrafik. Askersund var innan järnvägens framväxt en utskippningshamn för varor från den omgivande trakten. År 1850 grundades ett bolag för båttrafik Göteborg-Askersund. Åmmeberg var då hamn för gruvindustrin i Zinkgruvan. Malmen fraktades med järnväg till Åmmeberg, där den lastades på prämar för vidare transport. Sedan år 1974 fraktas malmen istället med lastbil till Otterbäcken vid Väneren för vidare transport.

Nuvarande Askersunds kommun bildades som en följd av kommunreformen år 1971 genom en sammanslagning av Askersunds stad samt Hammars och Lerbäcks kommuner. Planområdet omfattar till stor del det som fram till år 1971 var Hammars kommun.

Befolkningsutveckling

Askersunds kommun har år 2019 ca 11 300 invånare och en befolkningstäthet på omkring 14 invånare per kvadratkilometer. Traditionellt brukar man säga att en tredjedel av folkmängden bor i Askersunds stad, en tredjedel i resterande småorter och en tredjedel på landsbygden. Inom planområdet bor närmare 1 000

Planområdets avgränsning, med tätorter, Askersunds kommun och angränsande kommuner redovisade

invånare i tätorterna Hammar, Olshammar och Åmmeberg samt omkring 1 500 invånare på landsbygden.

Kommunens och planområdets befolkningsstruktur visar på en åldrande befolkning med högre andel äldre än i riket.

Sysselsättning

Både Askersunds kommun och planområdet tillhör Örebros arbetsmarknadsregion, men närheten till Motala gör att även arbetsmarknadsregionen för Motala är av intresse.

Pendling

Arbetspendlingen över kommungränsen är betydande inom både Askersunds kommun och planområdet. Det primära arbetsmarknadsområdet för kommunen utgörs av Motala, Hallsberg och Örebro.

Inom kommunen finns fler bilar per invånare än i riket. Detta torde ha sin förklaring i att en stor del av folkmängden bor i mindre orter och på landsbygden samt att transporterna är hänvisade till väg, då järnväg med tågstopp i dagsläget saknas i kommunen.

Planområdet i regionen

Planområdet gränsar till två grannkommuner, Karlsborgs och Motala kommuner. Samarbete är nödvändigt eftersom den geografiska avgränsningen inte alltid är den naturliga gränsen för ett intresse. Samverkan och samarbete sker på olika nivåer både mellan grannkommuner och regionalt.

Regionala samarbeten

Nedanstående regionala samarbeten bedöms vara av betydelse för fördjupningen av översiktsplanen.

Region Örebro län

Region Örebro län är en organisation som bland annat ansvarar för länets hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, kultur samt den regionala utvecklingen. Regionen bildades den 2015-01-01 genom en sammanslagning av Örebro läns landsting och Regionförbundet Örebro.

En viktig del i regionens arbete är att samverka arbete mellan länets alla kommuner i frågor som är av gemensamt intresse. Till exempel genom det regionala samverkansrådet.

Business Region Örebro (BRO)

Business Region Örebro (BRO) är regionens samarbetsorgan för tillväxt- och näringslivsfrågor mellan kommuner i Örebro län. Målen för samarbetet är:

- fler växande och nya företag,
- fler arbetstillfällen, och
- fler besökare till Örebroregionen.

Mellankommunala samarbeten

Nedanstående mellankommunala samarbeten bedöms vara relevanta samt av betydelse för fördjupningen av översiktsplanen.

Sydnärkes Byggförvaltning

Sydnärkes Byggförvaltning bildades 2011-01-01 och är en gemensam förvaltning för Askersunds, Laxå samt Lekebergs kommuner. Förvaltningen sköter plan- och byggrelaterade ärenden på uppdrag av kommunerna och lyder under Sydnärkes byggnämnd.

Sydnärkes Miljöförvaltning

Sydnärkes Miljöförvaltning bildades den 2011-01-01 och är en gemensam förvaltning för Askersunds, Laxå samt Lekebergs kommuner. Förvaltningen ansvarar för att lagar som rör miljö, hälsa samt livsmedel efterlevs i kommunerna och lyder under Sydnärkes Miljönämnd. Förvaltningens uppgift är även att ge allmänheten och företag råd, anvisningar och upplysningar i miljö- och hälsoskyddsfrågor samt bedriva tillsyn enligt gällande lagstiftning.

Sydnärkes kommunalförbund

Askersund, Hallsberg, Laxå och Lekeberg bildade den 2015-01-01 Sydnärkes kommunalförbund. Kommunalförbundet samverkar kring avfallshanteringen i Sydnärke.

Sydnärkes utbildningsförbund

Sydnärkes utbildningsförbund är ett kommunalförbund med Askersund, Hallsberg och Laxå som medlemskommuner. Utbildningsförbundet startade 1999-07-01 och ska på uppdrag av medlemskommunerna leda och ansvara för utbildningar inom de frivilliga skolformerna, dvs. gymnasial utbildning, vuxenutbildning och uppdragsutbildning.

Bergslagen cycling

Bergslagen cycling är ett samarbete mellan Örebro läns fyra destinationer, kommuner och Region Örebro län. Samarbetet omfattar cykelleder för framför allt mountainbike, men även för road bike och leisure där Askersunds kommun är med.

Vätternvatten

Vätternvatten-projektet är ett samarbete mellan Örebro, Kumla, Hallsbergs, Laxå och Lekebergs kommuner. Kommunerna har bildat ett bolag för att utreda Vättern som vattentäkt för kommunerna. Askersunds kommun är inte med i projektet, men kommer att bli ytterst berörd då ledningar för vatten ska dras från Vättern. Den bergtunnel som föreslås är tänkt att dras genom planområdet.

Vätternvårdsförbundet

Askersunds kommun är medlem i Vätternvårdsförbundet vars medlemmar utgörs av kommuner, landsting, länsstyrelser, organisationer, företag m.fl. runt Vättern. I Vätternvårdsförbundet bedrivs huvudsakligt arbete relaterat till Vättern.

Nerikes brandkår

Nerikes Brandkår är ett kommunalförbund där Örebro, Kumla, Hallsbergs, Lekebergs, Laxå, Askersunds, Lindesbergs, Nora och Ljusnarsbergs kommuner samverkar om räddningstjänst och olycksförebyggande verksamhet. Förbundet bildades år 1998 mellan Örebro, Kumla, Hallsberg och Lekebergs kommuner. Därefter har de andra kommunerna anslutit sig allt eftersom.

Övriga samarbeten

Kommunen samarbetar med sina grannkommuner Karlsborg och Motala i Västra Götaland respektive Östergötland. Detta gäller framför allt infrastrukturfrågor och frågor kopplade till översiktlig planering. Kommunerna samverkar även inom turistiska projekt med Vättern och, när det gäller Karlsborgs kommun även Tiveden, som gemensam nämnare.

Mellankommunala intressen

Nedan följer en kort kommunvis presentation över de mellankommunala intressen med anknytning till mark- och vattenanvändning som berör fördjupningen av översiktsplanen.

De vanligaste mellankommunala intressena rör sådana frågor som inte följer administrativa gränser, som exempelvis områden med höga naturvärden samt sjöar och vattendrag. Andra viktiga mellankommunala är kommunikationer och teknisk försörjning.

Boxholms kommun

Riksintressen

Riksintresse för totalförsvaret (MSA-områdena Karlsborg och Malmen) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Finspångs kommun

Riksintressen

Riksintresse för totalförsvaret (MSA-område Malmen) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintresset tillgodoses.

Gullspångs kommun

Riksintressen

Riksintressena rörligt friluftsliv för Tiveden och totalförsvaret (MSA-området Karlsborg) sträcker sig över gränsen mellan kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Habo kommun

Riksintressen

Flera av de riksintressen som finns i planområdet berör båda kommunerna, såsom Vättern – naturvård, yrkesfiske och rörligt friluftsliv, samt totalförsvaret (område med hinderfrihet, MSA-området Karlsborg). Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Miljö kvalitetsnormer

Kommunerna ska tillsammans verka för att miljö kvalitetsnormerna för vattenförvaltningen uppnås i sjöar, vattendrag och grundvatten, för Vättern och dess tillrinningsområde.

Teknisk försörjning

Vättern är dricksvattentäkt och tillsammans med flera andra kommuner är kommunen med i Vätternvårdsförbundet.

Vattenskyddsområde för vattentäkt Vättern berör kommunerna. Kommunerna ska samverka för att skydda grundvattentäkten.

Hjo kommun

Flera av de riksintressen som finns i planområdet berör båda kommunerna, såsom Vättern – naturvård, yrkesfiske och rörligt friluftsliv, totalförsvaret (influensområde buller/annan risk, område med hinderfrihet, stoppområde höga objekt, MSA-området Karlsborg) samt Natura 2000- området Västra Vättern. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

Miljökvalitetsnormer

Kommunerna ska tillsammans verka för att miljö-kvalitetsnormerna för vattenförvaltningen uppnås i sjöar, vattendrag och grundvatten, för Vättern och dess tillrinningsområde.

Teknisk försörjning

Vättern är dricksvattentäkt och tillsammans med flera andra kommuner är kommunen med i Vättern-vårdsförbundet.

Vattenskyddsområde för vattentäkt Vättern berör kommunerna. Kommunerna ska samverka för att skydda grundvattentäkten.

Jönköpings kommun

Riksintressen

Flera av de riksintressen som finns i planområdet berör båda kommunerna, såsom Vättern – naturvård, yrkesfiske och rörligt friluftsliv, samt totalförsvaret (område med hinderfrihet, MSA-området Karlsborg). Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Miljökvalitetsnormer

Kommunerna ska tillsammans verka för att miljö-kvalitetsnormerna för vattenförvaltningen uppnås i sjöar, vattendrag och grundvatten, för Vättern och dess tillrinningsområde.

Karlsborgs kommun

Riksintressen

Flera av de riksintressen som finns i planområdet sträcker sig över gränsen mellan kommunerna, såsom Vättern – yrkesfiske, naturvård och rörliga friluftslivet, riksväg 49, totalförsvaret (Karlsborgs-området och Rökenenöarna, influensområde buller/annan risk, område med hinderfrihet, stoppområde höga objekt, MSA-området Karlsborg) och Tiveden – friluftsliv och rörliga friluftslivet. Natura 2000 områdena Västra Vättern, Vättern norra, Utnäset och Uvviken berör också båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Miljökvalitetsnormer

Kommunerna ska tillsammans verka för att miljö-kvalitetsnormerna för vattenförvaltningen uppnås i

sjöar, vattendrag och grundvatten, för Vättern och dess tillrinningsområde.

Kommunikationer

Kommunerna ska tillsammans med Trafikverket jobba för att standarden på riksväg 49 förbättras.

Naturmiljö

Över gränsen mellan kommunerna sträcker sig ett flertal värdefulla naturmiljöer såsom naturreservaten Tiveden och Norra Vättern samt ett antal nyckelbiotoper.

Teknisk försörjning

Vättern är dricksvattentäkt och tillsammans med Karlsborgs kommun, med flera, är kommunen med i Vätternvårdsförbundet.

Kraftledningar sträcker sig mellan kommunerna

Vattenskyddsområde för vattentäkt Vättern berör kommunerna. Kommunerna ska samverka för att skydda grundvattentäkten.

Kinda kommun

Riksintressen

Riksintresse för totalförsvaret (MSA-område Malmen) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintresset tillgodoses.

Laxå kommun

Riksintressen

Flera av de riksintressen som finns i planområdet sträcker sig över gränsen mellan kommunerna, såsom Tiveden – rörliga friluftslivet och friluftslivet samt totalförsvaret (influensområde buller/annan risk, område med hinderfrihet, stoppområde höga objekt, MSA-området Karlsborg). Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Rekreation och friluftsliv

Pilgrimsleden Munkastigen sträcker sig över gränsen mellan kommunerna. Kommunerna ska gemensamt säkerställa att leden underhålls och utvecklas.

Teknisk försörjning

Båda kommunerna ingår i Sydnärkes kommunalförbund som ansvarar för hantering av avfall i samverkanskommunerna.

Linköpings kommun

Riksintressen

Riksintresse för totalförsvaret (MSA-område Karlsborg) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintresset tillgodoses.

Mariestads kommun

Riksintressena rörligt frilufsliv för Tiveden och totalförsvaret (MSA-området Karlsborg) sträcker sig över gränsen mellan kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Mjölby kommun

Riksintressen

Riksintresse för totalförsvaret (MSA-områdena Karlsborg och Malmen) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Motala kommun

Riksintressen

Flera av de riksintressen som finns i planområdet sträcker sig över gränsen mellan kommunerna, såsom Vättern – yrkesfiske, naturvård och rörliga frilufslivet, riksväg 50, samt totalförsvaret (Karlsborgs-området och Röknenöarna, influensområde buller/ annan risk, område med hinderfrihet, stoppområde höga objekt, MSA-områdena Karlsborg och Malmen). Natura 2000-områdena för Vättern norra och Vättern östra berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Miljö kvalitetsnormer

Kommunerna ska tillsammans verka för att miljö kvalitetsnormerna för vattenförvaltningen uppnås i sjöar, vattendrag och grundvatten, för Vättern och dess tillrinningsområde.

Kommunikationer

Tillsammans ska kommunerna verka för att riksväg 50 får förbättrad standard. Tillexempel genom att se till att ombyggnationen av sträckan Nykyrka-Brattebro backe genomförs.

Naturmiljö

Mellan kommunerna sträcker ett flertal värdefulla naturmiljöer såsom alléer, sumpskogar och områden utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram. Kommunerna ska samverka för att bevara naturmiljöerna.

Kulturmiljö

Ett antal fornlämningar sträcker över eller intill gränsen mellan kommunerna. Kommunerna ska samverka för att bevara fornlämningarna.

Teknisk försörjning

Vättern är dricksvattentäkt och tillsammans med flera andra kommuner är kommunen med i Vätternvårdsförbundet.

Kraftledning sträcker sig mellan kommunerna.

Vattenskyddsområde för vattentäkt Vättern berör kommunerna. Kommunerna ska samverka för att skydda grundvattentäkten.

Norrköpings kommun

Riksintressen

Riksintresse för totalaförsvaret (MSA-område Malmen) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintresset tillgodoses.

Skövde kommun

Riksintressen

Riksintressena kommunikation för riksväg 49 och totalförsvaret (MSA-området Karlsborg) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Kommunikationer

Kommunerna ska tillsammans med Trafikverket jobba för att standarden på riksväg 49 förbättras.

Söderköpings kommun

Riksintressen

Riksintresse för totalaförsvaret (MSA-område Malmen) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintresset tillgodoses.

Tibro kommun

Riksintressen

Riksintressena rörliga friluftslivet för Vättern och totalförsvaret (influensområde buller/ annan risk, område med hinderfrihet, stoppområde höga objekt, MSA-området Karlsborg) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Tidaholms kommun

Riksintressen

Riksintressena rörligt frilufsliv för Tiveden och totalförsvaret (MSA-området Karlsborg) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Tranås kommun

Riksintressen

Riksintresse för totalförsvaret (MSA-område Malmen) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintresset tillgodoses.

Töreboda kommun

Riksintressen

Riksintressena rörliga frilufslivet och frilufslivet för Tiveden samt totalförsvaret (MSA-området Karlsborg) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Vadstena kommun

Riksintressen

Flera av de riksintressen som finns i planområdet berör båda kommunerna, såsom Vättern – yrkesfiske, naturvård och rörliga frilufslivet, samt totalförsvaret (influensområde buller/annan risk, område med hinderfrihet, stoppområde höga objekt, MSA-områdena Karlsborg och Malmen) Natura 2000-området för Vättern östra berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Miljö kvalitetsnormer

Kommunerna ska tillsammans verka för att miljö kvalitetsnormerna för vattenförvaltningen uppnås i sjöar, vattendrag och grundvatten, för Vättern och dess tillrinningsområde.

Teknisk försörjning

Vattenskyddsområde för vattentäkt Vättern berör kommunerna. Kommunerna ska samverka för att skydda grundvattentäkten.

Valdermarsviks kommun

Riksintressen

Riksintresse för totalförsvaret (MSA-område Malmen) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintresset tillgodoses.

Västerviks kommun

Riksintressen

Riksintresse för totalförsvaret (MSA-område Malmen) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintresset tillgodoses.

Åtvidabergs kommun

Riksintressen

Riksintresse för totalförsvaret (MSA-område Malmen) berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintresset tillgodoses.

Ödeshög kommun

Riksintressen

Flera av de riksintressen som finns i planområdet berör båda kommunerna, såsom Vättern – yrkesfiske, naturvård och rörliga frilufslivet, samt totalförsvaret (influensområde buller/annan risk, område med hinderfrihet, stoppområde höga objekt, MSA-områdena Karlsborg och Malmen) Natura 2000-området för Vättern östra berör båda kommunerna. Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Kommunerna ska gemensamt se till att riksintressena tillgodoses.

Miljö kvalitetsnormer

Kommunerna ska tillsammans verka för att miljö kvalitetsnormerna för vattenförvaltningen uppnås i sjöar, vattendrag och grundvatten, för Vättern och dess tillrinningsområde.

Teknisk försörjning

Vattenskyddsområde för vattentäkt Vättern berör kommunerna. Kommunerna ska samverka för att skydda grundvattentäkten.

STYRDOKUMENT

Den kommunala fysiska planeringen berörs av flera olika nationella, regionala såväl som lokala styrdokument. Ofta är styrdokumenten inriktade på ett ämne, område eller en fråga medan fördjupningen av översiktsplanen har en övergripande helhetssyn. Nedanstående nationella, regionala och kommunala styrdokument bedöms vara relevanta och av betydelse för fördjupningen av översiktsplanen.

Nationella styrdokument Vision för Sverige 2025

Boverket har utifrån satta mål för ett hållbart samhälle år 2050 tagit fram en vision för var Sverige bör vara år 2025. Visionen är tänkt att ge inspiration till åtgärder för en hållbar samhällsutveckling från nationell till lokal nivå. Visionen är uppbyggd på de fyra megatrenderna *Ett ändrat klimat, En globaliserad värld, En urbaniserad värld* och *En digitaliserad värld*.

Utifrån megatrenderna och de förutsättningar som de skapar presenteras tolv Sverigebilder. De Sverigebilder som bedöms vara relevanta för fördjupningen av översiktsplanen är:

- skapa en hållbar livsmiljö i och kring staden,
- utveckla småorter och glesbygd hållbart,
- bygga hållbart,
- planera långsiktigt för kortsiktiga verksamheter,
- gynna besöksnäringen,
- skapa internationella spårstrukturer för gods och resor,
- regional utveckling behöver utbyggd kollektivtrafik,
- trygga rent vatten, och
- bevara tätortsnära natur, stränder och jordbruksmarker.

Nationell strategi för hållbar utveckling

Den nationella strategin för hållbar utveckling omfattar de tre dimensionerna av hållbar utveckling, det vill säga ekologisk, social (inklusive kulturell) och ekonomisk hållbarhet.

Visionen är att Sverige ska gå i spetsen för omställningen till ett hållbart samhälle.

I strategin har nedanstående åtta kärnområden valts

ut som viktiga för de tre dimensionerna av hållbar utveckling:

- framtidens miljö – allas vårt ansvar,
- begränsa klimatförändringarna,
- befolkning och folkhälsa,
- social sammanhållning, välfärd och trygghet,
- sysselsättning och lärande i ett kunskapsamhälle,
- hållbar ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft,
- regional utveckling och sammanhållning, och
- utveckling av ett hållbart samhällsbyggande.

I den nationella strategin ses samhällsplanering som ett av flera verkningsfulla styrmedel och verktyg för att uppnå visionen.

Agenda 2030

Förenta nationernas generalförsamling (FN) antog 2015-09-25 resolutionen Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agendan innehåller 17 mål och 169 delmål och innebär att medlemsländerna i FN har förbundit sig att arbeta för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030.

Agenda 2030. Illustration: Regeringskansliet/FN.

Nedanstående mål för hållbar utveckling bedöms vara relevanta för fördjupningen av översiktsplanen.

- säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.
- säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.
- säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.
- göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.
- vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.
- skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka

skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Nationella miljö kvalitetsmål

Det nationella miljöarbetet är uppbyggt utifrån ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål samt 24 etappmål. Generationsmålet är ett inriktningssmål för miljöpolitiken och anger de samhällsställningar som behöver ske för att miljö kvalitetsmålen ska nås. Generationsmålet ska vara vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället.

De nationella miljömålen. Illustration Tobias Flyger

Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i miljön som miljöarbetet ska leda till. Av de 16 miljö kvalitetsmål som finns anses följande vara relevanta för fördjupningen av översiktsplanen:

- begränsad klimatpåverkan,
- frisk luft,
- bara naturlig försurning,
- giftfri miljö,
- skyddande ozonskikt,
- säker strålmiljö,
- ingen övergödning,
- levande sjöar och vattendrag,
- grundvatten av god kvalitet,
- myllrande våtmarker,
- levande skogar,
- ett rikt odlingslandskap,
- god bebyggd miljö, och
- ett rikt växt- och djurliv.

Nationellt mål om förnybart elsystem

Regeringen beslutade år 2016 att Sverige ska bli 100 procent förnybart. Ett av målen är att elsystemet år 2040 ska vara 100 procent förnybart, dvs. att hela elförsörjningen ska klaras med förnybar energi.

Nationella mål för friluftspolitiken

Regeringen beslutade i december 2012 om mål för friluftslivspolitiken. Det övergripande målet för friluftslivspolitiken är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv, där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Alla människor ska ha möjlighet att få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö.

Det övergripande målet specificeras med nedanstående tio mål:

- tillgänglig natur för alla
- starkt engagemang och samverkan
- allemansrätten
- tillgång till natur för friluftsliv
- attraktiv tätortsnära natur
- hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
- skyddade områden som resurs för friluftslivet
- ett rikt friluftsliv i skolan
- friluftsliv för god folkhälsa
- god kunskap om friluftslivet

Nationella folkhälsomål

Det övergripande nationella målet för folkhälsoarbetet i Sverige är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen. Målet ska också vara att sluta de påverkbara hälsosoklyftorna inom en generation. För att underlätta arbetet med att uppnå målet har en målstruktur med åtta målområden utvecklats.

Nedanstående fem målområden bedöms vara relevanta för fördjupningen av översiktsplanen:

- det tidiga livets villkor,
- kunskaper, kompetenser och utbildning,
- boende och närmiljö
- levnadsvanor, och
- kontroll, inflytande och delaktighet.

Nationell plan för transportsystemet 2018-2029

Regeringen fastställde 2018-05-31 en nationell plan för transportsystemet för åren 2018-2029. Utgångspunkten för planen är det övergripande transportpolitiska målet som ska säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Det övergripande målet kompletteras av två andra mål, funktionsmålet och hänsynsmålet.

Funktionsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämförbart, dvs. likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

Hänsynsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt, samt bidra till att miljö kvalitetsmålen uppnås och till ökad hälsa.

Inom planområdet pekas riksväg 50, sträckan Askersund-Åsbro, ut i den nationella planen som en namngiven investering för att öka kapaciteten och förbättra trafiksäkerheten.

Nationell cykelstrategi för ökad och säker cykling

Regeringen beslutade år 2017 om en nationell cykelstrategi. Målsättningen är att stimulera långsiktigt hållbara transportlösningar. Syftet med strategin är att främja ökad och säker cykling som kan minska resandets miljöpåverkan och trängseln i tätort samt bidra till en bättre folkhälsa. Strategin ska bidra till ett hållbart samhälle med hög livskvalitet i hela landet.

Cykelstrategin bygger på fem insatsområden:

- lyft cykeltrafikens roll i samhällsplaneringen,
- öka fokus på grupper av cyklister,
- främja en mer funktionell och användarvänlig infrastruktur,
- främja en säker cykeltrafik, och
- utveckla statistik och forskning.

Bredbandsstrategi för Sverige

Regeringen beslutade år 2016 om en ny bredbandsstrategi för Sverige. Visionen i strategin är ett helt uppkopplat Sverige 2025. Strategin syftar till att skapa förutsättningar för att bo och verka i hela landet. På kort sikt är målsättningen att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020.

På längre sikt är målsättningen att det finns tillgång till snabbt bredband i hela Sverige och att det finns tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.

En livsmedelsstrategi för Sverige

Regeringen beslutade år 2017 om en livsmedelsstrategi för Sverige. Visionen är att den svenska livsmedelskedjan år 2030 är globalt konkurrenskraftig, innovativ, hållbar och attraktiv att verka inom.

Det övergripande målet för livsmedelsstrategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljö kvalitetsmål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning samt bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel, där sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Nationellt skogsprogram

Regeringen beslutade år 2018 om ett nationellt skogsprogram vars vision är att skogen, det gröna guldets, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi.

I skogsprogrammet finns nedanstående fem fokusområden.

- ett hållbart skogsbruk med ökad klimatnytta.
- mångbruk av skog för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet.
- innovationer och förädlad skogsråvara i världsklass.
- hållbart brukande och bevarande av skogen som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete.
- ett kunskapskliv för ett hållbart brukande och bevarande av skogen.

Regionala styrdokument Regional utvecklingsstrategi för Örebroregionen (RUS)

För Örebroregionen finns en regional utvecklingsstrategi (RUS). Utvecklingsstrategin gäller för åren 2018-2030 och utgår ifrån visionen Örebroregionen – Sveriges hjärta, en attraktiv och pulserande region för alla.

Utifrån visionen har tre övergripande mål tagits fram. Dessa mål motsvarar de tre aspekterna av hållbarhet; ekonomisk, social och ekologisk. De övergripande målen är:

- stark konkurrenskraft,
- hög och jämlik livskvalitet, och
- god resurseffektivitet.

Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län

Regional utvecklingsstrategi 2018–2030

Regionala utvecklingsstrategin för Örebro län

Med utgångspunkt i de övergripande målen har ett antal effektmål tagits fram. Följande effektmål bedöms vara relevanta för fördjupningen av översiktsplanen:

- ökad nationell attraktionskraft,
- ökad tillväxt i näringslivet,
- ökad produktion inom areella näringar,
- attraktiv boende- och närmiljö,
- god och jämlik folkhälsa,
- begränsad klimatpåverkan,
- giftfri miljö,
- ökad biologisk mångfald, och
- säkrad vattenförsörjning.

I den regionala utvecklingsstrategin pekas, i närheten av planområdet, Askersunds stad ut som en nod med stor betydelse för den regionala utvecklingen. Enligt den regionala utvecklingsstrategin finns utvecklingsområden, längs regionalt prioriterade transportsamband eller utmed kollektivtrafikens regionala stornät, mellan Askersunds stad och Åsbro. Vidare finns nedsammanbindande kollektivtrafikstråk mellan Askersunds stad och Åsbro.

Energi- och klimatprogram för Örebro län 2017-2020

Länsstyrelsen i Örebro län har tillsammans med Region Örebro län tagit fram ett energi- och klimatprogram. Visionen för programmet är *I Örebro län tar vi vårt ansvar för att minska klimatutsläppen. Energin som används är förnybar, energianvändningen är effektiv och nettoutsläppen av växthusgaser går mot noll.*

Nedanstående övergripande mål bedöms vara relevanta för fördjupningen av översiktsplanen:

- Utsläppen av växthusgaser i Örebro län ska år 2030 vara 60 procent lägre än 2005 års nivåer.
- Energianvändningen i Örebro län ska år 2030 bestå av minst 80 procent förnybar energi.
- Energianvändningen i Örebro län ska år 2030 vara 50 procent effektivare jämfört med år 2005.

De tre målen ska leda till ett klimatneutralt och resurseffektivt län utan nettoutsläpp av växthusgaser år 2045, vilket även är det nationella målet.

Regional handlingsplan för klimatanpassning i Örebro län

Globala klimatförändringar påverkar redan klimatet i Örebro län och förändringarna väntas bli än mer omfattande under nuvarande sekel. Länsstyrelsen har tagit fram en regional handlingsplan för klimatanpassningen i länet.

Planen ska utgöra ett vägledande dokument med åtgärder för det fortsatta regionala arbetet med att anpassa Örebro län till ett förändrat klimat. Dagvattenhanteringen och dricksvattenförsörjningen ses som några av de allvarligaste klimatrelaterade problemområdena i handlingsplanen.

Handlingsplanen konstaterar vilka risker som kan påverkas av klimatförändringarna för respektive kommun i länet. För Askersunds kommun konstateras bl.a. risk för översvämning, stadskärna med risk för översvämning, risk för ras, skred och erosion, påverkan på kulturmiljön samt påverkan på dricksvatten.

Regionala miljömål

Länsstyrelsen i Örebro län har en övergripande och samordnande roll i länet för att uppnå de nationella miljökvalitetsmålen.

I Örebro län utgör samtliga nationella miljökvalitetsmål med tillhörande etappmål även regionala miljömål, förutom målen *Hav i balans*, *levande kust och skärgård* samt *storslagen fjällmiljö*.

Länsplan för regional transportinfrastruktur

För regionen finns en länsplan för regional transportinfrastruktur (länstransportplan), antagen 2018-06-19, för åren 2018-2029. Länstransportplanen omfattar om- och nybyggnadsåtgärder på det regionala vägnätet och statlig medfinansiering till kommunala åtgärder i form av cykelvägar samt trafiksäkerhets- och miljöåtgärder.

Länstransportplanens övergripande mål är att utveckla tillgängligheten så att möjligheterna till pendling och transport av gods förbättras samt att bidra till minskad klimatpåverkan i linje med regionala mål.

Nedanstående åtgärder som identifieras i länstransportplanen bedöms vara relevanta för fördjupningen av översiktsplanen:

- riksväg 50 Askersund-Örebro-Kopparberg, och
- länsväg 205 Askersund-Laxå-Degerfors-Karlskoga-Hällefors.

Regionalt trafikförsörjningsprogram för Örebro län

Region Örebro län antog under år 2016 ett nytt regionalt trafikförsörjningsprogram för Örebro län. Trafikförsörjningsprogrammet utgör den långsiktiga strategiska planeringen för regional kollektivtrafik i länet.

Målen i trafikförsörjningsprogrammet tar sikte på att kollektivtrafiken i Örebroregionen år 2025 har:

- Sveriges mest nöjda resenärer,
- fem miljoner fler resor jämfört med år 2015,
- en marknadsandel om minst 40 procent i de starka stråken,
- minskat energianvändningen per personkilometer med 35 procent, och
- i stadstrafikens stomlinjer samt i tåg- och expressbusstrafiken i hög grad gjorts tillgänglig för alla resenärer.

Enligt programmet är bosättningsmönster och befolkningsunderlag samt arbetsplatsernas lokalisering viktiga utgångspunkter vid planering av kollektivtrafik. Tätt bosättningsmönster med geografiskt koncentrerade arbetsplatser ger förutsättningar för god försörjning av kollektivtrafik. Samplanering av kollektivtrafik och den övriga samhällsplaneringen är en förutsättning för god försörjning av kollektivtrafiken.

Cykelstrategi för Örebroregionen

För regionen finns en regional cykelstrategi som omfattar prioriteringsgrunder för utbyggnaden av cykelinfrastrukturen längs det regionala statliga vägnätet.

Cykelstrategin har som mål att bidra till en ökad cykling och att förbättra tillgängligheten med cykel till målpunkter såsom arbetsplatser, skolor, vård, service och fritidsaktiviteter i regionen. I den regionala cykelstrategin prioriteras stråk för arbetspendling och skolpendling, åtgärder som leder till bättre

förutsättningar att nyttja flera trafikslag samt åtgärder för trafiksäkerhet.

Cykelstrategin identifierar ett sextiotal stråk med behov av cykelväg, vilka har delats in i cirka 160 delsträckor. Inom planområdet identifieras ett objekt där utredning pågår, Åmmeberg-Askersund längs länsvägarna 586 och 590. Vidare identifieras sju objekt som kan bli aktuella att prioritera för utredning. Dessa är riksväg 49, sträckan Rude-Olshammar, riksväg 50, sträckorna Askersund-Stjärnsund, Stjärnsund-Hammar, Hammar-Brattebro backe och Brattebro backe-Nykyrka, länsväg 586 i Åmmeberg och länsvägarna 590-586, sträckan Askersund-Åmmeberg.

Regionala folkhälsomål

För regionen finns en antagen folkhälsoplan med tillhörande folkhälsopolitiska mål. Visionen för planen är att en god och jämlik hälsa främjas i Örebro län genom långsiktig samverkan mellan olika parter. Samverkan utgår från hälsans bestämningsfaktorer och inriktas på åtgärder för människors rätt till lika villkor för hälsa och livskvalitet. Barn och ungdomar samt äldre är prioriterade målgrupper i planen.

Kommunala styrdokument Översiktsplan

Askersunds kommun har en översiktsplan från år 2016, Översiktsplan 2015-2025.

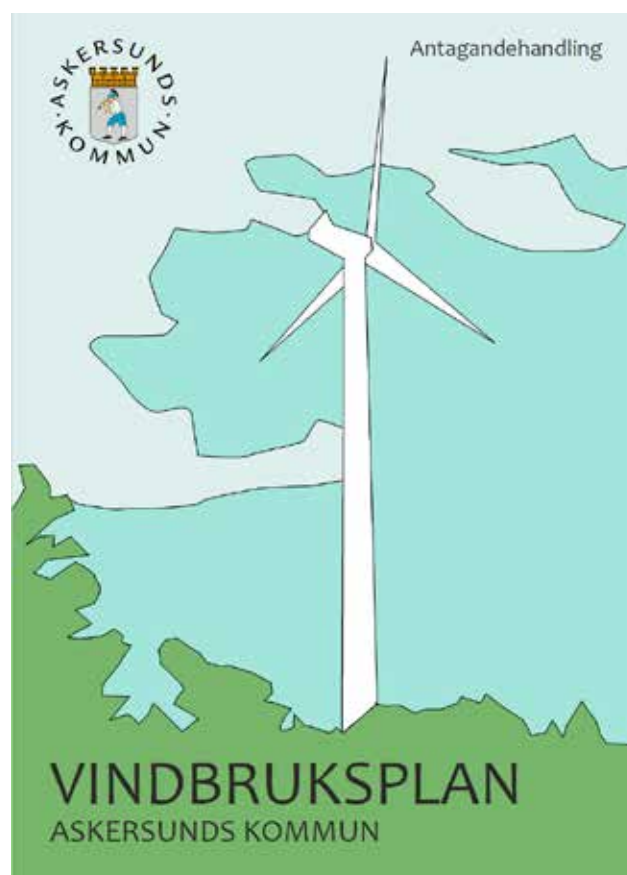
Visionen för översiktsplanen är att *Askersunds kommun, år 2025, är en livskraftig, långsiktigt hållbar kommun med balans mellan sociala, ekonomiska och ekologiska faktorer. I Askersund har vi skapat en långsiktigt hållbar tillväxt, utvecklat medborgarnas välfärd, hälsa och trygghet, fördjupat demokratin och jämställdheten och skapat ett ekologiskt hållbart samhälle, med rättvisa och solidaritet.*

För att nå visionen har fem övergripande utvecklingsstrategier formulerats:

- attraktiva boende- och livsmiljöer,
- ett starkt näringsliv,
- lust att lära,
- gott liv hela livet, och
- effektiv resursanvändning.

Vindbruksplan

För områden för vindbruk finns ett tillägg till översiktsplanen, som antogs 2013-03-25. Syftet med tillägget är att skapa ett tydligt beslutsunderlag för kommunen vid förfrågningar av vindkraftsetableringar. I planen redovisas områden som är lämpliga för vindbruk inom kommunen. Inom det nu aktuella planområdet finns inga områden utpekade.

Vindbruksplan

LIS-områden

För områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden) finns ett tillägg till översiktsplanen, som antogs 2016-06-20.

Inom det nu aktuella planområdet finns 18 LIS-områden utpekade. Dessa ligger vid Åmmelången och Vättern, främst i anslutning till Åmmeberg, Hammar, Bastedalen, Stora Forsa och Olshammar.

Bostadsförsörjningsprogram

För Askersunds kommun finns ett bostadsförsörjningsprogram, antaget 2017-06-19. Syftet med bostadsförsörjningsprogrammet är att skapa förutsättningar för att alla i kommunen ska kunna leva i goda bostäder och att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Målet med bostadsförsörjningsprogrammet är att skapa:

- hållbart ökat bostadsbyggande, och
- goda bostäder för alla.

Kommunen bedömer att det finns ett underskott på bostäder, både i centralorten Askersunds stad och i övriga kommundelar. I bostadsförsörjningsprogrammet framgår att kommunen undersöker möjliga platser för nya bostadsområden, i första hand i tätorterna.

Enligt bostadsförsörjningsprogrammet finns behov av seniorbostäder, trygghetsbostäder eller tillgänglighetsanpassade bostäder för äldre samt ungdomsbostäder, bostäder för nyanlända och bostäder för ensamkommande flyktingbarn som fyllt 18 år. Kommunen ser även ett ökat behov av villatomter, fungerande flyttkedjor och nya bostäder till rimliga kostnader.

Riktlinjerna i bostadsförsörjningsprogrammet anger att nyproduktionen av bostäder i kommunen ska vara stadig och ligga på ett genomsnittligt tillskott av 30 lägenheter i flerbostadshus och 30 småhus per år.

Grönstrukturplan

För Askersunds kommun finns en grönstrukturplan för grönområden och grönstråk i Askersunds stad, Åsbro och Åmmeberg som antogs 2016-02-29.

Grönstrukturplanen har som huvudsyfte att säkerställa och utveckla gröna områden på rätt ställen och med rätt egenskaper och kvaliteteter för såväl människors rekreation som för ekologiska funktioner.

Nedanstående övergripande ställningstaganden bedöms vara relevanta för fördjupningen av översiktsplanen:

- tillgång ska finnas till tätortsnära grönområden av olika karaktär och med hög kvalitet och god sammankoppling, både ur ekologisk och social

synpunkt. Här innefattas spridningskorridorer och gröna stråk.

- sammanhållna grönstråk eftersträvas. Såväl GC-vägar, trygga bilvägar som används av gång- och cykeltrafikanter, stigar och genvägar kan innefattas här. Även genomgångsområden, såsom allmänt tillgängliga ytor mellan tomter, bör planeras och bevaras då de kan ge ökad tillgång till och förstora upplevelsen av de parker och naturområden som de leder till.
- orternas naturgivna förutsättningar, såsom dess kulturmiljö, biologisk mångfald samt rekreation- och upplevelsevärden, ska tas upp i planbeskrivningar och nybyggnation bör stämma överens med omgivningen, dess landskap och historia.
- orters och platsers historia och landskap ska lyftas fram i grönstrukturen. Kulturmiljöer och platser med historiskt värde ska underhållas så att historiska samband framhävs och värdet bevaras.
- områden med höga värden, ekologiskt, socialt och/eller kulturellt, ska skyddas och förvaltas så att värden bibehålls eller ökar.
- områden med vattenkontakt av olika slag bör finnas och utvecklas, strandnära områden säkras och tillgängliggöras/hållas fortsatt tillgängliga för allmänheten. Här innefattas miljöer kring åar och bäckar, våtmarker (naturliga eller anlagda), som kan spegla variationen i det omgivande landskapet samt bidra med såväl biologiska som sociala värden.
- kommunen ska uppmuntra till stadsnära odling, samt bidra med offentliga odlingar av t.ex. frukt och bär.
- a-klassade områden ska inte exploateras.
- kommunen ska verka för att möjliggöra utveckling och skötsel av grönområden, även då resurser är knappa genom att t.ex. teckna avtal om skötsel med privata markägare, föreningar, m.m.
- skogsbruk i tätortsangränsande, kommunalt ägd skog ska bedrivas genom naturnära skogsbruk eller annan skonsam metod, för att skogsbevuxen mark kontinuerligt ska finnas närmst tätorterna.
- de ekosystemtjänster som grönstruktur kan bidra med gällande resurshushållning och lokalklimat ska dras nytta av vid fysisk planering. Exempel kan vara träd som vindskydd för minskat uppvärmningsbehov, naturligt skydd mot sol och

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

regn, temperaturutjämnande funktioner, dagvattenhantering m.m.

- redan bebyggd miljö ska göras mer attraktiv, genom att behålla och/eller utveckla gröna strukturer i det offentliga rummet.
- grönska bör integreras kring hårdgjorda ytor och i trafikmiljö, exempelvis vid parkeringar.
- tillgängligheten ska vara god. Grönområden, särskilt de mest värdefulla, ska i den mån det är möjligt vara tillgängliga för alla, oavsett ålder eller eventuella funktionsnedsättningar.
- det ska vara nära till olika typer av allmänt tillgängliga grönområden för boende i alla olika bostadsområden. Särskilt viktigt är detta i områden med många barn och äldre, då de är mer begränsade till sin absoluta närmiljö.
- kommunen ska ha gröna skolgårdar, med tillgång till skugga och varierade miljöer som inbjuder till lek och nyfikenhet.
- kommunen ska verka för att grönstråk och parker ska upplevas som trygga och säkra, av alla oavsett kön, ålder och eventuella funktionsnedsättningar.
- bullerskyddade områden i tätorter ska skapas och/eller bevaras.
- barns spontana lek ska uppmuntras och främjas, naturområden skötas så att t.ex. naturliga klätter- och lekplatser finns. Pulkabackar värnas.
- ängs- och betesmark ska skapas och/eller restaureras i tätorter.
- friröjning av stora träd (t.ex. ekar) ska ske i miljöer där det är lämpligt.
- kommunen ska föregå med gott exempel på egen mark genom att dels värna befintliga värden, dels återskapa eller nyskapa förutsättningar för biologisk mångfald.

Inom det nu aktuella planområdet finns 24 områden utpekade. Vid Askersunds stad finns fem områden inom det aktuella planområdet. Öarna Byfogden och Stensholmen har områdesklass B respektive A, dvs. höga respektive mycket höga värden.

Vidare är delar av Edö och Husabergsudde samt strandlinjen mellan Nordhammar och Stjärnsund utpekade som satellitområden, dvs. uppskattade och värdefulla områden strax utanför tätorten. Satellitområden är, enligt grönstrukturplanen, för perifera för att räknas till bebyggelsens grönstruktur men ändå

värda att ta upp. Dessa områden kan fungera som en brygga från tätorterna vidare ut i de mer sammanhängande naturområdena utanför.

Vid Askersunds stad redovisas även befintliga och tänkta grönstråk, både på västra och östra sidan om Alsen.

Vid Åmmeberg finns 19 områden inom det aktuella planområdet. Av dessa har fem områden områdesklass A, tio områden områdesklass B och fyra områden områdesklass C. Vidare är golfbanan vid Askersunds golfklubb, Tärnen och banvallen mot Zinkgruvan utpekade som satellitområden. Vid Åmmeberg redovisas även befintliga, delvis befintliga och tänkta grönstråk, både inom tätorten samt från tätorten till sjöarna Åmmelången och Vättern.

Naturvårdsprogram

För Askersunds kommun finns ett naturvårdsprogram som togs fram av miljöförvaltningen mellan åren 2010-2012. Syftet är att kartlägga natur- och friluftsvärden i kommunen. En övergripande målsättning med naturvårdsprogrammet är att utveckla kommunens arbete med miljömålen och att visa hur kommunen kan ta en mer aktiv del i naturvårdsarbetet.

Naturvårdsprogrammet utgår från miljömålen *God bebyggd miljö*, *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*. I naturvårdsprogrammet bedöms nedanstående delmål vara relevanta för fördjupningen av översiktsplanen.

God bebyggd miljö:

- Planeringsunderlag ska finnas för natur- och friluftslivsvärden i tätortsnära miljöer, så att biologisk mångfald, friluftsliv och möjligheterna till en god folkhälsa bevaras och utvecklas.
- Kommunen ska i sina verksamheter bidra till en god hushållning med mark och vatten.

Levande sjöar och vattendrag:

- Alla vattenförekomster i kommunen ska ha god ekologisk status enligt vattendirektivets definition senast år 2015 respektive år 2021.
- Försurningen i sjöar och vattendrag i kommunen ska minska.

- Naturvärden, biologisk mångfald och rörligt friluftsliv ska vara skyddade i strandnära områden och tillgängligheten till stränder ska vara säkrad.

Myllrande våtmarker:

- Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas på minst dagens nivå.

Levande skogar:

- Tätortsnära skogar ska bevaras och skogsbruk bedrivs med hänsyn till att dessa områden har en speciell och värdefull betydelse för dem som bor i tätorterna och med hänsyn till den biologiska mångfalden.
- Kommunal skogsmark skall skötas så att biologisk mångfald och friluftsliv gynnas.
- Kommunen ska verka för att skogsmiljöer i kommunen som har höga sociala och biologiska värden sköts med hänsyn till dessa.

Ett rikt odlingslandskap:

- Andelen brukad jord och öppna kulturpräglade marker i kommunen ska vara oförändrad eller öka.
- Andelen ekologiska, närproducerade och/eller klimatsmarta livsmedel i kommunens storkök ska öka.

Ett rikt växt- och djurliv:

- Andelen skyddad och skyddsvärd natur i kommunen ska vara oförändrad eller öka.
- Kommunalt ägd mark och tätortsnära mark ska skötas med inriktning på att bevara och utveckla biologisk mångfald, rekreativvärden och tillgänglighet.
- Utveckling av biologisk mångfald integreras i planprocessen och kommunal handläggning.
- Kunskapen om den biologiska mångfalden ska öka hos kommuninvånare, politiker och tjänstemän.

Klimatstrategi och energiplan

Kommunfullmäktige antog 2011-06-20 en klimatstrategi och energiplan för Askersunds kommun. Syftet med klimatstrategin och energiplanen är att effektivisera och synliggöra arbetet med klimatförändringarna. I planen identifierar kommunen energi- och klimatfrågan som kommunens viktigaste miljöfråga.

Vattenförsörjningsplan

För Askersunds kommun finns en vattenförsörjningsplan, antagen 2011-10-31. Det övergripande syftet med planen är att medverka till att trygga en säker dricksvattenförsörjning på lång sikt.

I vattenförsörjningsplanen pekas Vättern ut som en prioriterad dricksvattenförekomst, den enda utpekade sjön inom kommunen enligt planen.

Risk- och sårbarhetsanalys

Kommunfullmäktige antog 2015-08-26 en risk- och sårbarhetsanalys för Askersunds kommun. Syftet med risk- och sårbarhetsanalysen är bl.a. att ge underlag för samhällsplaneringen.

I analysen kartläggs hot, risker och sårbarheter inom kommunens geografiska område. Analysen syftar till att reducera risker, minska sårbarheter och att förbättra förmågan att förebygga, motstå och hantera samhällsstörningar och extraordinära händelser.

I analysen ses bl.a. översvämningar, olyckor med farligt gods, stormar, trafikolyckor, störningar i dricksvattenförsörjningen, olyckor i farliga anläggningar, teleavbrott samt IT-bortfall som risker för kommunen.

Arbete har påbörjats med att ta fram en ny risk- och sårbarhetsanalys för kommunen.

PLANFÖRSLAG

I planförslaget har de slutgiltiga avvägningarna och ställningstaganden gjorts mellan olika allmänna och enskilda intressen. Det ger vägledning för beslut om användningen av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Planförslaget är vägledande för efterföljande planläggning, lovgivning och tillståndsprövning.

Kommunen ska planera och arbeta för att genomföra planförslaget som också kan ses som en prioriteringslista med koppling till det kommunala budgetarbetet.

Utvecklingsstrategi

För att illustrera de strategiskt långsiktiga intentionerna för planområdets samhällsutveckling har en utvecklingsstrategi tagits fram. Utvecklingsstrategin redovisar på en övergripande nivå med breda penseldrag kommunens målsättning för den strategiskt långsiktiga samhällsutvecklingen inom planområdet, vilken ligger till grund för mark- och vattenanvändningen.

I utvecklingsstrategin utgör Askersunds stad, Hammar, Olshammar och Åmmeberg kärnor. Dessa tätorter har stor betydelse för planområdets utveckling och omfattar en stor del av planområdets och kommunens bostäder samt verksamheter. Askersunds stad utgör även kommunens servicecentrum både vad gäller offentlig samt kommersiell service.

Två utvecklingsområden för ny bebyggelse föreslås i utvecklingsstrategin, Nydalen-Stora Forsa och Olshammar-Harge-Hammar-Åmmeberg-Askersunds stad. Inom utvecklingsområdena föreslås både nya bostäder och verksamheter.

Samhällsutvecklingen inom planområdet föreslås koncentreras till de två utvecklingsområdena. Genom att koncentrera samhällsutvecklingen inom planområdet till utvecklingsområdena kan i stor utsträckning befintliga kommunikationer och teknisk försörjning användas samtidigt som det stärker underlaget för kollektivtrafik, service och verksamheter. Detta bidrar till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Inom utvecklingsområdena ska ny bebyggelse främst tillkomma inom, i närheten av och mellan kärnorna

samt besöksmålen. Vidare ska kommunala satsningar, såsom nya gång- och cykelvägar, främst prioriteras inom de föreslagna utvecklingsområdena.

I utvecklingsstrategin har fem större natur- och rekreationsområden markerats, Tiveden-Utnäset, Norra Vätterns skärgård, Harge uddar, Hargemarken och Råå uddar. Inom områdena finns ett antal natur- och rekreationsvärden såsom riksintressen, naturreservat, vandringsleder och badplatser.

Askersunds golfklubb, Aspa bruk, Bastedalen, centrala Askersunds stad, Grönön, Harge bad och camping, Husabergsudde camping, Stjärnsunds slott, och Vätternterrassen, har stor betydelse för turismen. Dessa har särskilt markerats i utvecklingsstrategin och utgör viktiga besöksmål inom och i anslutning till planområdet.

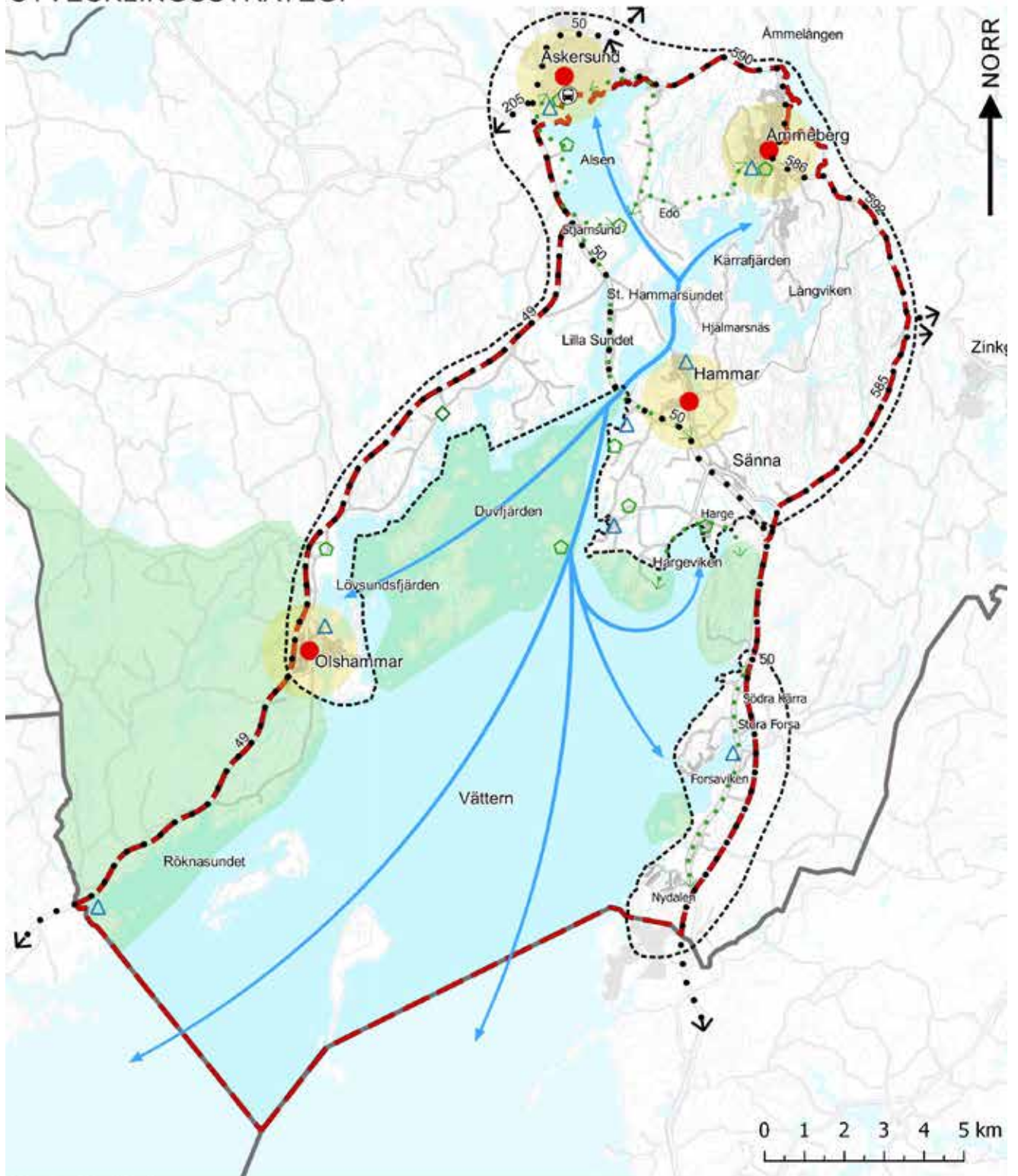
Dessutom har viktiga noder för båttrafiken, gästhamnar och båtklubbar samt angöringspunkter för rekreation och friluftsliv, pekats ut i utvecklingsstrategin. Dessa är Askersund, Bastedalen, Bodaviken, Forsaviken, Grönebacke, Hammar, Igelbäcken, Olshammar och Åmmeberg.

Vidare föreslås fyra grönstråk i utvecklingsstrategin, Hargemarken-Harge uddar, Hammar-Stjärnsund-Askersunds stad, Edö-Stjärnsund, Åmmeberg-Edö-Askersunds stad, och Kärraviken-Nydalen. Grönstråken möjliggör att natur- och rekreationsområdena Hargemarken och Harge uddar, kärnorna Hammar, Åmmeberg och Askersunds stad, besöksmålen Askersunds golfklubb, Stjärnsunds slott, Husabergsudde camping och centrala Askersunds stad samt flera gästhamnar/båtklubbar binds samman. Grönstråken möjliggör en utökad gång- och cykeltrafik inom planområdet, bl.a. runt Alsen och till Hammar. Detta gynnar miljövänliga kommunikationer och folkhälsan.

Resecentrum i Askersunds stad utgör i utvecklingsstrategin en nod för kommunikationer. Resecentrum är en viktig knutpunkt för kommunikationer för både planområdet och kommunen, främst för kollektivtrafiken som utgår från Askersunds stad.

De större vägarna inom planområdet, riksväg 49, den planerade omdragningen av riksväg 50, länsvägarna 585, 586, 590 och 592, utgör tillsammans med farle-

UTVECKLINGSSTRATEGI

Teckenförklaring

— Gräns för planområdet

Bebyggelsestruktur

● Kärna

Utvecklingsområde

--- Utvecklingsområde

Grön- och blåstruktur

■ Natur- och rekreationsområde

◇ Angöringspunkt för rekreation och friluftsliv

◊ Besöksmål

△ Gästhamn/Båtklubb

--- Grönstråk

Kommunikationsstruktur

⊙ Resecentrum

← • → Större väg

— Farled

terna på Vättern kommunikationsstråk i utvecklingsstrategin. Dessa är särskilt viktiga för kommunikationerna inom, till och från planområdet. Riksvägarna har dessutom stor betydelse för cykeltrafik främst i samband med Vätternrundan. Investeringar i kommunikationsstrukturen ska främst prioriteras till de utpekade kommunikationsstråken.

Riksintressen

Nedan redovisas hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena.

I planförslaget föreslås en preliminär dragning av bergtunneln för Vätternvattenprojektet. Dragningen omfattas av flera riksintressen. Användningen bedöms tillgodose riksintressena och de värden som finns inom planområdet.

Yrkesfisket

I planförslaget ligger riksintresset inom ett område med användningen vatten, där områdets användning föreslås vara oförändrad. Användningen bedöms tillgodose riksintresset och de värden som finns inom området.

För att skydda riksintresset mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande ska ny bebyggelse undvikas inom området och inga åtgärder som kan påverka näringen negativt får vidtas.

En utveckling av turismen inom området får endast komma till stånd om bedrivandet av yrkesfisket kan säkerställas.

Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning i närheten av området ska näringens bedrivande värnas så att ett lönsamt och hållbart yrkesfiske kan fortgå.

Naturvården

I planförslaget ligger riksintresset främst inom områden med användningarna bostäder, verksamheter, natur, landsbygd och vatten, där områdenas användningar föreslås vara oförändrade. En mindre del av riksintresset ligger inom ett område med användningen bostäder, där områdets användning föreslås förändras. Användningarna bedöms tillgodose riksintresset och de naturvärden som finns inom området.

Ny bebyggelse ska anpassas och ta hänsyn till områdets naturvärden och får inte påverka dessa negativt.

En förutsättning för bevarandet är att god vattenkvalitet bibehålls i Vättern. Vidare är det viktigt att åtgärder såsom utsläpp av föroreningar, fiskodling, muddring, täkt, vattenreglering med långvariga högvatten som ökar erosionen av stränderna, utsläpp av försurande ämnen, tillförsel av organiska gifter, överfiske och inplantering av främmande fiskstammar undviks inom området. Dessutom är det viktigt med ett starkt naturvårdsanpassat skogsbruk inom området.

Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning i närheten av området ska naturvärdena värnas.

Kulturmiljövården

Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning i närheten av riksintressena ska kulturvärdena värnas.

Edö-Stjärnsund-Askersund

Kommunen ska ha en dialog med länsstyrelsen om föreslagna revideringar av riksintresset.

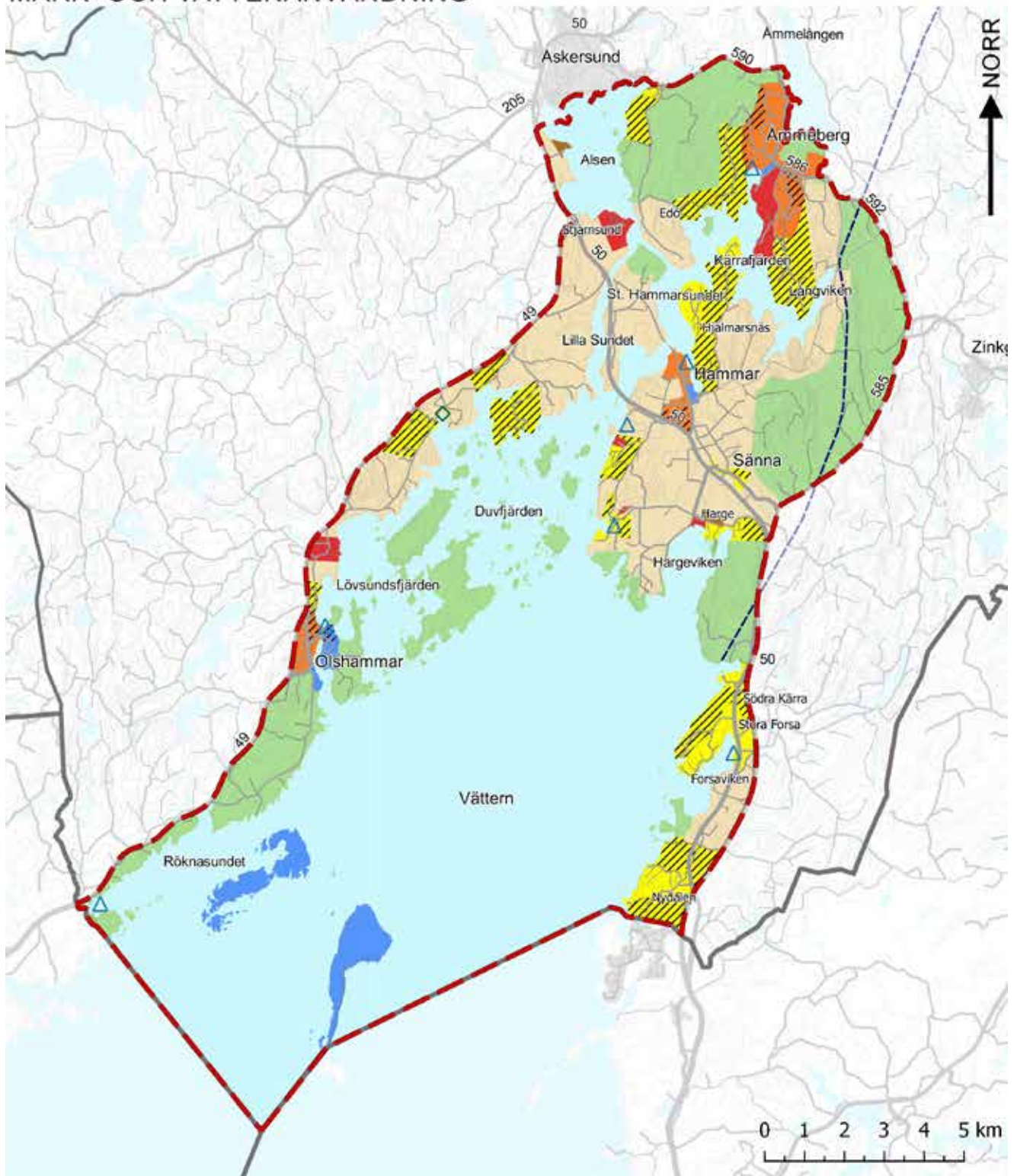
I planförslaget ligger riksintresset inom områden med användningarna besöksanläggning, natur, landsbygd, camping och vatten där områdenas användningar föreslås bli oförändrade. Användningarna bedöms tillgodose riksintresset och de kulturvärden som finns inom området.

Ny bebyggelse ska anpassas och ta hänsyn till områdets kulturvärden. Inga åtgärder får vidtas inom området som kan påverka kulturvärdena negativt.

En förutsättning för bevarandet är att kulturmiljön hålls samman samt att byggnader, park, alléprydda uppfartsväg och den rätvinkliga rutnätsstaden får behålla sina ursprungliga karaktärer. Vård och underhåll av dessa ska ske med varsamhet och hänsyn till kulturmiljön samt till de enskilda byggnadernas kulturvärden. Vidare är en förutsättning för bevarandet av kulturmiljön att jordbrukslandskapet mellan staden och Stjärnsund samt Edö hålls öppet.

Inom området bör ny bebyggelse anpassas till befintligt bebyggelsemönster och småskalighet samt främst uppföras med fasader av trä eller puts.

MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Teckenförklaring

Gräns för planområdet	Natur	Gästhamn/Båtklubb	Vätternvatten
Oförändrad användning	Landsbygd	Förändrad användning	Angöringspunkt för rekreation och friluftsliv
Stadsbygd	Besöksanläggning	Stadsbygd	
Bostäder	Camping	Bostäder	
Verksamhet	Vatten	Verksamhet	

De delar av riksintresset som ligger inom planområdet är inte idag detaljplanlagda. För att säkerställa områdets kulturvärden bör detaljplan eller områdesbestämmelser upprättas, främst för området kring Stjärnsund.

Åmmeberg

I planförslaget ligger riksintresset i centrala Åmmeberg med användningen stadsbygd, där områdets användning föreslås bli oförändrad. Användningen bedöms tillgodose riksintresset och de kulturvärden som finns inom området.

Vattentornet i Åmmeberg

Ny bebyggelsen ska anpassas och ta hänsyn till områdets kulturvärden. Inga åtgärder får vidtas inom området som kan påverka kulturvärdena negativt.

En förutsättning för bevarandet är att kulturmiljön hålls samman samt att byggnader och platsbildningar får behålla sina ursprungliga karaktärer. Vård och underhåll av dessa ska ske med varsamhet och hänsyn till kulturmiljön samt de enskilda byggnadernas kulturvärden.

Stor del av riksintresset är i dag detaljplanlagt. För att säkerställa områdets kulturvärden bör samtliga detaljplaner gås igenom samt behovet av skydds- och varsamhetsbestämmelser samt rivningsförbud ses över. Även för de resterande delarna av riksintresset bör detaljplan eller områdesbestämmelser upprättas.

Friluftslivet

För att skydda riksintressena mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljöerna ska ny bebyggelse anpassas och ta hänsyn till områdenas värden. Ny bebyggelse inom områdena får inte påverka områdenas natur- eller kulturvärden negativt. En utveckling av turismen inom områdena bedöms stärka riksintressena ytterligare.

Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning i närheten av riksintressena ska natur- och kulturvärdena värnas.

Norra Vättern

I planförslaget ligger området främst inom ett område med användningen vatten, där områdets användning föreslås bli oförändrad. Området ligger också inom användningarna stadsbygd, landsbygd, natur, verksamhet, besöksanläggning, camping, angöringspunkt för rekreation och friluftsliv, gästhamn/båtklubb. Riksintresset ligger även inom användningen bostäder, där användningen till viss del föreslås bli förändrad. Användningarna bedöms tillgodose riksintresset och de natur- och kulturvärden som finns inom området.

Ny bebyggelse ska anpassas och ta hänsyn till områdets natur- och kulturvärden och får inte påverka dessa negativt.

En förutsättning för bevarandet är att de friluftsjaktiverter, naturupplevelser, anläggningar för friluftslivet samt vandrings- och cykelleder som finns inom området bevaras och utvecklas. Vidare är en förutsättning för bevarandet av området att de vida siktelinjerna över vattnet mellan Stjärnsund, Askersunds landskyrka och Askersunds stad samt bruksmiljön Aspa bruk bevaras i så stor utsträckning som möjligt. Åtgärder för att tillgängliggöra området bedöms stärka riksintresset ytterligare.

Tiveden

I planförslaget ligger riksintresset inom ett större område med användningen natur, där områdets användning föreslås bli oförändrad. Användningen bedöms tillgodose riksintresset och de natur- och kulturvärden som finns inom området.

Ny bebyggelse ska i huvudsak tillkomma för att stödja en utveckling av friluftslivet och turismen inom området.

En förutsättning för bevarandet är att området behåller sin karaktär som ostört vildmarksområde samt att de upplevelsevärden och friluftaktiviteter som finns inom området bevaras och utvecklas. För att bevara dessa värden bör inga större exploateringar eller bulleralstrande verksamheter tillåtas inom området. Vidare är en förutsättning för bevarandet av området att de orörda och storslagna miljöerna, med tilltalande utblickar över landskap och vatten, bevaras i så stor utsträckning som möjligt.

Värdefulla ämnen eller material

I planförslaget ligger riksintresset inom områden med användningar natur och landsbygd, där områdenas användningar föreslås bli oförändrade. Användningarna bedöms tillgodose riksintresset och de fyndigheter av värdefulla ämnen eller material som finns inom området.

För att skydda riksintresset mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av fyndigheterna ska ny bebyggelse undvikas inom området och inga åtgärder som kan påverka utvinningen negativt får vidtas. Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning i närheten av riksintresset ska fyndigheterna värnas.

Anläggningar för kommunikationer

För att skydda riksintressena mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten till eller utnyttjandet av anläggningarna ska ingen bebyggelse få tillkomma inom områdena och inga åtgärder som kan påverka anläggningarna negativt får vidtas.

Riksväg 49

Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning i närheten av riksintressena ska anläggningarnas funktioner värnas.

Riksväg 49

Askersunds kommun ska tillsammans med övriga berörda kommuner och Trafikverket verka för att standarden på riksvägen förbättras.

Riksväg 50

Askersunds kommun ska tillsammans med övriga berörda kommuner och Trafikverket verka för att standarden på riksvägen förbättras och att vägen byggs om till en så kallad 2+1-väg, det vill säga omväxlande en eller två körfält i en given riktning samt mitträcke.

Totalförsvaret

Försvarmakten ska kontaktas i tidigt skede vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning som avser höga objekt.

Karlsborgsområdet och Röknenöarna

I planförslaget ligger riksintressena inom områden med användningarna verksamhet och vatten, där områdenas användningar föreslås bli oförändrade. Användningarna bedöms tillgodose riksintressena och de intressen för totalförsvaret som finns inom områdena.

För att skydda riksintressena mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen ska ingen ny bebyggelse få tillkomma inom områdena och inga åtgärder få vidtas som kan påverka totalförsvarets intressen negativt.

Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning i närheten av riksintressena ska totalförsvarets intressen värnas och samråd ske med Försvarmakten.

Karlsborgsområdet

I planförslaget ligger riksintresset inom områden med användningarna vatten, stadsbygd, landsbygd, natur, verksamhet och gästhamn/båtklubb där områdenas användningar föreslås bli oförändrade. Riksintresset ligger även inom användningen bostäder, där användningen till viss del föreslås bli förändrad. Användningarna bedöms tillgodose riksintresset och de intressen för totalförsvaret som finns inom området.

Kommunen ska verka för att hålla det hinderfria området fritt från höga objekt. Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning inom riksintresset som avser höga objekt ska samråd ske med Försvarsmakten.

Karlsborgs övningsflygplats

I planförslaget ligger riksintresset inom områden med användningarna vatten, stadsbygd, landsbygd, natur, verksamhet, besöksanläggning och gästhamn/båtklubb där områdenas användningar föreslås bli oförändrade. Riksintresset ligger även inom användningarna stadsbygd, bostäder, verksamheter samt angöringspunkt för rekreation och friluftsliv där användningarna till viss del föreslås bli förändrade. Användningarna bedöms tillgodose riksintresset och de intressen för totalförsvaret som finns inom området.

Kommunen ska verka för att hålla stoppområdet fritt från höga objekt. Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning inom riksintresset som avser höga objekt ska samråd ske med Försvarsmakten.

Karlsborg och Malmen

MSA-områdena för Karlsborgs övningsflygplats och Malmens flottiljflygplats omfattar stora respektive små delar av planområdet samt ligger i planförslaget inom ett flertal områden med olika användningar. Användningarna bedöms tillgodose riksintressena och de intressen för totalförsvaret som finns inom områdena.

Kommunen ska verka för att hålla MSA-områdena fria från höga objekt. Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning inom riksintressena som avser höga objekt ska samråd ske med Försvarsmakten.

Rörliga friluftslivet

De områden med förändrade användningar som i planförslaget föreslås inom riksintressena bedöms avse en utveckling av befintliga tätorter och det lokala näringslivet inom planområdet.

För att skydda riksintressena mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- och kulturvärdena ska inga åtgärder få vidtas som kan påverka natur- eller kulturvärdena negativt.

Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning i närheten av riksintressena ska natur- och kulturvärdena värnas.

Vättern med öar och strandområden

I planförslaget ligger riksintresset inom områden med användningarna vatten, stadsbygd, bostäder, verksamheter, natur, landsbygd, besöksanläggning, camping och gästhamn/båtklubb där områdenas användningar föreslås bli oförändrade. Riksintresset ligger även inom användningarna stadsbygd, bostäder samt angöringspunkt för rekreation och friluftsliv där användningarna föreslås bli förändrade. Användningarna bedöms tillgodose riksintresset och de natur- eller kulturvärden som finns inom området.

En förutsättning för bevarandet är att turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen beaktas. En utveckling av friluftsturism och befintliga besöksanläggningar inom området bedöms stärka riksintresset ytterligare.

Tiveden med områdena vid sjön Uden och sjön Viken samt området utmed Göta kanal mellan Karlsborg och Sjötorp

I planförslaget ligger riksintresset inom områden med användningarna vatten, stadsbygd, verksamheter, natur, landsbygd, besöksanläggning och gästhamn/båtklubb där områdenas användningar föreslås bli oförändrade. Riksintresset ligger även inom användningarna stadsbygd, bostäder, verksamheter samt angöringspunkt för rekreation och friluftsliv där användningarna föreslås bli förändrade. Användningarna bedöms tillgodose riksintresset och de natur- eller kulturvärden som finns inom området.

En förutsättning för bevarandet är att turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen beaktas. En utveckling av friluftsturism och befintliga besöksanläggningar inom området bedöms stärka riksintresset ytterligare.

Natura 2000-områden

I planförslaget ligger samtliga Natura 2000-områden inom områden med användningarna vatten och/eller natur där områdenas användningar föreslås bli oförändrade. Användningarna bedöms tillgodose riksintressena och de natur- och kulturvärden som finns inom områdena.

För att skydda riksintressena mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- och kulturvärdena ska ny bebyggelse undvikas inom områdena och inga åtgärder få vidtas som kan påverka natur- eller kulturvärdena negativt. Särskild hänsyn ska tas till fisk- och fågellivet i Vättern. Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprovning i närheten av riksintressena ska natur- och kulturvärdena värnas och en så kallad Natura 2000-provning kan behövas.

Miljökvalitetsnormer

Kommunen ska beakta miljökvalitetsnormerna vid all planläggning, lovgivning och tillståndsprovning samt säkerställa att gällande miljökvalitetsnormer följs. Metoder ska utvecklas för regelbunden kontroll av miljökvaliteten. Särskilt åtgärdsprogram ska upprättas om det behövs för att en miljökvalitetsnorm ska kunna följas.

Utomhusluft

En utveckling enligt planförslaget innebär att ny bebyggelse främst tillkommer i tätorterna Åmmeberg, Hammar och Olshammar samt och i anslutning till redan befintliga bebyggelsekoncentrationer.

Planförslaget skapar förutsättningar för ett ökat antal bostäder, vilket skapar förutsättningar för en ökad folkmängd. En ökad folkmängd innebär sannolikt ett ökat transportbehov. Till viss del kommer detta att ske med bil, vilket påverkar miljökvalitetsnormerna. Å andra sidan kan utvecklingen enligt förslaget skapa ett bättre underlag för kollektivtrafik och service vilket kan minska bilberoendet.

En utveckling enligt planförslaget bedöms därför inte i märkbar grad påverka förutsättningarna för att följa miljökvalitetsnormerna för utomhusluft.

Omgivningsbuller

Miljökvalitetsnormerna för omgivningsbuller, så som de är formulerade, gäller inte kommuner av Askersunds storlek.

I planförslaget föreslås dock inga åtgärder som märkbart försämrar bullersituationen inom planområdet. Riktvärdena för buller ska tillämpas och i de fall bostäder uppförs inom bullerutsatta områden ska särskilt bullerskyddande åtgärder vidtas för att säkerställa att riktvärdena för buller inte överskrids.

Vattenförvaltning

Ny bebyggelse ska anslutas till kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning och spillvatten. Där ny bebyggelse inte kan anslutas till kommunens verksamhetsområden bör gemensamma lösningar eftersträvas.

Kommunen ska verka för att enskilda avloppsanläggningar med brister förbättras så att dagens reningskrav uppfylls.

Dagvatten ska omhändertas lokalt och vid behov renas innan det når recipient.

Kommunen ska även verka för att markområden som är förorenade undersöks och vid behov saneras så att inga risker för miljön och människors hälsa föreligger. Vad det gäller försurning, som är en bidragande orsak till att kvicksilver frigörs i sjöar och vattendrag, ska kommunen verka för att de inte försuras ytterligare.

Vätterns volym och naturliga buffertförmåga medför att motståndskraften mot försurning är stor. Vattendrag i tillrinningsområdena riskerar dock uppvisa försurningseffekter. Kommunen ska verka för att de inte försuras ytterligare.

En utveckling enligt planförslaget bedöms utifrån detta inte påverka förutsättningarna för att följa miljökvalitetsnormerna.

Kärrafjärden

Bostäder

Inom området som är utpekade som *Stadsbygd* och *Bostäder* kan enstaka nya bostäder, upp till och med tre enbostadshus, prövas genom lovgivning utan att behöva föregås av planläggning. Ny sammanhållen bebyggelse med fler än tre enbostadshus ska däremot prövas i detaljplan. Vid eventuella konflikter med andra intressen ska det från fall till fall avgöras om även färre än tre enbostadshus ska prövas i detaljplan.

Inom eller i närheten av de utpekade områdena för nya bostäder kan det finnas djur eller växter som omfattas av bestämmelserna i artskyddsförordningen. Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning ska detta klargöras.

Strandnära bebyggelse

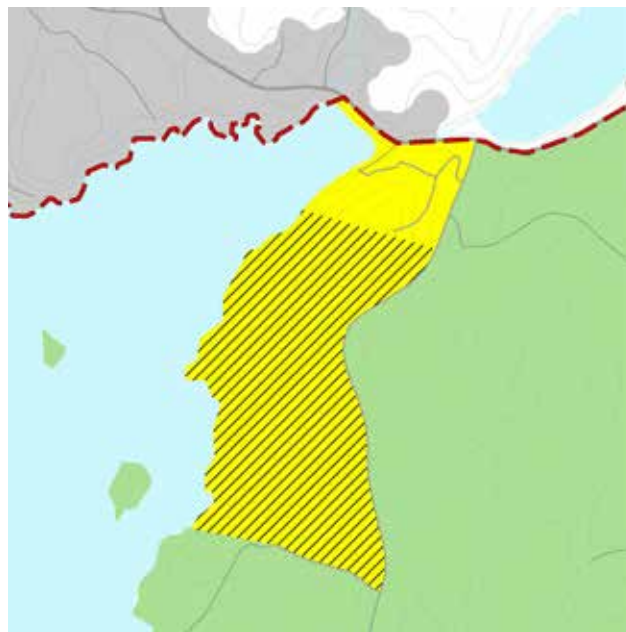
Flera av de föreslagna områdena för nya bostäder ligger helt eller delvis inom strandskyddat område. För vissa områden finns LIS-områden, landsbygdsutveckling i strandnära lägen, utpekade i det tematiska tillägget till översiktsplanen. Övriga områden ska utredas som möjliga LIS-områden genom en uppdatering av tillägget. Innan tillägg till översiktsplanen uppdateras kan nya bostäder troligen inte tillkomma inom dessa områden, om inte något annat särskilt skäl enligt MB är tillämpligt.

Edö

I planförslaget föreslås ett nytt område för bostäder söder om befintlig bebyggelse. Området är ca 180 hektar stort. Nya bostäder bör främst uppföras i form av friliggande enbostadshus där en tomtstorlek på minst 1000 kvadratmeter bör eftersträvas. Befintlig infrastruktur bör användas.

Placering av bebyggelse ska anpassas till den kupe-rade terrängen så att så lite ingrepp i landskapet som möjligt ska behövas. Hänsyn ska tas till landskapsbilden från Askersunds stad.

Området kan anslutas till kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning och spillvatten.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Strandskydd
- Nyckelbiotoper,
- Fornlämningar,
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk,

Åmmeberg

I planförslaget utgör Åmmeberg Stadsbygd. Orten karaktäriseras av den kulturhistoriska miljön med flertalet bevarade bygggander sedan Åmmebergs storhetstid som bruksort såsom kasinot, kugelbanan och barnhemmet/sjukstugan.

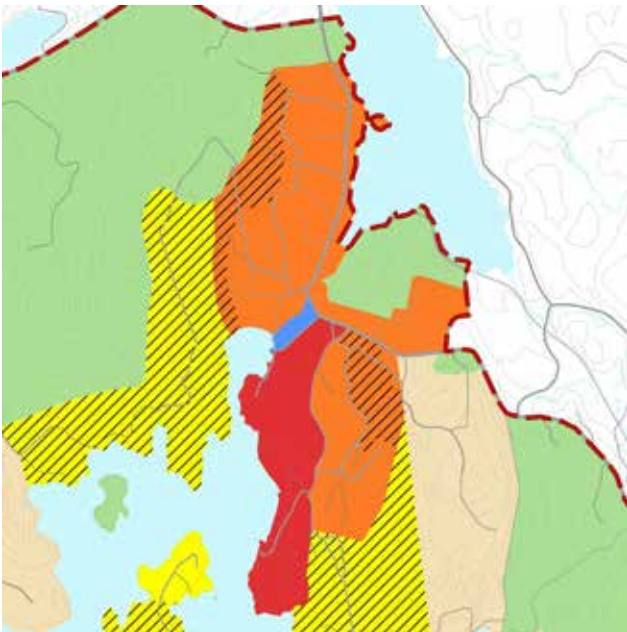
Nya bostäder föreslås främst tillkomma genom förtätning men även till viss del genom expansion. Nya bostäder bör främst uppföras i form av enbostadshus, radhus och parhus men även i mindre omfattning som flerbostadshus.

Inom Åmmeberg bör nya bostäder placeras och utformas med hänsyn till den befintliga bebyggelsens struktur och skala. Stor hänsyn bör tas till områdets kulturhistoriska och arkitektoniska värden.

Grönområden ska bevaras enligt kommunens grönstrukturplan.

LIS-område finns för del av området.

Ny bebyggelse kan anslutas till kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning och spillvatten.

Inom Åmmeberg behöver hänsyn tas till:

- Området av riksintresse för kulturmiljövården för Åmmeberg,
- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Strandskydd,
- Fornlämningar,
- Kommunens grönstrukturplan,
- Områden utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram,
- Potentiellt förorenade områden,
- Gruvhål,
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk,

I planförslaget föreslås två områden för bostäder i anslutning till Åmmeberg.

Ävje-Tomtevik

I planförslaget utgör området Bostäder. Området är ca 190 hektar stort och ligger väster om Åmmeberg. Inom området finns idag ett antal fritidshus. Nya bostäder bör främst uppföras i form av friliggande enbostadshus.

Placering av bostäderna ska anpassas till den kupe-rade terrängen så att så lite ingrepp i landskapet som möjligt ska behövas. Bostäderna ska placeras indraget från kustlinjen.

Området kan anslutas till kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning och spillvatten.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Strandskydd,
- Fornlämningar,
- Biotopskyddsområde,
- Ett område utpekad i länsstyrelsens naturvårdsprogram,
- Nyckelbiotoper

Kärraudden

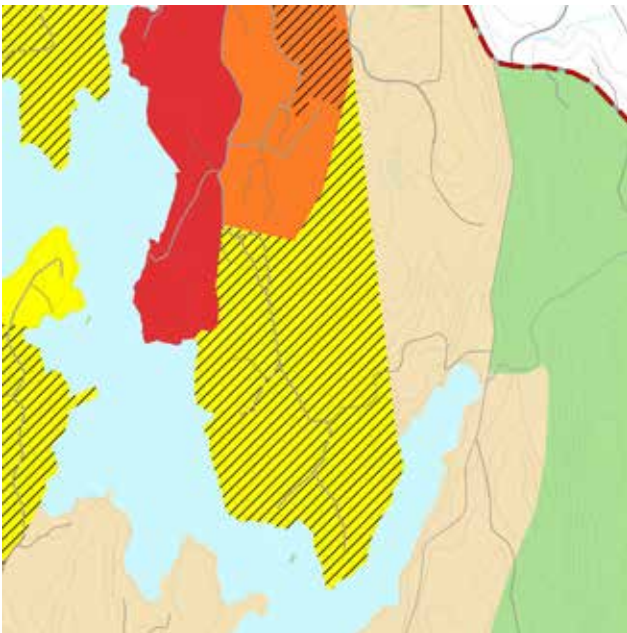
I planförslaget utgör området Bostäder. Söder om Åmmeberg ligger Kärraudden. Utpekad område för bostäder är ca 205 hektar stort. Bebyggelse finns i området idag. Nya bostäder bör främst uppföras i form av friliggande enbostadshus. Befintlig infrastruktur bör användas.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

Placering av bostäderna ska anpassas till den kupe-
rade terrängen så att så lite ingrepp i landskapet som
möjligt ska behövas. Bostäderna bör förläggas in de
skogklädda partierna i området. Hänsyn ska tas till
inverkan på landskapsbilden från vattnet vid lokali-
sering av bostäderna.

LIS-område finns för del av området.

Området kan anslutas till kommunens verksamhets-
områden för vattenförsörjning och spillvatten.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Strandskydd,
- Fornlämningar
- Nyckelbiotoper
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk

Gammeldrätt-Hammarängen

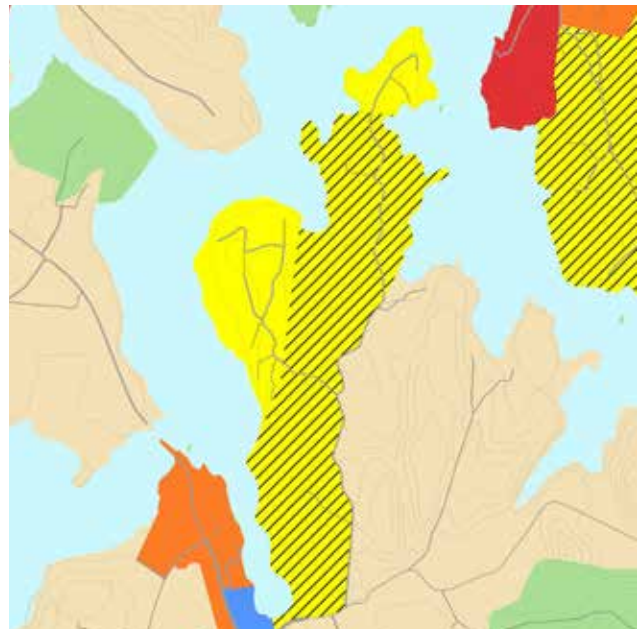
I planförslaget utgör området Bostäder. På halvön
öster om Hammar ligger området som är ca 270
hektar stort. Bebyggelse finns i området idag. Inom
området bör nya bostäder främst uppföras i form av
friliggande enbostadshus i mindre bebyggelsegrup-
per. Befintlig infrastruktur bör användas.

Befintlig bebyggelse Gammeldrätt-Hammarängen

Bostäderna ska placeras indraget från kustlinjen och
främst i de skogklädda partierna.

LIS-område finns för del av området.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Strandskydd,
- Fornlämningar
- Ett område utpekat i länsstyrelsens naturvårdsprogram
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk

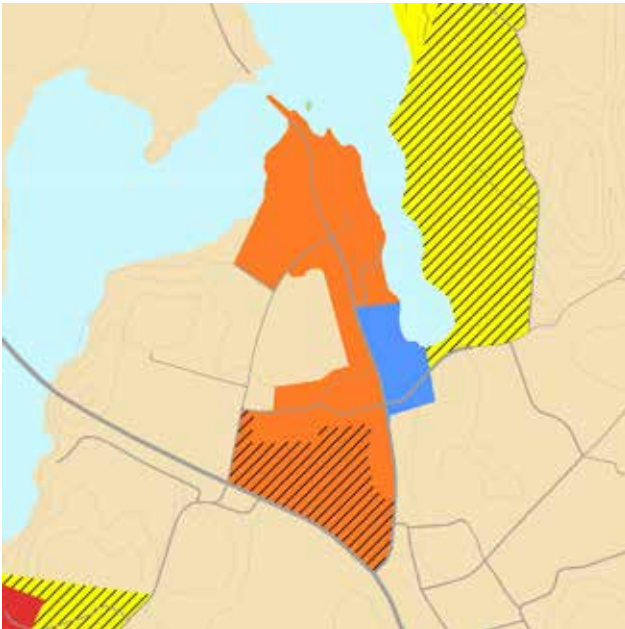
Hammar

I planförslaget utgör Hammar Stadsbygd.

Ny bebyggelse föreslås främst tillkomma genom förtätning men även till viss del genom expansion. Nya bostäder bör främst uppföras i form av enbostadshus, radhus och parhus men även i mindre omfattning som flerbostadshus. Närmast riksväg 50 är det lämpligt att uppföra verksamheter. Inom tätorten bör nya bostäder placeras och utformas med hänsyn till den befintliga bebyggelsens struktur och skala.

LIS-område finns för del av området.

Ny bebyggelse kan anslutas till kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning och spillvatten.

Inom Hammar behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Riksväg 50 som riksintresse kommunikationer
- Strandskydd,
- Fornlämningar
- Kyrkligt kulturminne
- Sumpskog
- Rullstensås
- Miljöfarliga verksamheter
- Potentiellt förorenade områden
- Transporter av farligt gods på riksväg 50

- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk
- Buller från riksväg 50

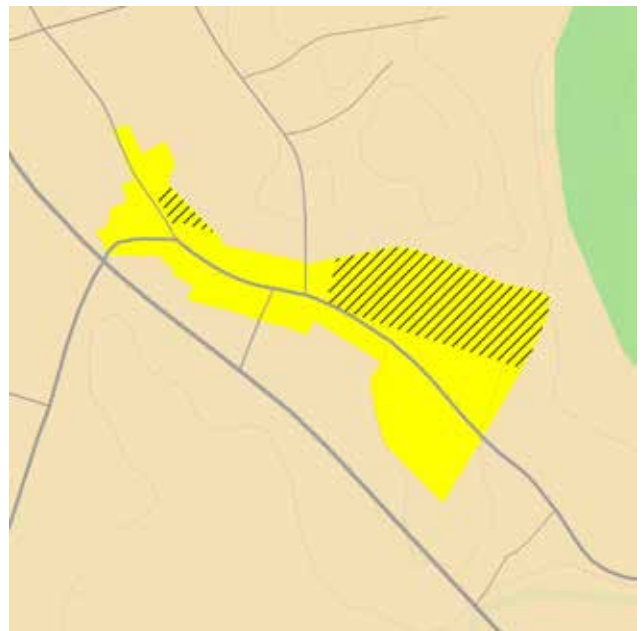
Sänna

I planförslaget utgör Sänna Bostäder. Området är ca 28 hektar stort. Ny bebyggelse föreslås främst tillkomma genom förtätning men även till viss del genom expansion. Nya bostäder främst uppföras i form av friliggande enbostadshus och placeras och utformas med hänsyn till den befintliga bebyggelsens struktur och skala.

Sänna

Ny bebyggelse kan anslutas till kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning och spillvatten.

Inom Sänna behöver hänsyn tas till:

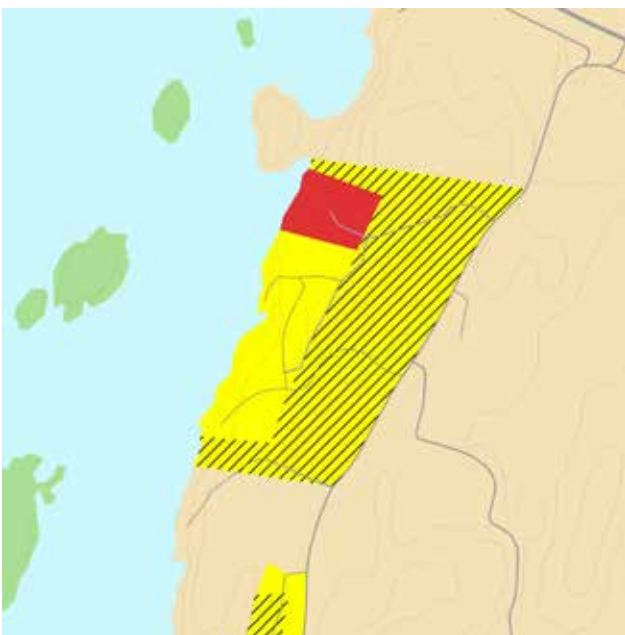
- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Riksväg 50 som riksintresse kommunikationer
- Fornlämningar
- Potentiellt förorenade områden
- Transporter av farligt gods på riksväg 50
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Buller från riksväg 50

Vasshammaren

I planförslaget utgör området Bostäder. Området som ligger vid Vätternterrassen är ca 64 hektar stort. Delar av området är bebyggt. Inom området bör nya bostäder främst uppföras i form av friliggande enbostadshus.

Närmast Vätternterrassen måste hänsyn tas till egendomens kulturhistoriska och arkitektoniska värden. Hänsyn ska tas till inverkan på landskapsbilden från vattnet vid lokalisering av bostäderna. Bostäderna bör därför placeras indraget från kustlinjen och i mindre exponerade lägen.

Ny bebyggelse kan anslutas till kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning och spillvatten.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,

- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Norra Vättern som är av riksintresse för friluftsliv
- Strandskydd
- Fornlämningar
- Potentiellt förorenat område
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk

Bastedalen

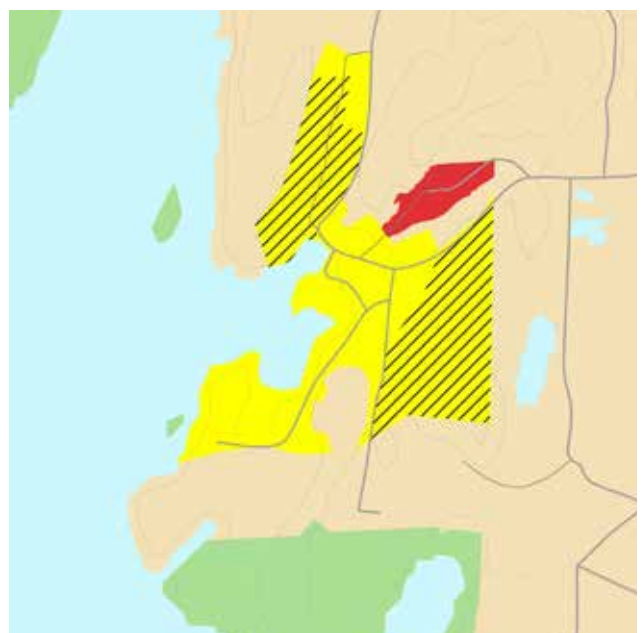
I planförslaget utgör området Bostäder. Inom området finns idag bostäder och gästhamn. Området är ca 51 hektar stort. Inom området bör nya bostäder främst uppföras i form av friliggande enbostadshus.

Nya bostäder ska bygga vidare på befintliga strukturer och utformas med arkitektonisk variation vad avser struktur, skala och karaktär i övrigt. Hänsyn ska tas till inverkan på landskapsbilden från vattnet vid lokalisering av bostäderna. Placering av bostäderna ska anpassas till den kuperade terrängen så att så lite ingrepp i landskapet som möjligt ska behövas.

Ny bebyggelse får inte försvåra för utveckling av gästhamnen.

Ny bebyggelse kan anslutas till kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning och spillvatten.

LIS-område finns för del av området.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

Inom området behöver hänsyn tas till:

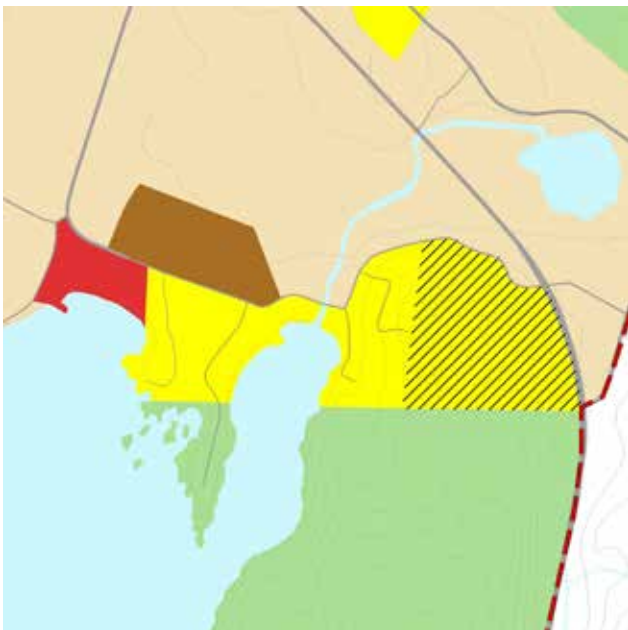
- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse naturvården för Vättern
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Norra Vättern som är av riksintresse för friluftsliv
- Strandskydd
- Fornlämningar
- Områden utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram
- Nyckelbiotoper
- Vattenskyddsområde
- Potentiellt förorenat område
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk

Harge

I planförslaget utgör området Bostäder. Området ligger i anslutning till befintlig bebyggelse och är ca 62 hektar stort. Inom området bör nya bostäder främst uppföras i form av friliggande enbostadshus.

Placering av bostäderna ska anpassas till den kupe-rade terrängen så att så lite ingrepp i landskapet som möjligt ska behövas. Inom området bör nya bostäder placeras och utformas med hänsyn till den befintliga bebyggelsens struktur och skala.

Den nya bebyggelsen kan anslutas till kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning och spillvatten.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Riksväg 50 som riksintresse kommunikationer
- Strandskydd
- Områden utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram
- Vattenskyddsområde
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk
- Transporter av farligt gods på riksväg 50
- Buller från riksväg 50

Forsanäset

I planförslaget utgör området Bostäder. Området är ca 210 hektar stort. Inom området bör nya bostäder främst uppföras i form av friliggande enbostadshus.

Forsanäset

Placering av bostäderna ska anpassas till den kupe-rade terrängen så att så lite ingrepp i landskapet som möjligt ska behövas. Hänsyn ska tas till inverkan på landskapsbilden från vattnet vid lokalisering av bostäderna. Bostäderna bör därför placeras indraget från kustlinjen och i mindre exponerade lägen. Inom området bör nya bostäder placeras och utformas med hänsyn till den befintliga bebyggelsens struktur och skala.

Gästhamnen ska ha möjlighet att utvecklas.

LIS- område finns för del av området.

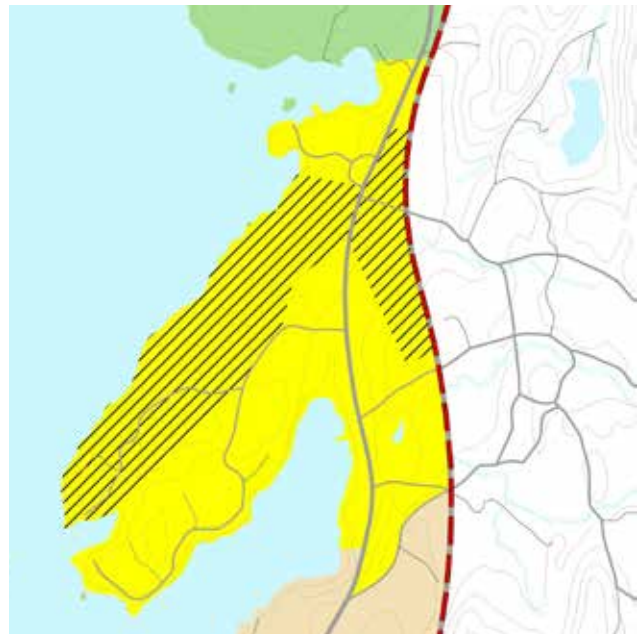
FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

Befintlig bebyggelse ligger främst på östra sidan av vägen. På denna sida av riksvägen bör nya bostäder placeras och utformas med hänsyn till den befintliga bebyggelsens struktur och skala. Hänsyn ska tas till de öppna ytorna.

På västra sidan av riksvägen ska stor hänsyn tas till landskapsbilden från vattnet vid utformning och placering av bostäder. Hänsyn ska också tas till utblickarna mot Vättern vilka också kan förstärkas.

LIS- område finns för del av området.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten, område med särskilt behov av hinderfrihet
- Riksintresse försvarsmakten, stoppområde för höga objekt
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Strandskydd
- Norra Vättern som är av riksintresse för friluftsliv
- Riksväg 50 som riksintresse kommunikationer
- Fornlämningar
- Länsstyrelsens ängs- och betesmarksinventering
- Nyckelbiotoper
- Ett område utpekat i länsstyrelsens naturvårdsprogram
- Vattenskyddsområde
- Potentiellt förorenade områden
- Transporter av farligt gods på riksväg 50
- Buller från riksväg 50
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk

Södra Kärra - Stora Forsa

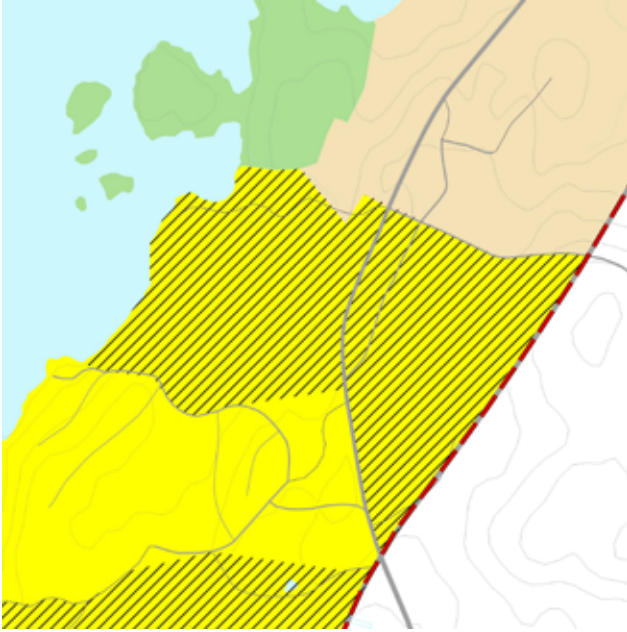
I planförslaget utgör området Bostäder. Området är ca 87 hektar stort och delas av riksväg 50. Med en omdragning av riksväg 50 ges nya förutsättningar för att bygga i området. Inom området bör nya bostäder främst uppföras i form av friliggande enbostadshus.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Riksväg 50 som riksintresse kommunikationer
- Fornlämningar
- Vattenskyddsområde
- Potentiellt förorenade områden
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk
- Transporter av farligt gods på riksväg 50
- Buller från riksväg 50

Rå

I planförslaget utgör området Bostäder. Området är ca 53 hektar stort. Inom området bör nya bostäder främst uppföras i form av friliggande enbostadshus där en tomtstorlek på minst 2000 kvadratmeter bör eftersträvas. Hänsyn ska tas till de öppna ytorna vid placering av bostäder.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Riksintresse försvarsmakten, område med särskilt behov av hinderfrihet
- Riksintresse försvarsmakten, stoppområde för höga objekt
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Riksväg 50 som riksintresse kommunikation
- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Fornlämningar
- Länsstyrelsens ängs- och betesmarksinventering
- Ett område utpekad i länsstyrelsens naturvårdsprogram
- Nyckelbiotop
- Vattenskyddsområde
- Rullstensås
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Transporter av farligt gods på riksväg 50
- Buller från riksväg 50

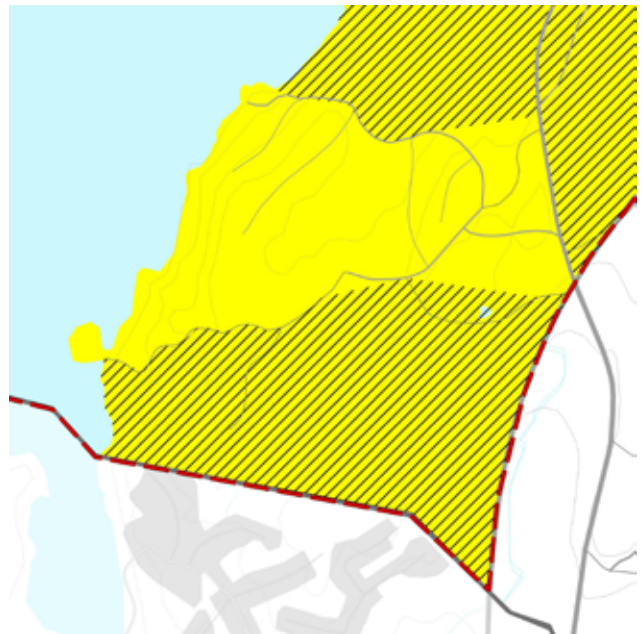
Nydalen

I planförslaget utgör området Bostäder. Området är ca 250 hektar stort och angränsar till ett fritids-
husområde. Inom området bör nya bostäder främst uppföras i form av friliggande enbostadshus.

Hamn och befintlig bebyggelse i Nydalen

Hänsyn ska tas till inverkan på landskapsbilden från vattnet vid lokalisering av bostäderna. Bostäderna bör därför placeras indraget från kustlinjen och i mindre exponerade lägen i form av mindre husgrupperingar.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Riksintresse försvarsmakten, område med särskilt behov av hinderfrihet
- Riksintresse försvarsmakten, stoppområde för höga objekt
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Riksväg 50 som riksintresse kommunikation

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse friluftsliv för Norra Vättern
- Strandskydd
- Länsstyrelsens ängs- och betesmarksinventering
- Ett område utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram
- Nyckelbiotoper
- Fornlämningar
- Vattenskyddsområde
- Rullstensås
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk
- Transporter av farligt gods på riksväg 50
- Buller från riksväg 50

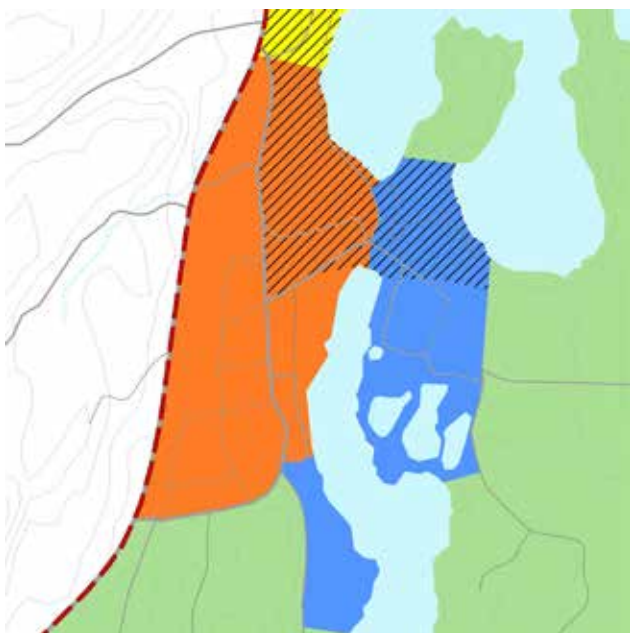
Olshammar

I planförslaget utgör Olshammar Stadsbygd. Ny bebyggelse bör främst tillkomma genom förtätning inom tätorten.

Nya bostäder bör främst uppföras i form av enbostadshus, radhus och parhus, och placeras och utformas med hänsyn till den befintliga bebyggelsens struktur och skala.

Utblickar mot Vättern ska bevaras och kan förstärkas.

Ny bebyggelse kan anslutas till kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning och spillvatten.

LIS- område finns för del av området.

Inom Olshammar behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten, område med särskilt behov av hinderfrihet
- Riksintresse försvarsmakten, stoppområde för höga objekt
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Norra Vättern som är av riksintresse för friluftsliv
- Riksväg 49 som riksintresse kommunikation
- Strandskydd
- Områden utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram
- Nyckelbiotop
- Fornlämning
- Kyrkligt kulturminne
- Vattenskyddsområde
- Rullstensås
- Kraftledning
- Miljöfarlig verksamhet,
- Potentiellt förorenade områden
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk
- Transporter av farligt gods på riksväg 49
- Buller från riksväg 49

Norrviken.

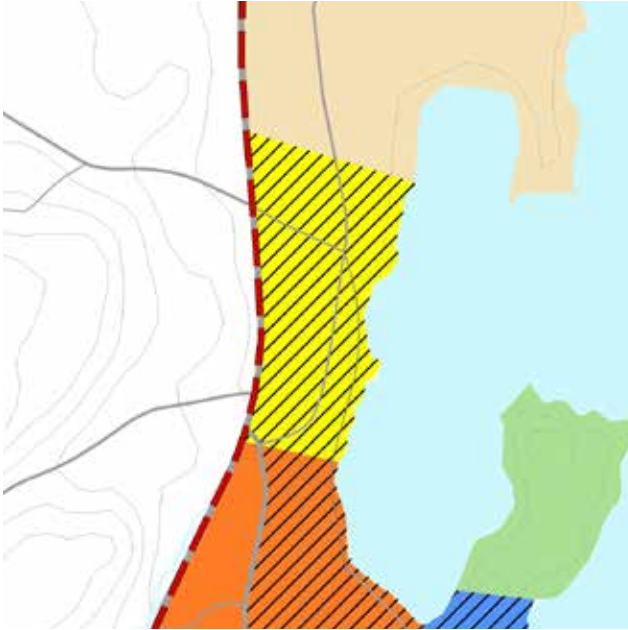
I planförslaget utgör området Bostäder. Området är ca 21 hektar stort. Inom området bör nya bostäder främst uppföras i form av friliggande enbostadshus i mindre husgrupper. En minsta tomtstorlek på 1500 kvadratmeter bör eftersträvas.

Inom området bör nya bostäder placeras och utformas med arkitektonisk variation vad avser struktur, skala och karaktär i övrigt.

Utblickar mot Vättern ska bevaras och kan förstärkas.

Området kan anslutas till kommunens verksamhetsområden för vattenförsörjning och spillvatten.

LIS- område finns för del av området.

Inom området behöver hänsyn tas till:

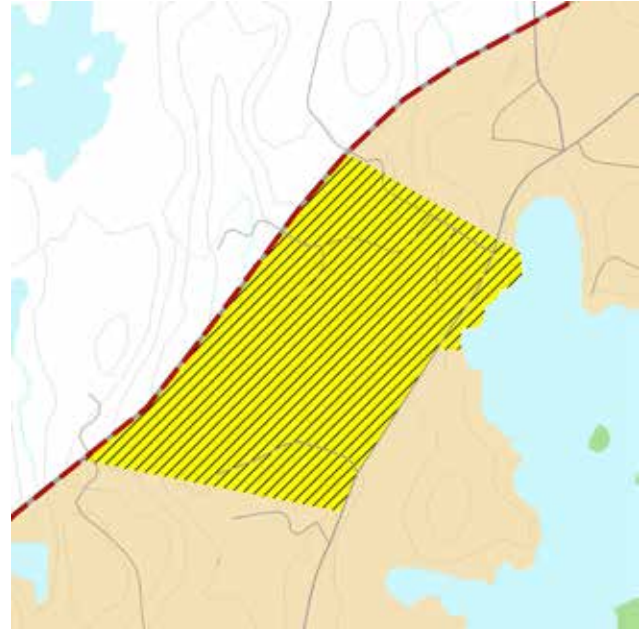
- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten, område med särskilt behov av hinderfrihet
- Riksintresse försvarsmakten, stoppområde för höga objekt
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Norra Vättern som är av riksintresse för friluftsliv
- Riksväg 49 som riksintresse kommunikation
- Strandskydd
- Sumpskog
- Vattenskyddsområde
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk
- Transporter av farligt gods på riksväg 49
- Buller från riksväg 49

Bodaberg

I planförslaget utgör området Bostäder. Området är ca 92 hektar stort. Inom området bör nya bostäder främst uppföras i form av friliggande enbostadshus.

Bostäderna ska placeras i randzonen mellan skog och öppen mark med hänsyn till de öppna ytorna. En minsta tomtstorlek på 2000 kvadratmeter bör eftersträvas.

Utblickar mot Vättern ska bevaras och kan förstärkas.

Inom området behöver hänsyn tas till:

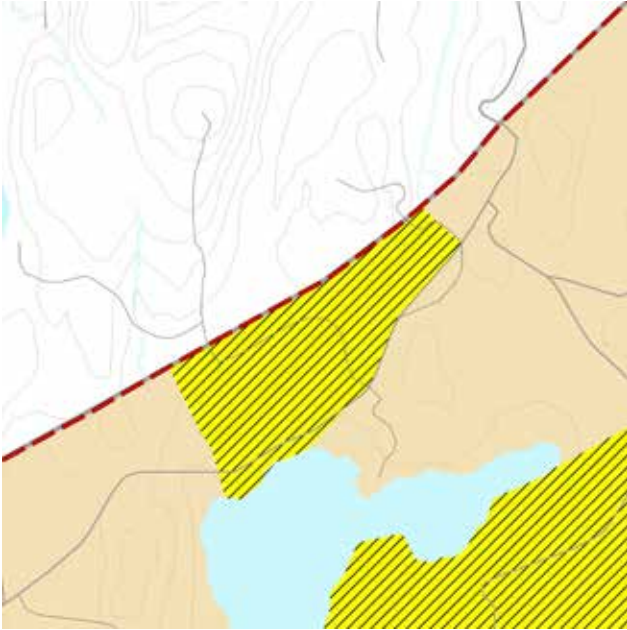
- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten, område med särskilt behov av hinderfrihet
- Riksintresse försvarsmakten, stoppområde för höga objekt
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Norra Vättern som är av riksintresse för friluftsliv
- Riksintresse kommunikation
- Strandskydd
- Sumpskog
- Fornlämningar
- Vattenskyddsområde
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk
- Transporter av farligt gods på riksväg 49
- Buller från riksväg 49

Åviken

I planförslaget utgör området Bostäder. Området är ca 42 hektar stort. Inom området bör nya bostäder främst uppföras i form av friliggande enbostadshus.

Bostäderna ska placeras i randzonen mellan skog och öppen mark med hänsyn till de öppna ytorna. En minsta tomtstorlek på 2000 kvadratmeter bör eftersträvas.

Utblickar mot Vättern ska bevaras och kan förstärkas.

Tikanäs

Bostäderna bör därför placeras indraget från kustlinjen och med hänsyn till de öppna ytorna. Nya bostäder bör placeras i mindre husgrupper och med hänsyn till den befintliga bebyggelsen.

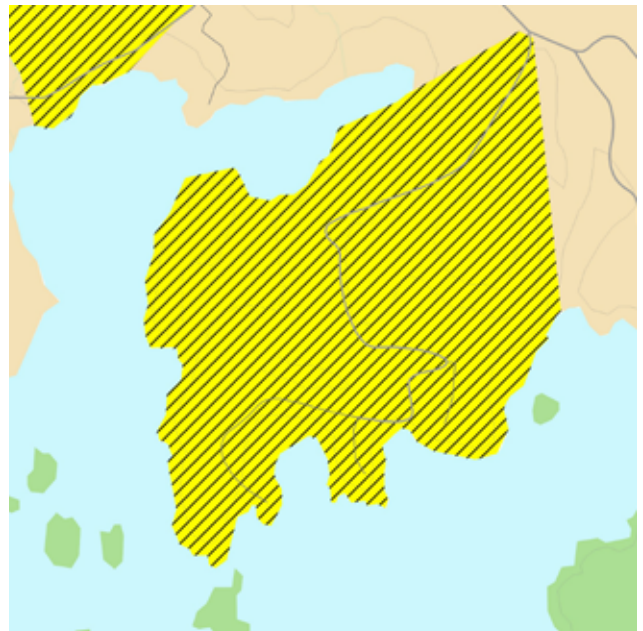
Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten, område med särskilt behov av hinderfrihet
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Norra Vättern som är av riksintresse för friluftsliv
- Riksintresse kommunikation
- Ett område utpekad i länsstyrelsens ängs- och betesmarksinventering
- Ett område utpekad i länsstyrelsens naturvårdsprogram
- Strandskydd
- Fornlämningar
- Vattenskyddsområde
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk
- Transporter av farligt gods på riksväg 49
- Buller från riksväg 49

Tikanäs

I planförslaget utgör området Bostäder. Området är ca 130 hektar stort. Inom området bör nya bostäder främst uppföras i form av friliggande enbostadshus.

Placering av bostäderna ska anpassas till den kupeade terrängen så att så lite ingrepp i landskapet som möjligt ska behövas. Hänsyn ska tas till utblickar och inverkan på landskapsbilden från vattnet vid lokalisering av bostäderna.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten, område med särskilt behov av hinderfrihet
- Riksintresse försvarsmakten, MSA
- Norra Vättern som är av riksintresse för friluftsliv
- Strandskydd
- Fornlämningar
- Nyckelbiotoper
- Sumpskog
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk

Landsbygd

Enstaka nya bostäder, upp till och med tre enbostadshus, ska kunna prövas genom lovgivning utan att behöva föregås av planläggning. Ny sammanhållen bebyggelse med fler än tre enbostadshus ska däremot prövas i detaljplan. Vid eventuella konflikter med andra intressen ska det från fall till fall avgöras om även färre än tre enbostadshus ska prövas i detaljplan.

Nya bostäder på landsbygden bör främst uppföras i form av friliggande enbostadshus.

Inom eller i närheten av de utpekade områdena för nya bostäder kan det finnas djur eller växter som omfattas av bestämmelserna i artskyddsförordningen. Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning ska detta klargöras.

Bebyggelse i randzon

Byggnation på landsbygden bör i huvudsak ske intill befintlig bebyggelse där det redan finns infrastruktur och möjlighet för en god vatten- och avloppslösning. Byggnation bör helst inte ske mitt ute på jordbruksmark, utan hellre i randzonen mellan skogs- och jordbruksmark. Vid enstaka bebyggelse på landsbygden i närheten av jordbruksmark måste hänsyn tas till jordbrukets behov och möjlighet till utveckling. Enstaka hus ska helst undvikas på jordbruksmark men om bebyggelsen uppfyller de övriga kraven för byggnation på landsbygden, till exempel ligger i anslutning till befintlig bebyggelse, kan det tillåtas.

I miljöer på landsbygden med kulturmiljövärden bör extra hänsyn tas till redan befintlig bebyggelse.

Ny bebyggelse bör följa områdets struktur, men även gestaltning i form av skala, byggnadsform, material och färg.

Genom att landsbygden utvecklas och bebyggs skapas bättre underlag för service som exempelvis skolor och kollektivtrafik. Ett ökat antal boende på landsbygden kan även bidra till att kommersiell service kan etableras och utvecklas i planområdets orter.

Natur

Exploatering av bostäder ska undvikas inom dessa områden. Vid exploatering ska det ske i anslutning till befintliga kommunikationer och bebyggelse. Tillkommande bebyggelses omfattning, lokalisering samt påverkan på områdets karaktär som naturområde behöver belysas i samband med att eventuella bebyggelsetillskott tillåts.

Verksamheter

Verksamheter i kommunen är främst koncentrerat till Askersunds stad.

Nya verksamheter bör i huvudsak tillkomma inom stadsbyggnadsområdena och utpekade verksamhetsområden för att stärka tätorterna samt nyttja områdenas strategiska lägen för kollektivtrafik, service och verksamheter. Verksamheter inom offentlig och kommersiell service bör i huvudsak tillkomma inom planområdets tätorter.

Flera av de föreslagna områdena för verksamheter, besöksanläggningar och camping ligger helt eller delvis inom strandskyddat område. Dessa områden ska utredas som möjliga LIS-områden genom en uppdatering av tillägget till översiktsplanen. Innan tillägg till översiktsplanen uppdateras kan nya verksamheter troligen inte tillkomma inom dessa områden, om inte något annat särskilt skäl enligt MB är tillämpligt.

Åmmeberg

I Åmmeberg finns ett område utpekat för verksamheter. Verksamheter bör främst tillkomma inom det utpekade området. Kommersiell och allmän service kan även tillkomma inom området som utgörs av stadsbygd.

Åmmeberg hamn och verksamhetsområde

Stor hänsyn bör tas till områdets kulturhistoriska och arkitektoniska värden.

LIS-område finns för del av området.

Inom området behöver hänsyn tas till:

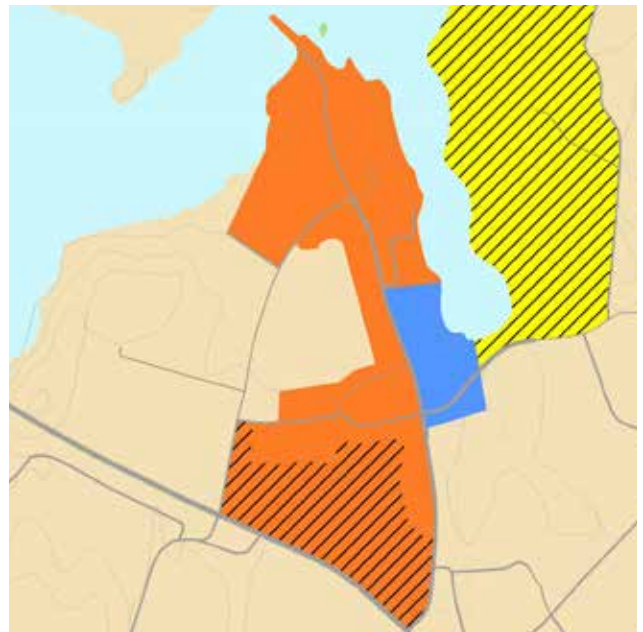
- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Området av riksintresse för kulturmiljövården för Åmmeberg,
- Strandskydd
- Kommunens grönstrukturplan
- Potentiellt förorenade områden
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk

Hammar

I Hammar finns ett område utpekad för verksamheter. Nya verksamheter bör främst tillkomma inom det utpekade området som ligger i anslutning till befintliga verksamheter. Kommersiell och allmän service kan även tillkomma inom området som utgörs av stadsbygd.

Inom område för stadsbygd kan verksamheter lämpligen anläggas längs riksväg 50.

LIS-område finns för del av området.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten
- Strandskydd
- Rullstensås
- Miljöfarlig verksamhet
- Potentiellt förorenad mark
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen

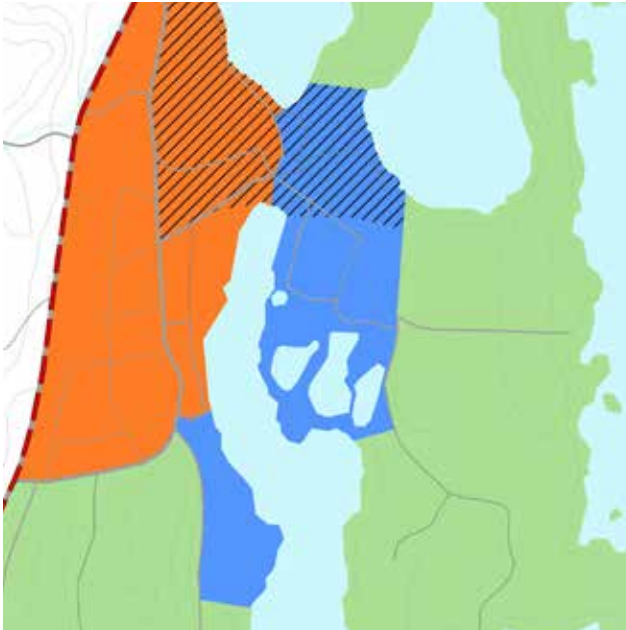
Olshammar

Två områden är utpekade för verksamheter inom Olshammar. Kommersiell och allmän service kan även tillkomma inom området som utgörs av stadsbygd.

Massaindustri

I planförslaget utgör befintlig massaindustrin verksamhetsområde. Området bekräftar massaindustrins

verksamhet och möjliggör för utveckling av verksamheten.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten
- Strandskydd
- Vattenskyddsområde
- Rullstensås
- Kraftledning
- Miljöfarlig verksamhet?
- Potentiellt förorenat område
- Lågpunkter enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk

Fiskartorp

Planförslaget säkerställer befintliga verksamheter och möjliggör för en utveckling av området.

Inom området behöver hänsyn tas till:

- Vättern som är av riksintresse för det rörliga friluftslivet,
- Riksintresse försvarsmakten
- Riksintresse friluftsliv
- Strandskydd
- Nyckelbiotop
- Vattenskyddsområde
- Rullstensås
- Potentiellt förorenat område
- Lågpunkt enligt skyfallskarteringen,
- Ras- och skredrisk

Landsbygd

Nya verksamheter utanför utpekade områden bör främst tillkomma på landsbygden inom utvecklingsområdena. Nya verksamheter bör framför allt uppföras i anslutning till befintlig bebyggelse, kommunikationer och teknisk försörjning.

Gruvindustri

Gruvindustrin i Zinkgruvan ligger inte inom planområdet men skulle på sikt kunna ha påverkan på planområdet. Området närmast gruvan har markanvändningen natur. Hänsyn ska tas till verksamhetens utveckling.

Offentlig service

Vid planering av tillkommande bostäder ska framtida behov av offentlig service, såsom skolor och förskolor, beaktas och där så krävs utredas. Mark för att säkerställa förväntat behov kan behöva undantas från annan exploatering.

Förskolor bör lokaliseras till områden som ligger i närheten av grönområden samt inom gångavstånd från omgivande bostadsbebyggelse, med goda möjligheter till trafiksäkra resor till fots och med cykel till och från skolorna.

Vid skolverksamhet för grundskoleelever och gymnasieelever behöver möjligheterna att på ett trafiksäkert sätt färdas till skolan säkerställas. Förutom säkra gång- och cykelvägar är det även viktigt med god tillgänglighet till kollektivtrafik för eleverna.

Den offentliga servicen kommer även fortsättningsvis vara koncentrerad till Askersund. Genom ny bostadsbebyggelse inom planområdet skapas ett bättre underlag för befintlig offentlig service i övriga tätorter.

Turism

Utvecklingen av turismen och besöksnäringen ska främst bygga på de natur-, kultur- och rekreationsvärden som finns inom kommunen.

Befintliga besöksmål ska utvecklas och nya ska kunna tillkomma inom planområdet. Besöksanläggningar som Stjärnsund, Aspa bruk, Harge, Vätterterassen, Askersunds golfklubb med flera ges möjlighet att utvecklas.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

Kommunen ska verka för ökad tillgänglighet och skyltning till besöksmål, aktiviteter och sevärdheter. Behovet av parkeringsplatser för besökande ska ses över, främst för att tillgodose parkerings behovet under högsäsong.

Kommunen ser positivt på en utveckling av turismen kopplat till Vättern. Gästhamnar, båtklubbar och angringspunkter för rekreation och friluftsliv har markerats för att visa på dess betydelse för turism, rekreation och friluftsliv kring Vättern. På vissa platser kan dessa funktioner samordnas. Vid angringspunkterna ska det finnas viss service och information. För fritidsfiske och paddling är dessa punkter särskilt viktiga.

Bastedalens hamn

Kommunen ser positivt på att Harge och Husabergsuddes campingar expanderar och utvecklar sina verksamheter.

Olshammar kan utvecklas för turism med närheten till Tiveden och med tillgång till båthamn.

Hargebaden

En utvecklingspotential inom planområdet är turismen under vintersäsongen.

Jordbruk

Utänför utpekade förändringsområden ska ny bebyggelse undvikas på åker- och betesmark. Byggnation bör helst ske i randzonen mellan skogs- och jordbruksmark. För enstaka bebyggelse i närheten av jordbruksmark måste hänsyn tas till jordbrukets behov och möjlighet till utveckling.

Jordbrukets behov av tillräckligt stora ytor ska särskilt värnas. Detta gäller både för djurhållning och för areella enheter. Landskapet i planområdets centrala delar kring Stjärnsund, Öna och Sänna är särskilt värdefullt med tanke på dess omfattning samt höga brukningsbarhet.

Ett aktivt jordbruk är en förutsättning för ett levande och öppet landskap. I dag råder brist på öppna betesmarker. Många av de växter och djur som i dag är hotade är på olika sätt gynnade av att landskapet hävdas. Kommunen ska verka för att åker- och betesmarken inom kommunen hålls öppen. Igenplantering av åkermark bör undvikas.

Jordbruksmark

Odlingslandskapet är, förutom för den biologiska mångfalden, mycket värdefullt för landskapsbilden och ur ett kulturhistoriskt perspektiv, då det vittnar om äldre tiders markanvändning.

Skogsbruk

I tätortsnära skog ska biologisk mångfald, friluftsliv, motion, rekreation samt skolor och förskolors utomhusverksamhet styra inriktningen för skötseln. Utanför utpekade områden ska ny bebyggelse lokaliseras så att skogsnäringens framtida utvecklingsmöjligheter inte begränsas.

Skogen ska även i framtiden vara en källa till råvaror och tjänster. Det ska finnas utrymme för produktion av skogsråvara likväl som för möjligheten till rekreation.

I skogsbruket ska stor hänsyn tas till natur- och kulturvärden.

Skogens vitalitet och flexibilitet inför framtida klimatförändringar ska säkerställas med hjälp av en ökad diversitet med avseende på trädslag och beståndsanpassning utifrån markens förutsättningar.

Kommunikationer

Det är viktigt att det finns goda kommunikationer inom, till och från kommunen för såväl boende som företag och besökare.

Vägar

Ett bra vägnät inom både planområdet och kommunen är av stor betydelse för kommunens utveckling. Det underlättar för pendling och gods transporter samt gör kommunen attraktiv för boende och verksamheter. Det är av stor betydelse för utvecklingen av kommunen att det finns bra vägförbindelser i alla vädersträck.

Riksväg 50 har stor betydelse för kommunen och kommunikationerna norr- och söderut. Riksvägen har även stor betydelse för hela Örebro län. Kommunens ser positivt på Trafikverkets ombyggnation av riksvägen på sträckan Nykyrka-Brattebro backe till 2+1 väg dvs. en mötesfri väg som har omväxlande en eller två körfält i given riktning samt mitträcke.

Riksväg 49 på östra sidan av Vättern har god standard mellan Rude och Stubbetorp med s.k. 2+1 väg. Askersunds kommun ska tillsammans med övriga berörda kommuner verka för att standarden på övriga sträckor av vägen förbättras.

Länsvägarna 585, 586, 590 och 592 är viktiga vägar i vägnätet. Askersunds kommun ska verka för att standarden på vägarna förbättras.

Kommunen ska ha en dialog med Region Örebro län och Trafikverket om det statliga vägnätet.

Kommunen ska verka för att det övriga vägnätet inom kommunen håller hög standard, både vad det gäller framkomlighet och trafiksäkerhet.

Kommunen ska verka för att trafikmiljön i tätorterna förbättras och blir säkrare.

Gång- och cykelvägar

Ett gent och sammanhängande gång- och cykelvägnät är av stor betydelse för ökad gång- och cykeltrafik. Det främjar hållbara och miljövänliga kommunikationer samt folkhälsan.

Kommunen ska verka för att gång- och cykelvägnätet byggs ut. Nya gång- och cykelvägar ska främst prioriteras inom tätorterna, inom och mellan utvecklingsområdena. Säkra skolvägar och strategiskt viktiga platser, såsom offentlig service, ska prioriteras. Gång- och cykelvägarna bör i första hand anläggas som separata gång- och cykelvägar.

En gång- och cykelväg föreslås runt Alsen. Idag finns gång- och cykelväg från Askersund till Stjärnsund och från Askersund till Edö. Förslaget är att bygga ihop dessa vägar genom en förbindelse över vattnet och genom att använda befintlig grusväg på Edö. En koppling mellan Askersund och Åmmeberg över Edö föreslås också. Gång- och cykelvägen till Stjärnsund föreslås också byggas vidare på till Hammar, längs med riksväg 50, så att man på ett trafiksäkert sätt kan ta sig till Hammar.

För att förbättra tillgängligheten, trafiksäkerheten och kopplingen mellan Klåvudden, Harge och Hargemarken föreslås en gång- och cykelväg mellan besöksmålen.

En gång- och cykelväg föreslås till badplatsen norr om Olshammar.

När riksväg 50 får en ny sträckning är den gamla vägen lämplig för cykeltrafik. Det ger förutsättningar

för att skapa ett trafiksäkert cykelstråk på östra sidan av Vättern och genom att knyta ihop det med övriga föreslagna gång- och cykelvägar så kan ett cykelstråk skapas genom planområdet, från norr till söder.

Cyklingen kring Vättern är en viktig fråga för kommunen. Varje år genomförs motionsloppet Vättern-rundan och kommunen vill tillsammans med övriga kommuner kring Vättern utveckla en bilfri cykelled kring sjön.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken ska utvecklas ytterligare genom samordning av kommunikationerna inom länet och med angränsande län. För att öka kollektivtrafikerandandet behöver kollektivtrafiken bli ett attraktivt och konkurrenskraftigt alternativ till biltrafiken med bättre turtäthet och minskad restid. Särskilt viktigt är kommunikationerna till Örebro, Hallsberg och Motala.

Busshållplats

Kommunen ska verka för att samåknings- och pendlingsparkeringar anläggs vid strategiska platser inom planområdet.

Digitala kommunikationer

Askersunds kommun ska verka för att fiber fortsätter byggas ut inom planområdet. En utbyggnad av fiber bör prioriteras inom och mellan utvecklingsområdena.

För att stimulera fortsatt fiberutbyggnad ska nedgrävning av fiber alltid beaktas vid andra grävningarbeten, såsom för fjärrvärme och el.

Askersunds kommun ska verka för en god mobiltäckning inom hela kommunen. Nya telemaster ska utformas och placeras med hänsyn till stads- eller landskapsbild och till natur- och kulturvärdena på platsen. Samlokalisering ska eftersträvas för att begränsa antalet master.

Antenner ska dock företrädesvis placeras på befintliga höga byggnader och anläggningar istället för på nya master, om det medför en diskretare placering.

Naturmiljö

Kommunens naturmiljöer ska uppmärksammas, lyftas fram och göras mer kända bland invånare samt besökare. Naturkvaliteter är en faktor som bidrar till att skapa en attraktiv kommun och bör därför nyttjas som en resurs för kommunens utveckling. Värdefulla naturmiljöer ska bevaras och utvecklas samt göras mer tillgängliga. Informationen om och tillgängligheten till värdefulla naturmiljöer ska öka. Kommunen ska verka för att bevara och utöka mängden småbiotoper till förmån för den biologiska mångfalden. Inga nyckelbiotoper bör utsättas för förändringar som kan påverka naturvärdena negativt.

För att bevara den biologiska mångfalden i landskapet och säkerställa att populationer och livsmiljöer inte sönderdelas ska ett helhetsperspektiv alltid tillämpas vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning. Detta för att den gröna infrastrukturen ska beaktas. Sammanhängande grönstråk, spridningskorridorer, mellan olika naturområden ska bevaras och vid behov skapas så att växter och djur ges möjlighet att utveckla livskraftiga bestånd. Vid ianspråktagande av grönstruktur ska befintliga värden belysas och påverkan på ekosystemtjänster uppmärksammas.

Ekosystemtjänster, såsom rening av dagvatten, frisk luft och utjämning av lokalklimat ska säkras vid all planläggning, lovgivning och tillståndsprövning.

Natur

I planförslaget utgör sju områden natur. Områdenas användning föreslås bli oförändrade. Områdena har olika karaktär med bland annat skärgårdsöar och kuperad skogsbygd. Variationerna mellan de olika karaktärerna i sig bidrar till att ge stora upplevelsevärden.

Inom områdena finns förutom värden för skogsbruk även en mängd natur-, kultur- och rekreationsvärden.

Inom områdena bör främst natur-, kultur- och rekreationsvärdena värnas och utvecklas. Exploatering av bostäder ska undvikas inom dessa områden. Vid exploatering ska det ske i anslutning till befintliga vägar och bebyggelse.

Tiveden-Utnäset

Området ligger på västra sidan av Vättern, söder om Olshammar.

Tiveden är ett stort skogsområde som sträcker sig in i Västra Götalands län. Den del som ligger inom planområdet är av riksintresse. Tivedens kvaliteter bedöms gynnsamma för en utveckling av natur- och ekoturism i området. En varsam utveckling av friluftslivet, besöksnäringen och rekreationsmöjligheterna inom området anses inte hota dess opåverkade karaktär utan bedöms vara förenlig med områdets värden.

Utnäset har stora naturvärden med dess kust- och skärgårdslandskap och hållmarkstallskog. Området har stora natur- och friluftsvärden. Områdets vackra utblickar och i övrigt fina naturupplevelser ska värnas tillsammans med möjligheter för friluftsliv.

Norra Vätterns skärgård

Inom den unika skärgården i norra Vättern finns ett femtiotal öar. Området har ett flertal natur- och rekreationsvärden som ska bevaras. Båtlivet är frekvent och viss service finns på några av öarna. På Grönön finns bryggor och rastplats med hög tillgängligheten. Paddlingsleder finns i området. Naturvärdena består bland annat av barrblandskog, hållmark och klippor.

Kommunen ska verka för att områdets karaktär och värden bevaras samtidigt som en varsam utveckling av friluftslivet bedöms vara förenlig med områdets värden.

Edö

Edö ligger i norra delen utav planområdet. Edö är ett viktigt närrekreationsområde för Askersund och Åmmeberg med ett flertal natur- och rekreationsvärden. Området blir en del av gång- och cykelstråket kring

Alsens och en varsam utveckling av rekreationsmöjligheterna anses inte påverka områdets värden.

Tylöskogen

Skogsområdet ligger i planområdets nordöstra del och hänger samman med ett större relativt opåverkat område som sträcker sig in i flera kommuner.

Harge uddar

Vid Vätterns strand ligger Harge uddar som med sina höga klippor ger en härlig utsikt över Vättern. I området finns dramatiska klippstränder, betesmark och gamla hålltallmarker vilket ger en rik flora och fauna. De små stenbrotten, som kan ses på flera platser i landskapet, är rester efter äldre tiders brytning av urbergskalk.

Harge uddar

Kommunen ska verka för att områdets kultur, natur- och friluftsvärden bevaras samtidigt som tillgängligheten för allmänheten med parkering och skyltning ska förbättras.

Verkanäset och Hargemarken

Verkanäset och Hargemarken ligger på östra sidan av Vättern.

Verkanäset består av en udde i Vättern med vacker utsikt över Vättern. I området finns barrblandskog, ett rikt fågelliv och solexponerade klippstränder med rik flora. Kommunen ska verka för att områdets kulturhistoriska, natur- och friluftsvärden bevaras.

Hargemarken utgör ett unikt, stort och nästan helt oexploaterat vildmarksområde med en kuperad terräng och klippig kuststräcka.

Området har genom sin storlek och omväxlande natur ett mycket högt värde för det rörliga friluftslivet vilket kommunen ska verka för att bevara. Vidare ska kommunen verka för en förbättring av tillgängligheten för allmänheten med parkering och skyltning.

Kopplingen mellan Verkanäset och Hargemarken ska utvecklas.

Råå uddar

I sydöstra delen utav planområdet ligger Råå uddar med klippstränder med utsikt över Vättern och gammal granskog. Området har stora naturvärden med unik flora som ska bevaras. Området har även kulturmiljö- och friluftslivsvärden.

Råå uddar

Kommunen ska verka för att tillgängligheten till området förbättras vilket bedöms kunna göras utan att påverka områdets värden.

Vattenmiljö

Sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser samt bad och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt. För att dessa värden ska bestå är vattnets kvalitet viktig.

Kommunen ska fortsätta inventeringen av enskilda avloppsanläggningar för att minska utsläppen till sjöar och vattendrag.

Arbetet ska fortsätta med projektet ”värna Alsen” som syftar till att minska övergödningen och förbättra vattenkvaliteten i sjön.

För att förbättra vattenmiljön ska arbetet med negativ påverkan från föroreningar genomföras genom identifiering och åtgärder.

Den pågående klimatförändringen innebär ett framtida varmare klimat och därmed varmare vatten. Det i sin tur kan innebära påverkan på Vätterns ekosystem då det är ett kallvattenekosystem. Risk finns t.ex. för försämrade livsförutsättningar för röding.

Kulturmiljö

Kulturhistoriskt värdefulla miljöer och byggnader ska vårdas, bevaras samt tillgängliggöras.

Bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla platser bidrar till att skapa en historisk identitet för kommunens invånare. Kommunens kulturhistoriskt värdefulla miljöer och byggnader ska uppmärksammas, lyftas fram och göras mer kända bland invånare samt besökare. Informationen om och tillgängligheten till intressanta miljöer och byggnader ska öka.

Kommunen ska verka för att övergivna kulturhistoriskt värdefulla byggnader ges en ny meningsfull användning anpassad till dess värden. Vid ändringar av en byggnad med ett dokumenterat kulturhistoriskt värde bör samråd ske med Örebro länsmuseum.

För kulturhistoriskt värdefulla miljöer och byggnader, som i dag inte är detaljplanelagda, bör detaljplan eller områdesbestämmelser upprättas samt vid behov skydds- och varsamhetsbestämmelser samt rivningsförbud införas.

Ny bebyggelse ska anpassas till omgivande miljöer och byggnader, även där det saknas dokumenterade kulturhistoriska värden.

Edö

Rekreation och friluftsliv

Kommunens natur- och vattenmiljöer bidrar med goda rekreations- och friluftslivsmöjligheter året runt.

Kommunens innevånare ska ges möjlighet till en aktiv fritid med motion, idrott och rörelse i vardagen. I samband med att kommunen utvecklas behöver befintliga anläggningar rustas upp och behovet av ytterligare anläggningar ses över.

Områden för rekreation och friluftsliv ska utformas så att de uppmuntrar till fysisk aktivitet.

Vandrings-, cykel- och kanotleder ska underhållas och utvecklas, bl.a. genom ökad tillgänglighet och skyltning.

Bryggor och båtplatser ska skapas som gemensamhetsanläggningar i så stor utsträckning som möjligt för att påverka allmänhetens tillgång till strandområden så lite som möjligt.

Tätortsnära grönområden

De tätortsnära grönområdena ska skyddas, bevaras och tillgängliggöras så att behovet för rekreation, lek, biologisk mångfald och en hälsofrämjande närmiljö tillgodoses.

Tätortsnära grönområde

Vid lokalisering av ny bebyggelse ska tillgången till grönområden säkerställas samtidigt som påverkan på kringliggande bebyggelses tillgång till grönområden beaktas. En variation i naturen bör eftersträvas.

I planförslaget utgör de större tätortsnära grönområdena i och i närheten av Åmmeberg, Olshammar,

Askersund och Hammar grönområden. Mindre parker och naturområden ingår däremot i användningen stadsbygd.

I norra delen av Hammar föreslås de tätortsnära rekreationsområdena utvecklas.

I Olshammar är Knappnäset och motionsspåret utpekade som tätortsnära rekreations- och naturområden.

Kolarängen och Borgaberget, tillsammans med golfbanan är viktiga rekreations- och naturområden i anslutning till Åmmeberg.

Teknisk försörjning Vattenförsörjning

Befintliga verksamhetsområden för vattenförsörjning bedöms kunna utökas till de närliggande förändringsområdena för bostäder, verksamheter och stadsbygd.

I de fall där bebyggelse tillskott planeras utanför kommunens verksamhetsområden och tillskottet innebär att området uppfyller definitionen på sammanhållna bebyggelse ska en kostnadsanalys för utbyggnaden genomföras i samband med planering av området. Kostnadsanalysen ska ligga till grund för bedömning om området är lämpligt för utveckling.

Inom de områden som inte är aktuella att ansluta till kommunens verksamhetsområden bör främst gemensamma lösningar eftersträvas.

Kapacitet bedöms god i Harges och Askersunds vattenverk för att kunna försörja framtida tillkommande bebyggelse.

Vätternvatten

I planförslaget föreslås en preliminär dragning av bergtunneln för Vätternvattenprojektet. Askersunds kommun ska verka för att bergtunneln kan möjliggöras.

Spillvatten

Kommunens verksamhetsområden för spillvatten bedöms kunna utökas till de närliggande utpekade förändringsområdena för bostäder, verksamheter och stadsbygd.

Reningsverken i Hammar och Askersund bedöms ha en kapacitet att ansluta fler abonnenter. Reningsverket i Olshammar är i behov av modernisering för att kunna försörja tillkommande bebyggelse.

I de fall där bebyggelsestillskottet planeras utanför kommunens verksamhetsområden och tillskottet innebär att området uppfyller definitionen på sammanhållen bebyggelse ska en kostnadsanalys för utbyggnaden genomföras i samband med planering av området. Kostnadsanalysen ska ligga till grund för bedömning om området är lämpligt för utveckling.

Inom de områden som inte är aktuella att ansluta till kommunens verksamhetsområden bör främst gemensamma lösningar eftersträvas.

Dagvatten

Dagvatten ska omhändertas lokalt och vid behov renas innan det når recipient. Vid planering av ny bebyggelse bör lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) eftersträvas. Där det är möjligt och motiverat kan öppna dagvattenmagasin anläggas för att fördröja avrinningen till sjöar och vattendrag. Därigenom möjliggörs rening av vattnet innan det återförs till det naturliga kretsloppet.

Att synliggöra dagvattenhanteringen, exempelvis genom öppna dammar och gröna tak, kan utgöra ett positivt inslag i bebyggelsemiljön.

Klimatförändringar och miljö kvalitetsnormer medför högre krav på omhändertagande av dagvatten både vad gäller kvantitet och kvalitet. Översvämningssrisker och föroreningar behöver beaktas när dagvatten nätet byggs om och ut.

Energi

All energianvändning påverkar miljön. Hur stor miljöpåverkan blir beror främst på valet av energikälla samt hur energin framställs.

Elförsörjning

Kommunen ska generellt verka för att nya och befintliga kraftledningar inom tätorterna markförläggas för att minimera sårbarhet och risker.

Fjärrvärme

En utbyggnad av fjärrvärmenätet ses inte som aktuellt inom planområdet i dagsläget.

Vindkraft

I dagsläget finns inte några områden av riksintresse för anläggningar för energiproduktion inom planområdet. Förutsättningarna för vindkraft bedöms utifrån detta inte vara goda inom planområdet. Kommunens inställning till nya vindkraftverk bör därför vara restriktiv.

Vindkraftverk

Solenergi

Askersunds kommun ser positivt på en utbyggnad av anläggningar för solenergi, såsom solfångare och solceller.

Avfall

Mark vid samlad bebyggelse för gemensam hantering av avfall, inklusive förpackningar och tidningar, ska säkerställas.

Miljö, hälsa och säkerhet Förorenade områden

Risken för markföroreningar ska beaktas tidigt vid exploatering. I samband med detaljplanering ska regelmässigt en redovisning av tidigare verksamheter i området göras. Om förorenade områden ska bebyggas ska exploateringen föregås av en miljöteknisk markundersökning som klargör föroreningarnas omfattning och typ samt fastställer behovet av sanering för den planerade användningen.

I rapporten *Förorenade områden i den fysiska planeringen - en vägledning*, framtagen av Länsstyrelsen i Östergötland, anges rekommendationer för bl.a.

känslig och mindre känslig markanvändning. Rapporten ska tillämpas som en vägledning vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning.

Inom planområdet ska fortsatt arbete ske i Åmmeberg med riskbedömning och åtgärdsbehov för föroreningarna i området.

Miljöfarliga verksamheter

Lokalisering av verksamheter som kan medföra störningar för omgivningen ska ske till en plats där minsta möjliga störning för närboende och miljö uppstår. Framförallt är det risk för störning av buller och lukt samt förekomst av tung trafik som behöver beaktas. Risker med eventuell kemikaliehantering kan också förekomma. Miljöfarliga verksamheter ska främst lokaliseras till utpekade verksamhetsområden.

Gruvhål

Ny bebyggelse ska undvikas i anslutning till gruvhål.

Klimatförändringar

Den fysiska planeringen behöver anpassas för att möta men även ta tillvara på förväntade klimatförändringar. Bland annat vid lokalisering av bebyggelse samt vid placering och utformning av lokaler för utbildning och omsorg behöver förändringarna beaktas.

Användandet av förnybar energi är betydelsefull för att minska klimatpåverkan och kommunens fysiska planering ska sträva efter en utformning som minskar bilanvändningen och förbättrar möjligheterna för gång- och cykeltransporter. Förnyelsebara energikällor ska uppmuntras.

Mångfunktionella ytor, där flera olika värden kombineras på samma yta, har en stor betydelse i en framtida hållbar stadsutveckling bl.a. på grund av förväntade klimatförändringar. Vid en förtätning behöver gröna värden, som bl.a. bidrar med fördröjning av dagvatten, bullerdämpning och rekreativa värden, inkluderas.

Lågpunkter enligt länsstyrelsens skyfallskartering ska ses över och vid behov bör åtgärder såsom magasinerings, fördröjning och avledning av vatten samt anläggning av tvåstegsdiken vidtas.

För den byggda miljön bedöms risken för höga vattenstånd till följd av skyfall vara störst inom de områden som omfattas av större lågpunkter. Utifrån skyfallskarteringen samt med hänsyn till sannolikheten för och konsekvenserna av bedöms risken för skador bli störst främst inom eller i anslutning till kommunens tätorter, vid större vägar samt teknisk försörjning såsom vattenverk, avloppsreningsverk och kraftledningar.

I rapporten *Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall*, framtagen av länsstyrelserna i Stockholms och Västra Götalands län, finns rekommendationer för hanteringen av risken för översvämning till följd av skyfall i olika planprocesser.

Enligt SMHIS rapport *Vattennivåer, tappningar, vattentemperaturer och is i Vättern*, klimatologi nr 42, är de tydligaste förändringarna i Vättern i ett framtida klimat att:

- det blir vanligare med låga nivåer.
- det blir mindre vanligt med höga nivåer.
- de allra högsta nivåerna (så kallad beräknad högsta vattennivå) väntas bli oförändrade.
- det blir högre vattentemperaturer.
- det blir kortare period med is.

Översvämningsrisk

I första hand ska ny bebyggelse undvikas inom riskområden för höga vattenstånd.

Rapporterna *Översvämningsrisker i fysisk planering, rekommendationer för markanvändning vid bebyggelse*, framtagen av länsstyrelserna i Mellansverige samt *Stigande vatten, en handbok för fysisk planering i översvämningshotade områden*, framtagen av länsstyrelserna i Värmlands och Västra Götalands län ska tillämpas som vägledning vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning.

Översvämningskarteringar saknas för planområdet.

Klimatberäkningar för Vättern tyder på en minskad vattennivå på grund av ökad avdunstning, både från växtligheten i Vätterns tillrinningsområde och direkt från sjöns yta. Det gör att vattennivån i Vättern väntas ligga på en lägre nivå i framtiden. Enligt beräk-

ningarna väntas medelvattennivån i Vättern minska med ca en till två decimeter till slutet av seklet, med ungefär lika stor minskning under alla årstider.

Erosion

I första hand ska ny bebyggelse undvikas inom områden med erosionsförutsättningar och erosionskänsliga jordarter.

Ny bebyggelse inom områden med erosionsförutsättningar och erosionskänsliga jordarter ska föregås av geotekniska undersökningar som klargör riskerna samt anger eventuella åtgärder för att undvika erosion.

Områden med erosionsförutsättningar och erosionskänsliga jordarter bör ses över och vid behov bör åtgärder såsom strandfodring, anläggande av vegetation, strand- eller stenskoning, gabioner samt vågbrytare vidtas.

För den byggda miljön bedöms erosionsrisken vara störst inom de områden som omfattas av erosionskänsliga jordarter. Utifrån den översiktliga erosionsinventeringen samt med hänsyn till sannolikheten för och konsekvenserna av bedöms risken för skador bli störst främst inom tätorterna Hammar och Olshammar, i Hargeviken, kring Stjärnsund, vid större vägar samt teknisk försörjning såsom vattenverk, avloppsreningsverk och kraftledning.

Ras- och skredrisk

I första hand ska ny bebyggelse undvikas inom områden med förutsättningar för ras och skred.

Ny bebyggelse inom områden med förutsättningar för ras och skred ska föregås av geotekniska undersökningar som klargör riskerna samt anger eventuella åtgärder för att undvika ras och skred.

Områden med förutsättningar för ras- och skredrisk bör ses över och vid behov bör åtgärder såsom erosionsskydd längs sjöar och vattendrag, förstärkning, stödfyllning, avschaktning och utflackning av slänter, jordspikning samt etablering av vegetation vidtas.

För den byggda miljön bedöms ras- och skredrisken vara störst inom de områden som omfattas av fler eller större områden med förutsättningar för ras- och

skredrisk. Utifrån de översiktliga analyserna samt med hänsyn till sannolikheten för och konsekvenserna av bedöms risken för skador bli störst främst inom eller i anslutning till planområdet tätorter och större vägar.

Buller

I *Förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader*, 2015:216, finns bestämmelser om riktvärden för buller från spår- och vägtrafik vid bostadsbyggnader. Förordningen reglerar utomhusmiljöer. Inomhusmiljöer för bostäder regleras i *Boverkets byggregler* (BBR).

I Boverkets rapport 2015:21 *Industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning och bygglovsprövning av bostäder* finns riktvärden för buller från industri och annan verksamhet utomhus vid bostadsfasad. Ny bebyggelse ska lokaliseras och uppföras så att riktvärdena för buller inte överskrids. I första hand ska bostäder tillkomma inom områden som inte är utsatta för buller. I de fall bostäder uppförs inom bullerutsatta områden ska särskilt bullerskyddande åtgärder vidtas för att säkerställa att riktvärdena för buller inte överskrids.

I Naturvårdsverkets *Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller* finns riktvärden för ljudnivåer vid bostäder, skolor, förskolor och vårdlokaler att tillämpa i samband med tillsyns- och prövningsärenden för etablering av verksamhet. Vidare finns i Boverkets rapport 2015:1 *Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö* riktvärden för skolor och förskolor.

Ny offentlig service såsom skolor, vård och omsorg ska inte tillkomma inom områden som är utsatta för buller.

Vid exploatering av en bulleralstrande verksamhet ska aktuella riktvärden för buller säkerställas.

Vibrationer

Trafikverket och Naturvårdsverket har tagit fram riktlinjer för vibrationer som anger att 0,4 mm/s (RMS 1-80 Hz) inte bör överskridas vid permanentbostäder, fritidsbostäder och vårdlokaler.

Ny bebyggelse ska lokaliseras och uppföras så att riktlinjerna för vibrationer säkerställs. Detta ska särskilt uppmärksammas i anslutning till större vägar.

Markradon

Markradon ska uppmärksammas vid planläggning och lovgivning. Krav ska ställas på grundkonstruktionens utförande så att radongashalten i ny bebyggelse underskrider gränsvärdet 200 Bq/m³ i inomhusluft. Hänsyn måste även tas till att fyllnadsmassor kan påverka radonhalten.

Inom områden som utgörs av högriskområde eller normalriskområde för markradon ska bebyggelse normalt uppföras i radonsäkert respektive radonskyddat utförande. Inom områden som utgörs av lågriskområde för markradon kan bebyggelse normalt uppföras utan några radonskyddande åtgärder. Eftersom det alltid finns tillräckligt höga halter markradon i jordluften för att gränsvärdet ska överskridas, om byggnaden är otät mot marken, ska markradon alltid beaktas oavsett på vilken typ av mark eller var i kommunen det ska byggas.

Rekommenderat radonskydd för nybyggnad finns formulerat i Boverkets rapport *Åtgärder mot radon i bostäder*.

Transporter av farligt gods

I rapporten *Farligt gods – riskhantering i fysisk planering*, framtagen av Länsstyrelsen i Dalarnas län, föreslås en zonindelning att använda vid riskbedömningar intill transportleder för farligt gods.

I rapporten anges riktvärden för skyddsavstånd till transportleder för farligt gods för olika typer av markanvändning. Zonerna som anges har inga fasta gränser utan riskbilden för det aktuella området, utifrån bland annat persontäthet och exploateringsgrad, avgör slutlig bedömning av lämpligt avstånd.

Ny bebyggelse inom 150 meter från transportled för farligt gods ska riskbedömas. Bedömningen ska

utgå från de platsspecifika förutsättningarna och den tilltänkta markanvändningen. Om riskerna anses betydande ska exploateringen föregås av en riskanalys. Riktvärdena angivna i länsstyrelsens rapport ska tillämpas.

Elektroniska och magnetiska fält

Socialstyrelsen har i samråd med Boverket, Elsäkerhetsverket och Statens strålskyddsinstitut tagit fram en vägledning som anger att magnetfältsnivån för miljöer där människor stadigvarande vistas inte bör överskrida 0,4 µT.

Ny bebyggelse för stadigvarande vistelse ska placeras så att magnetfältsnivån från kraftledningar, järnvägarnas högspänningsledningar och andra upphovskällor inte överskrider 0,4 µT.

Nya kraftledningar, master och andra upphovskällor av elektroniska och magnetiska fält ska uppföras så att magnetfältsnivån underskrider 0,4 µT för eventuell intilliggande bebyggelse för stadigvarande vistelse.

När det gäller elsäkerhet finns skyddsavstånd mellan spänningsförande ledningar och olika verksamheter i *Elsäkerhetsverkets föreskrifter*.

Djurhållning

I skriften *Hästar och bebyggelse, underlag för den fysiska planeringen*, utgiven av Länsstyrelsen i Skåne län, anges att en indelning av hästanläggningar med avseende på storlek bör användas.

Djurhållning

I Boverkets *Vägledning för planering för och invid djurhållning* anges att värden för hästallergener är låga eller under detektionsgränsen vid avstånd på 50-100 meter från källan. Spridning av allergener påverkas dock av lokala förutsättningar, såsom antalet hästar, avstånd, förhållande vindriktning, topografi och vegetation vilket innebär att allergener kan uppmätas på längre avstånd än 50-100 meter.

Ny bebyggelse i närheten av djurhållning eller vid anläggande av djurhållning ska behovet av skyddsavstånd beaktas enligt de riktvärden som finns i Boverkets vägledning.

Skyddsavstånd

I Boverkets allmänna råd 1995:5 *Bättre plats för arbete* finns rekommenderade skyddsavstånd för olika typer av verksamheter. Här redovisas olika verksamheters risker samt skyddsavstånd till framförallt bostäder.

I rapporten *Riskhänsyn vid ny bebyggelse intill vägar och järnvägar med transporter av farligt gods samt bensinstationer*, framtagen av Länsstyrelsen i Stockholms län, finns rekommenderade skyddsavstånd mellan drivmedelsstationer och ny bebyggelse.

Ny bebyggelse i närheten av en verksamhet med hög omgivningspåverkan eller vid exploatering av en verksamhet med hög omgivningspåverkan ska behovet av skyddsavstånd beaktas med hänsyn till de riktvärden som finns i Boverkets allmänna råd och Länsstyrelsen i Stockholms läns rapport.

Det är angeläget att skyddsavstånd beaktas i den fysiska planeringen, dock måste hänsyn tas till de lokala förutsättningarna i det enskilda fallet. Ett riktvärde är inte juridiskt bindande utan fungerar som vägledning vid bedömningar.

Övergödning

Kommunen ska fortsätta inventeringen av enskilda avloppsanläggningar för att minska utsläppen till sjöar och vattendrag.

Höga objekt

Vid planläggning, lovgivning och tillståndsprövning som avser höga objekt ska Försvarmakten samt Luftfartsverket kontaktas i tidigt skede. Vid högre objekt än 20 meter utanför sammahållen bebyggelse, eller högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse ska Försvarmakten kontaktas. Luftfartsverket ska remitteras för samtliga objekt högre än 20 meter.

Räddningstjänst

Vid planläggning eller lovgivning som avser byggnader högre än fyra våningar ska kontakt alltid tas med räddningstjänsten för att säkerställa brandskyddet, i enlighet med krav ställda i *Boverkets byggregler* (BBR).

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Planeringsförutsättningar utgör en samlad nulägesbeskrivning med kunskaper om befintliga förhållanden, intressen och pågående förändringar som är nödvändiga förutsättningar för all fortsatt planering. Förutsättningarna behandlar en rad olika ämnesområden, som berör samtliga av kommunens verksamheter.

Riksintressen

Riksintressen är mark- och vattenområden som är av nationell betydelse för något av de syften som anges i 3 och 4 kap. MB. Dessa områden ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande, skada natur- eller kulturmiljön, försvåra utvinningen av, tillkomsten till, utnyttjandet av eller motverka dem.

Värdebeskrivningarna tillhörande de redovisade riksintressena har förkortats nedan, dessa finns i sin helhet på länsstyrelsens hemsida.

Yrkesfisket

Inom planområdet finns ett område av riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap. 5 § MB.

Vättern

Vättern utgör fångstområden, lekområden för sik samt lek- och uppväxtområden för röding.

Med fångstområde avses områden med omfattande fiskeaktivitet eller unika förutsättningar för visst fiske. Med lekområden avses områden för kommersiellt viktiga arter av fisk eller skaldjur. Med uppväxtområden avses områden för kommersiellt viktiga arter.

Naturvården

Inom planområdet finns ett område av riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § MB.

Vättern

Vätterns fina vattenkvalitet med det mycket kalla och klara vattnet har en mycket artrik fiskfauna. Vättern hyser 28 olika fiskarter, den mest kända av dessa är vätternröding. Lek- och uppväxtområde för röding, uppväxtområde för öring och harr. Förekomst av hornsimpa.

Kulturmiljövården

Inom planområdet finns två områden av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB.

Edö-Stjärnsund-Askersund

Riksintresset omfattar Askersunds stadskärna, Stjärnsunds slott, jordbrukslandskapet mellan staden och Stjärnsund samt Edö.

Stjärnsund, som har varit en av länets största gods, har rak, alléprydd uppfartsväg samt park som skiljer mangård och fägård. Godset är en stormaktstida skapelse. Strandnära läge, på motsatt sida ett smalt sund ligger Edö, en herrgård med medeltida anor och som i ägarlängden räknar den heliga Birgitta.

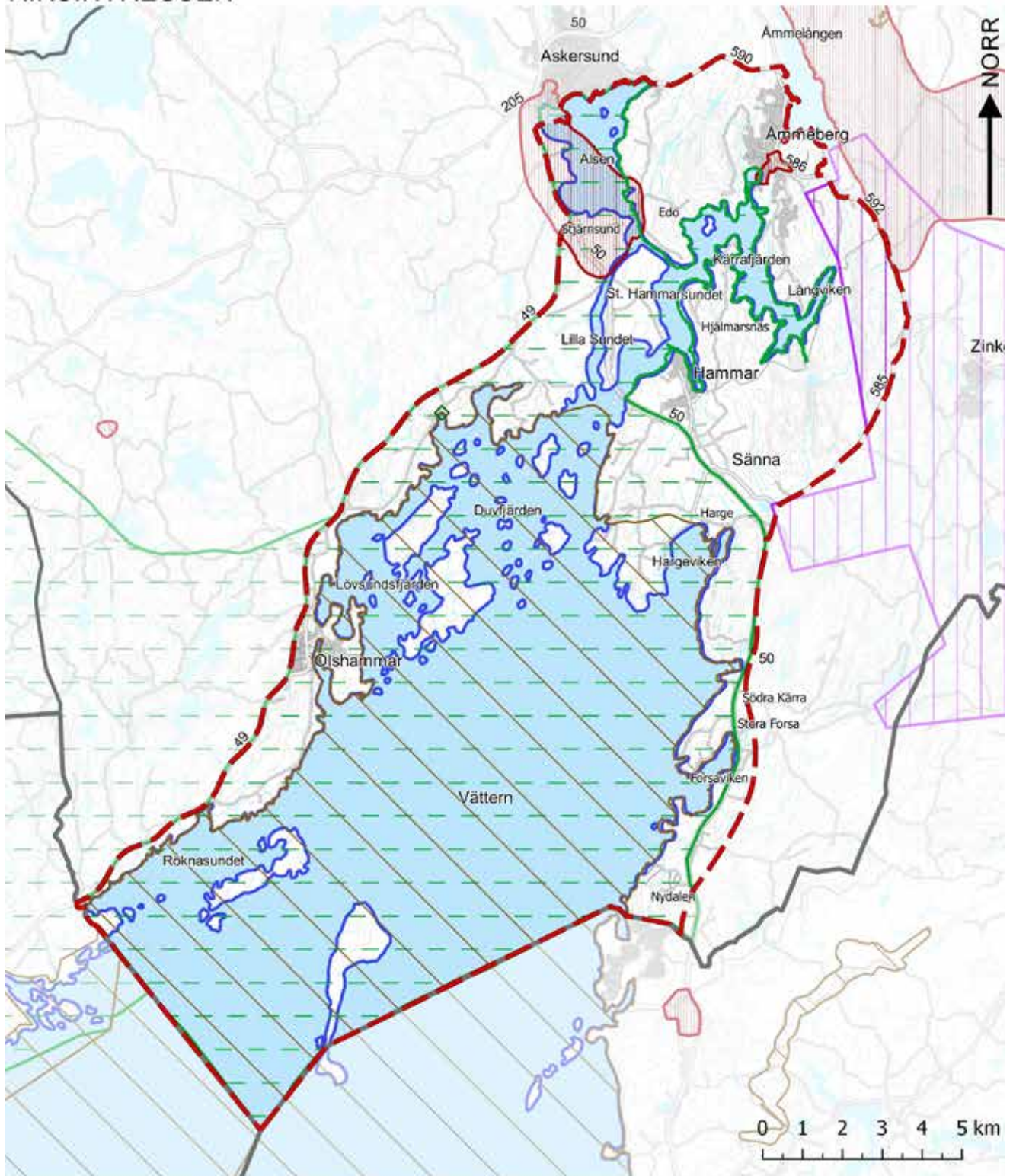
Stjärnsunds slott

Askersunds gamla stadskärna med rätvinklig rutnätsplan från 1644, bevarad tomtstruktur, småskalig trästadsbebyggelse med stadsgårdar, glesare utkantsbebyggelse och inslag av institutionsbyggnader i sten och puts samt hamnmiljöer.

I rapporten *Riksintressen i södra Örebro län* som länsstyrelsen publicerade år 2016 föreslås att riksintresset delas i två separata riksintressen där det ena omfattar Askersunds stad och det andra slotts- och herrgårdslandskapet kring Stjärnsund samt Edö. Vidare framförs även att en överbägning borde göras huruvida Prinskullen ska ingå i riksintresset Stjärnsund-Edö, utifrån platsens tradition med tydlig koppling till Stjärnsunds slottsmiljö. Länsstyrelsen arbetar med att ta fram nya avgränsningar och värdebeskrivningar.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

RIKSINTRESSEN

Teckenförklaring

Gräns för planområdet	Kulturmiljövården
Yrkesfisket	Friluftslivet
Naturvården	Värdefulla ämnen eller material

Åmmeberg

Industrimiljö, gruv- och bruksort från 1800-talets mitt, delvis med belgisk-influerad arkitektur. Zinkgruvorna ägs av det belgiska företaget La Vieille Montagne och är ännu i drift. Länsstyrelsen arbetar med att ta fram ny avgränsning och värdebeskrivning.

Friluftslivet

Inom planområdet finns ett område av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § MB. Vidare ligger Tiveden, ett annat område av riksintresse för friluftslivet, i anslutning till planområdet.

Norra Vättern

Området erbjuder friluftaktiviteter för den äventyrlystne likväl för den som vill koppla av. Här finns stora fiskeintressen, båtliv och skärgården i norra Vättern är mycket värdefull ur rekreationssynpunkt. Men även stränderna är viktiga ur friluftssynpunkt för bad, naturupplevelser och vandringar.

Norra Vätterns skärgård är populär för kajak- och kanopaddling och bra vintrar reser långfärdsskridskoåkare från stora delar av Sverige för åkning i skärgården. Anläggningar för friluftslivet är väl utbyggda inom området, liksom vandrings- och cykelleder.

I området ingår även kulturmiljön kring Edö och Stjärnsund samt kopplingen mellan Stjärnsund, Askersunds landskyrka och Askersunds stad via långa siktlinjer över vattnet. Vidare finns bl.a. bruksmiljön Aspa bruk, Hargebaden och Harge uddar inom området.

Norra Vätterns skärgård

Tiveden

Tiveden är gles befolkad och präglas av tysthet och frånvaro av exploatering. Terrängen i centrala Tiveden formas av ett system av sprickdalar och är starkt kuperad. Landskapet har karaktär av vildmark och får sin prägel av vidsträckt barrskog, grovblockig morän, väldiga klippblock, djupa mossbelupna dalar och branta bergsryggar och hållmarker. Skogarna utgörs till större delen av talldominerad barrskog som i nationalparken och andra skyddade områden har utvecklats till naturskog. I sprickdalarnas bottnar och låglänta delar norr om centrala Tiveden förekommer myrmarker och sumpskogar av varierande storlek liksom en rikedom på tjärnar och småsjöar.

Tivedens nationalpark är en av Sveriges mest besökta nationalparker och ligger centralt i riksintresseområdet inom Laxå kommun.

Inom riksintesseområdet finns särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturmiljöer, för friluftaktiviteter samt för vattenanknutna friluftaktiviteter. Inom området finns orörda och storslagna miljöer med tilltalande utblickar över landskap och vatten.

Värdefulla ämnen eller material

Inom planområdet finns ett område av riksintresse för värdefulla ämnen eller material enligt 3 kap. 7 § MB.

Zinkgruvan

Inom Zinkgruvan förekommer mineralutvinning av zink, bly och silver. Mineraliska ämnen anses särskilt nödvändiga för samhället och för sådana ämnen tillämpas minerallagen.

Anläggningar för kommunikationer

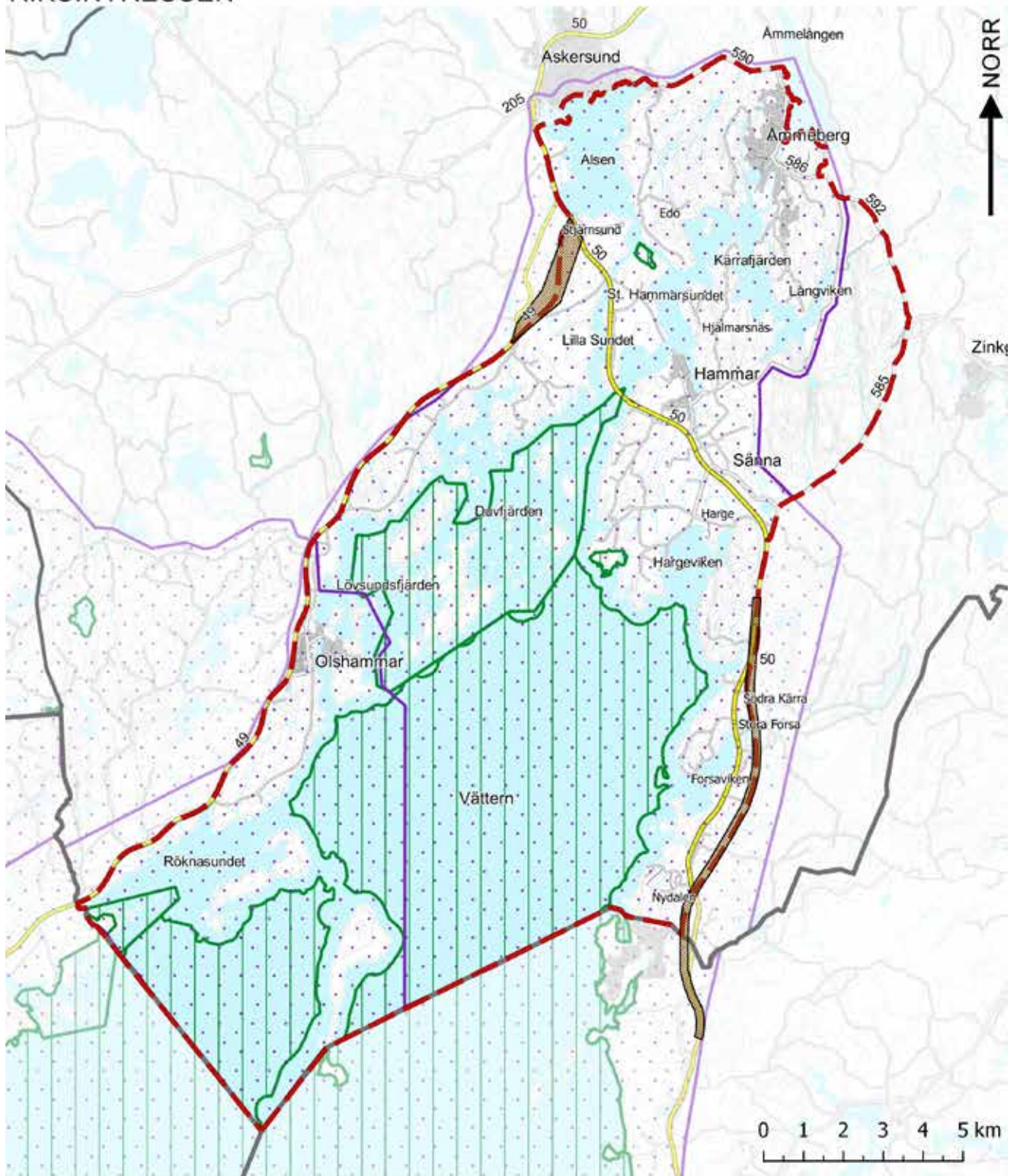
Inom planområdet finns två områden av riksintresse för anläggningar för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § MB. För båda riksvägarna är både befintliga sträckningar och planerade omdragningar av riksvägarna riksintressen.

Riksväg 49

Riksväg 49 mellan Mölltorp och Askersund är av särskild betydelse för regional och interregional trafik och är en alternativ förbindelse mellan Jönköping

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

RIKSINTRESSEN

Teckenförklaring

- Gräns för planområdet
- Väg - befintlig
- Väg - planerad
- Rörliga friluftslivet
- Natura 2000-område

och Örebro. Vägen har stor betydelse för näringslivets transporter. Hela sträckan ingår i det utpekade arbetspendlingsnätet.

Riksväg 49

Riksväg 50

Riksväg 50 ingår till största delen i det nationella stamvägnätet som riksdagen fastställt. Vägarna i det nationella stamvägnätet är av särskild nationell betydelse. Undantaget är sträckan Falun-Söderhamn, som är av särskild betydelse för regional eller inter-regional trafik. Riksvägen förbinder Sydsverige med Mellansverige i nordsydlig riktning mitt i landet.

Vägen utgör även alternativ sträckning för E4 och är utpekad som särskilt betydelsefull för godstransporter.

Totalförsvaret

Inom planområdet finns fem områden av riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § MB. Härutöver finns anläggningar, utspridda över landets yta, av riksintresse för totalförsvaret som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet och som kan påverkas av höga objekt. Med anledning härav utgör hela landets yta influensområde för höga objekt, objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse eller högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

Karlsborgsområdet och Röknenöarna

Försvarets Materialverks provplats Hammarnäset, som används för olika typer av praktiska övningar, inkluderar bl.a. även ön Stora Röknen.

Stora Röknen är ett målområde för skjutövningar med raketvapen och på ön finns även ett skjutfält. Under större delen av året är ön belagd med landstigningsförbud.

Området utgör även ett influensområde för buller eller annan risk.

Karlsborgsområdet

Karlsborgsområdet utgör ett område med särskilt behov av hinderfrihet, kopplat till skjutfälten, övningsfälten och skjutbanorna inom området. Dessa är Kråks skjutfält, flygskjutmålet Hammaren, Hammarnäsets och Nytorps skjutfält, provplats Karlsborg, Flugebyns övningsfält, nya övningsfält 1-3, Perstorps skjutbanor, Artparkens skjutbana inom fästningsområdet och Varbergets övningsfält.

Den militära verksamheten har varit etablerad i Karlsborg under en lång tid. Militär skjututbildning har förekommit inom fästningsområdet sedan år 1831, när de första artilleriförbanden placerades i Karlsborg. Den verksamhet som konstituerar riksintresset innebär påverkan på omgivningen genom skottbuller som kan uppfattas som störande. I vissa fall kan verksamheten även innebära annan påverkan.

Karlsborgs övningsflygplats

Området kring Karlsborgs övningsflygplats utgör stoppområde för höga objekt.

Karlsborg och Malmen

Områdena kring Karlsborgs övningsflygplats och Malmens flottflygplats utgör s.k. MSA-områden, dvs. områden där höga objekt kan påverka flygplatsernas minimum sector altitude (MSA).

Rörliga friluftslivet

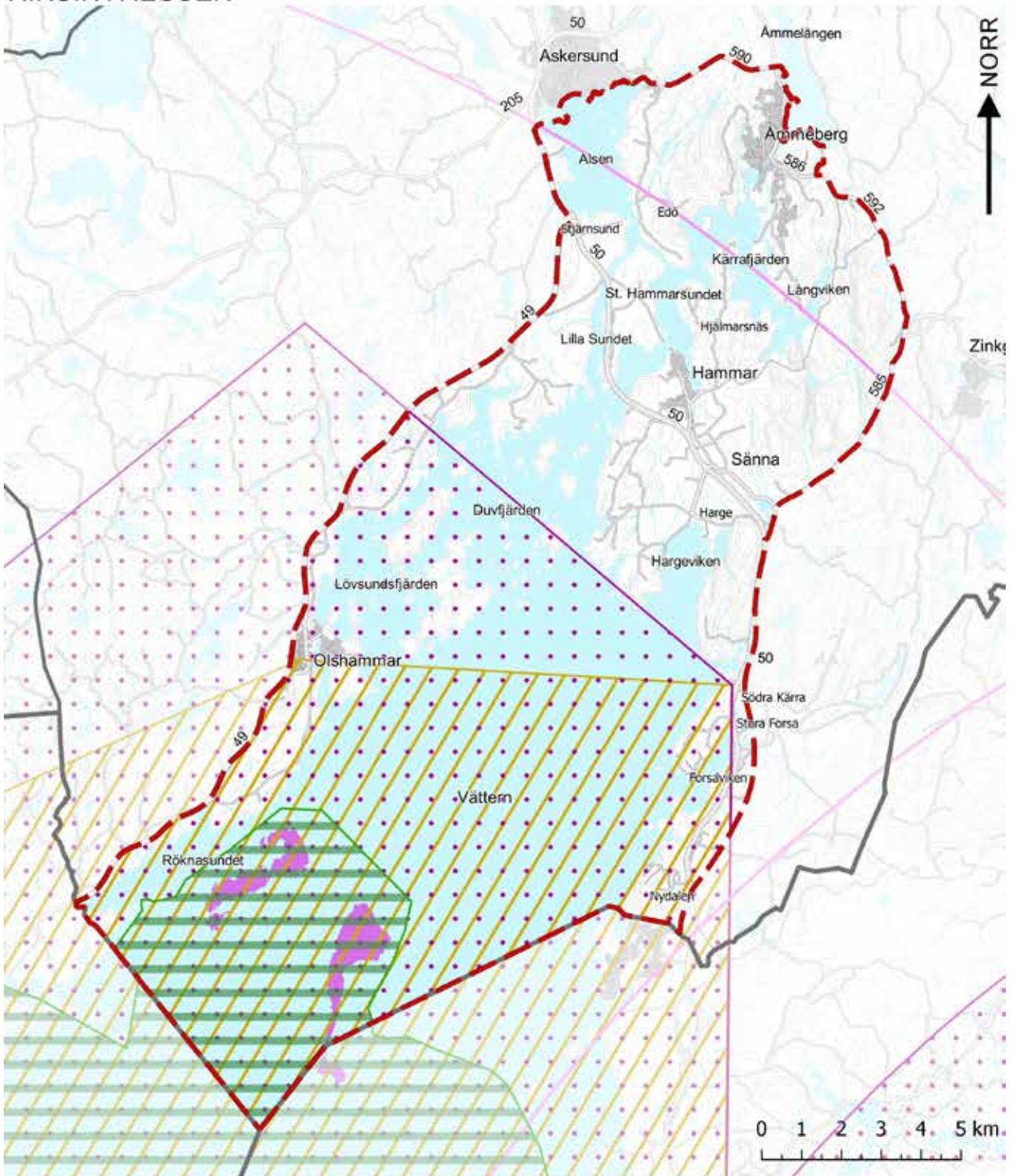
Inom planområdet finns två områden av riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap. 2 § MB.

Vättern med öar och strandområden

Området Vättern med öar och strandområden är med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området i sin helhet av riksintresse. Inom området ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

RIKSINTRESSEN

Teckenförklaring

— Gräns för planområdet

Totalförsvaret

■ Karlsborgsområdet och Rökneöarna

■ Influenzområde för buller eller annan risk

■ Område med särskilt behov av hinderfrihet

■ Stoppområde för höga objekt

■ MSA-område

Tiveden med områdena vid sjön Unden och sjön Viken samt området utmed Göta kanal mellan Karlsborg och Sjötorp

Området Tiveden med områdena vid sjön Unden och sjön Viken samt området utmed Göta kanal mellan Karlsborg och Sjötorp är med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området i sin helhet av riksintresse. Inom området ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Natura 2000-områden

Inom planområdet finns fem Natura 2000-områden. Vidare ligger Uvviken, Västra Vättern och Vättern (östra), tre Natura 2000-områden, i anslutning till planområdet. Områdena är med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena i sin helhet av riksintresse enligt 4 kap. 8 § MB. Norra Vätterns skärgård omfattas av både habitat- och fågeldirektivet, medan övriga Natura 2000-områden endast omfattas av habitatdirektivet.

Syftet med Natura 2000-områdena är att anmälda naturtyper och arter i områdena ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region.

Harge uddar

Områdets utsatta läge kombinerat med påverkan av kalk skapar en mycket speciell flora och fauna.

Ett grovt kustområde vid Vättern. Klippor och platta berg kombinerat med den stora sjön ger området en marin touch samt en speciell kombination av arter. I området finns även skog dominerad av tall och gran, men också på sina ställen lövträd.

Norra Vätterns skärgård

En väl utvecklad sjöskärgård fri från byggnader och annan exploatering. En sjöskärgård i norra Vättern. Öarnas berggrund består av granit och är täckt av gammal tallskog. Arter som finns är bl.a. brun kärrhök, fiskgjuse, fisktärna, spillkråka, stensimpa, storlom och vitkindad gås.

Prinskullen

Kombinationen av olika habitat och mängden lövträd skapar en rik flora och fauna. Området består av främst betesmark med ek och hassel placerad på en brant vid Vättern. Sydöst om betesmarken finns en lövsumpskog och ett litet tjärn omgivet av kärr samt talldominerad skog.

Prinskullen

Utnäset

Den mest naturliga skogen med gammal tall samt en speciell terräng med mycket bar berggrund i en del av stranden som saknar bebyggelse skapar ett värdefullt område för många arter med också för friluftslivet.

Utnäset

Uvviken

Områdets varierande karaktär med inslag av flera naturtyper i kombination med mycket liten mänsklig påverkan har gett möjlighet för utveckling av ett rikt växt och djurliv på land. Området karaktäriseras av välutvecklade rundhällar, hållmarkstallskogar och blockrika blandskogar.

Prioriterade naturtyper är taiga och ävjestrandssjöar. Prioriterade arter är nissöga och stensimpa.

Västra Vättern

Planområdet gränsar till Natura 2000-området. Vättern är en stor klarvattensjö med stort djup och är unik i ett europeiskt perspektiv. Den har en mycket speciell fauna med en hel del arter med förekomster av relik karaktär. De har levt kvar sedan sjön var en del av Baltiska issjön. Bland dessa arter kan nämnas röding, harr, stensimpa samt flera invertebrater.

Vättern (norra)

Av särskilt intresse är Vätterns geologi, vilken skapar ett vackert landskap och den intressanta faunan. Vättern är Sverige näst största sjö. Det är en djup klarvattensjö belägen i en sänka. Den norra delen karaktäriseras genom sin skärgård. Sjöns fauna inhyser minst 28 arter av fisk och fåglar med marin antydan.

Vättern (östra)

Planområdet gränsar till Natura 2000-området. Lake Vättern is the second biggest lake in Sweden. It is a oli-gotrophic lake with Charavegetation on the bottom. Lake Vättern have a stable ecosystem with very good water quality. The lake has a lot of national red list species of fishes and in-vertebrates. There is a unique fauna with Salvelinus alpinus salvelinus and some glacial relicts of invertebrates in the lake. The site is of national interest in nature as well as recreation and is protected by law.

Vättern

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel som regleras med stöd av 5 kap. MB och beslutas av regeringen. De anger den lägsta godtagbara miljökvalitet som människan eller miljön kan anses tåla. Idag finns MKN för utomhusluft, föroreningar i fisk- och musselvatten, omgivningsbuller samt för vatten. Kommunerna är ansvariga för att MKN följs.

Utomhusluft

Gällande utomhusluft finns MKN för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, partiklar, bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly.

För Askersunds kommun har en objektiv skattning av luftkvaliteten gjorts år 2018, då mätningar inte krävs för kommuner med mindre än 10 000 invånare. Enligt skattningen understiger haltnivåerna, för samtliga av de reglerade luftföroreningarna, den nedre utvärderingströskeln (NUT).

Vägtrafiken är den stora källan till bensen-, partikel och kväveoxidhalter i stadsmiljö. Övriga huvudsakliga utsläpp förutom vägtrafiken är vedeldning och industri.

Av de faktorer som är lättast att påverka har trafikmängden störst betydelse. Den enskilt mest effektiva åtgärden för att minska halten partiklar bör, enligt olika försök, vara att minska dubbdäcksanvändningen.

Fisk- och musselvatten

Inom planområdet finns en sjö som ingår i Naturvårdsverkets förteckning över fisk- och musselvatten som ska skyddas.

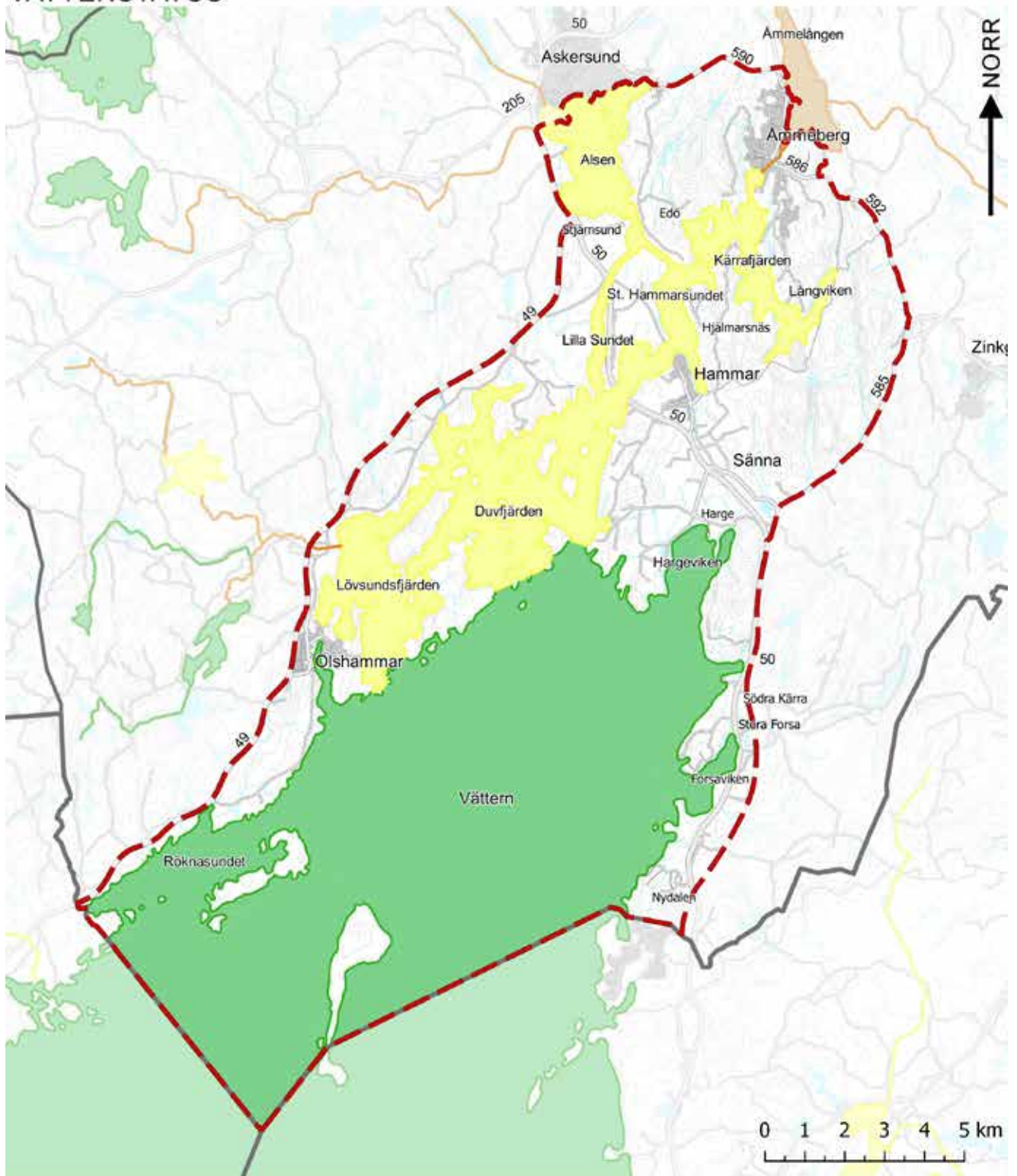
Vättern

Vättern utgör ett laxfiskvatten.

Omgivningsbuller

Miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller innebär en skyldighet att kartlägga och upprätta åtgärdsprogram för omgivningsbuller från vägar, järnvägar, flygplatser, tillståndspliktiga hamnar samt vissa större, utpekade industrigrenar för kommuner med fler än 100 000 invånare.

VATTENSTATUS

Teckenförklaring

— Gräns för planområdet

Ekologisk status

God

Måttlig

Otillfredställande

Även kommuner med färre än 100 000 invånare ska sträva efter att begränsa buller, men dessa kommuner omfattas inte av den administrativa process vad gäller kartläggning samt upprättande av åtgärdsprogram som de större kommunerna gör.

Vattenförvaltning

Inom ramen för vattendirektivet behandlas alla yt- och grundvatten samt deras vattenstatus. Vattenförvaltningen genomför en gång per sexårig förvaltningscykel en klassning av alla sjöar och vattendrags ekologiska och kemiska status samt alla grundvattenförekomsternas kemiska och kvantitativa status.

För varje förvaltningscykel fastställs miljö kvalitetsnormer som anger den status som ska uppnås i slutet av förvaltningscykeln. Utgångspunkten är att alla vattenförekomster ska uppnå god status och att statusen inte får försämrats till år 2021, då nuvarande förvaltningscykel avslutas.

Sjöar och vattendrag inom planområdet uppnår i dag överlag god till måttlig ekologisk status. Otillfredsställande ekologisk status uppnås dock i dagsläget i Aspån, Bronån, Dohnaforsån, Skyllbergsån och Åmmelången. Vad det gäller den kemiska statusen uppnår inga sjöar och vattendrag inom planområdet god kemisk status. Detta beror på att gränsvärdet för kvicksilver i nuläget överskrids i alla ytvattenförekomster i Sverige.

Den kemiska och kvantitativa statusen är däremot god i samtliga grundvatten inom planområdet.

Bostäder

Det sjönära läget är det som efterfrågas inom planområdet och som gör området attraktivt. Tomtförsäljningen har ökat inom planområdet de senaste åren och det finns en efterfrågan på både permanentbostäder och fritidshus, framför allt i sjönnära lägen kring Vättern. Nya bostäder har bl.a. byggts vid Askersunds golfbana, Hammarterassen, Bastedalen, Harge, Stora Forsa och Solvik. Omvandling av fritidshus till permanentbostäder har också skett i flera i områdena kring Vättern, bl.a. i Nydalen.

Pendlingsmöjligheterna norr ut, mot Örebro, har förbättrats efter omdragningen av riksväg 49. Vidare kommer pendlingsmöjligheterna söder ut, mot Motala, att förbättras i samband med omdragningen av riksväg 50. Utifrån detta bedöms efterfrågan på bostäder komma att öka inom planområdet.

Bostadsbestånd

Majoriteten av bostadsbebyggelsen inom planområdet finns i tätorterna Hammar, Olshammar och Åmmeberg samt längs Vätterns stränder.

Inom planområdet finns det sammanlagt drygt 2000 bostäder, varav majoriteten är småhus. Av dessa är majoriteten äganderätter, men det finns även småhus i form av både hyres- och bostadsrätter. Inom planområdet finns även flera fritidshusområden.

Bostadshus i Olshammar

Precis som i övriga Sverige omvandlas fritidshus inom planområdet alltmer till permanentbostäder. Gränsen mellan fritidsboende och permanentboende har dessutom suddats ut alltmer, bl.a. i och med att

fritidshus har fått allt högre standard samt att skillnaden mellan nybyggda fritidshus och permanentbostäder inte är så stor.

Inom planområdet har det kommunala bostadsbolaget Askersunds bostäder AB lägenheter i tätorterna Hammar, Olshammar och Åmmeberg.

Flerbostadshus i Hammar

Planlagda områden

Inom planområdet är det främst tätorterna och områden längs Vätterns stränder, såsom Edö, Harge och Nydalen, som i dag är detaljplanlagda för bostäder.

Planberedskapen för bostäder är mindre god inom planområdet, främst på grund av att det saknas tillräckligt många planlagda områden för bostäder med lediga byggrätter i attraktiva lägen.

Bostadsbehov

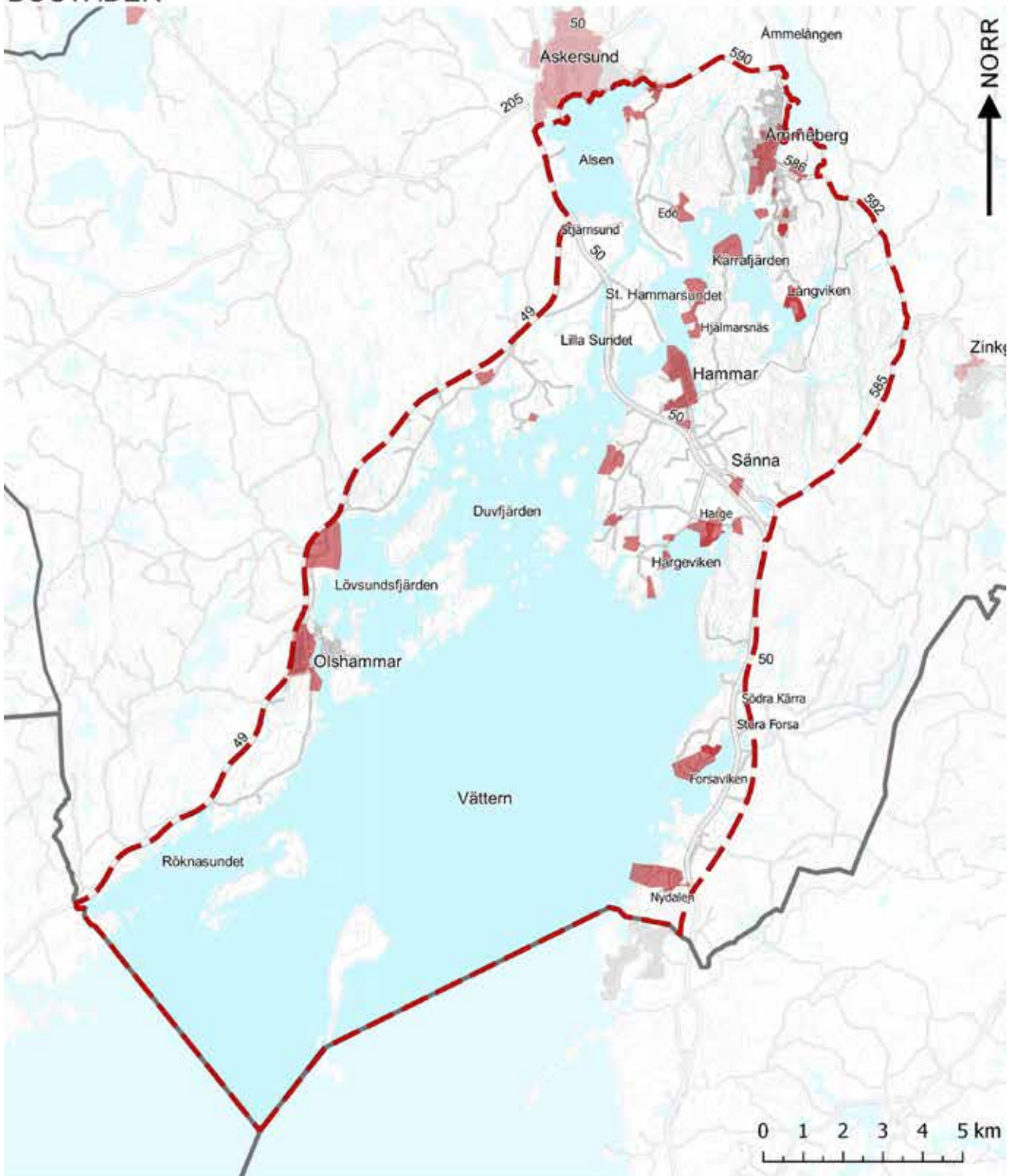
Under de senaste åren har det funnits ett underskott på bostäder i kommunen, både i centralorten Askersunds stad och i övriga kommundelar.

Det finns en efterfrågan på villatomter och antalet lediga byggrätter inom planlagda områden anses i dagsläget inte vara tillräckligt. Detta bl.a. då lediga byggrätter inom planlagda områden i stor utsträckning saknas i attraktiva lägen. Vidare finns behov av bostäder för ungdomar, nyanlända och äldre.

Enligt bostadsförsörjningsprogrammet är målsättningen är att det ska byggas 30 enbostadshus och 30 lägenheter i flerbostadshus per år inom kommunen.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

BOSTÄDER

Teckenförklaring

- Gräns för planområdet
- Planlagt område

Verksamheter

Arbetsplatser, handel och servicenärningar utgör viktiga delar i ett fungerande och välmående samhälle. De är viktiga för samhällsekonomi och för sysselsättningen. De skapar även naturliga mötesplatser för människor.

Inom planområdet finns många småföretag samt några större företag. Företagen är lokaliserade med stor geografisk spridning och finns inom hela området. De större företagen är lokaliserade till tätorterna Hammar och Olshammar. På landsbygden finns gröna näringar med såväl jord- som skogsbruk. Vid sidan av detta bedrivs ett flertal företag inom besöksnäringen, som är geografiskt utspridda inom planområdet. Askersunds stad är kommunens servicecentrum både vad gäller offentlig och kommersiell service.

Näringsliv

I Hammar finns inom det tidigare glasbruksområdet flera verksamheter. De största verksamheterna är Svensk Glasåtervinning AB och Hasopor AB. Svensk Glasåtervinning AB tar emot hela Sveriges förpackningsglas för återvinning och även Hasopor AB hanterar glas.

Ahlstrom Munksjö Aspa Bruk

Ahlstrom Munksjö Aspa Bruk ligger i Olshammar och är områdets största verksamhet med knappt 200 anställda. Företaget tillverkar pappersmassa. Industrin genererar stora trafikmängder på riksväg 49, med såväl införsel av virke och kemikalier som utförsel av pappersmassa.

Flera mindre företag finns i Åmmeberg, bl.a. i den företagsby som ligger i de äldre industrilokalerna som tidigare har använts av Zinkgruvans verksamhet. Kring Åmmeberg och Zinkgruvan har gruvnäringen varit en viktig del av utvecklingen och identiteten. I dag drivs gruvnäringen dock enbart i Zinkgruvan.

Inom planområdet finns i övrigt ett antal företag inom besöksnäringen.

Offentlig service

Offentlig service såsom skolor, vård och omsorg är i princip helt koncentrerad till Askersunds stad. Inom planområdet finns dock förskolor i tätorterna Hammar, Olshammar och Åmmeberg. I Hammar och Åmmeberg finns även grundskolor för årskurserna 1-5.

Kommersiell service

Dagligvaruhandel och annan kommersiell service är i stor grad koncentrerad till Askersunds stad. Inom planområdet finns en livsmedelsbutik i Åmmeberg. Vidare finns drivmedelsanläggningar i tätorterna Hammar, Olshammar och Åmmeberg.

Turism

Planområdet erbjuder ett rikt kultur- och friluftsliv med många kultur- och naturupplevelser. Besöksnäringen är också av stor betydelse inom planområdet.

Aspa bruk, Grönön, Bastedalen, Harge bad och camping, Vätternterrassen, Stjärnsunds slott, Husabergsudde camping, centrala Askersunds stad och Askersunds golfklubb har stor betydelse för turismen. Dessa utgör också viktiga besöksmål inom och i anslutning till planområdet. Vidare är Vättern i sig ett viktigt besöksmål.

Turismen är störst inom planområdet sommartid, bl.a. med anledning av Vättern och dess många möjligheter till bad- och båtliv. Turismen har samtidigt stor utvecklingspotential inom planområdet och skulle bl.a. kunna utvecklas vintertid.

Aspa Herrgård några kilometer norr om Olshammar erbjuder boende, konferens och restaurang. Aspa bruk är en god bevarad bruksmiljö efter den gamla järnbruksverksamheten som pågick i ca 200 år. Få av

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

bruksbyggnaderna finns kvar inom området, men till herrgården finns flera tillhörande byggnader.

Byggnad tillhörande Aspa bruk

Norra Vätterns skärgård är sommartid mycket välbesökt av fritidsbåtar. Grönön är ett populärt besöksmål. På ön finns bl.a. tillgänglighetsanpassad rastplats och bryggor. Gästhamnar finns i Askersunds stad, Bastedalen, Olshammar och Åmmeberg. Iläggningsramp för trailade småbåtar finns även på flera platser kring Vättern.

I närheten av Hammar finns anläggningen Vätternterrassen med boende, konferens och restaurang. Här finns även ett par vandrarhem och en större marina i Bastedalen. Bastedalens herrgård erbjuder boende, konferens och restaurang. Strax intill Bastedalens herrgård finns även Bastedalens Kinapark, en park i kinesisk stil i ett av områdets gamla stenbrott. I Bastedalen finns dessutom en båtklubb med gästhamn.

Naturresevatet Harge uddar är ett välbesökt område med dramatisk natur och milsvid utsikt över Vättern med vatten ända till horisonten. I Harge finns även Harge bad och camping med stugor, tältplatser och ställplatser. Inom campingen finns därtill en servicebutik och minigolfbana. Alldeles intill campingen finns Hargebaden, ”Nerkes riviera”, en välbesökt sandstrand med intilliggande pool, servicebutik och restaurang.

På en udde söder om Askersunds stad ligger Stjärnsunds slott med tillhörande kulturmiljö såsom rak, alléprydd uppfartsväg, friliggande envåningsflygar samt park. Slottet är byggt i stram nyklassicistisk stil. Slottet och gården är även känd för sin kreatursavel och är stamort för svensk rödbrokgig boskap (SRB).

Sommartid genomförs guidade turer av slottet. Café och slottsbutik finns också att besöka.

Vid Husabergsudde camping, strax söder om Askersunds stad, finns stugor, tältplatser och ställplatser. Inom campingen finns även en servicebutik, minigolfbana, badplats samt uthyrning av kanoter, kajaker, roddbåtar och cyklar.

Centrala Askersunds stad med bl.a. stadskärna, kommersiell service, gästhamnar, båttrafik för turister som vill uppleva Vättern, övernattningsmöjligheter, restauranger, Strandparken och Borgmästareholmen är ett populärt besöksmål i anslutning till planområdet.

Askersunds golfklubb, i Åmmeberg, har i anslutningen till golfbanan även klubbhus, butik och restaurang. Kulturmiljön i Åmmeberg med industrimiljö samt gruv- och bruksort från 1800-talet är även i sig ett besöksmål. I tätorten finns dessutom ett hotell.

I Olshammar kan man besöka Nobelpristagaren Verner von Heidenstams födelseplats Olshammarsgården samt Birgittakyrkan, uppkallad efter den heliga Birgitta.

Birgittakyrkan

Planlagda områden

Planberedskapen när det gäller verksamheter är mindre god inom planområdet. Planlagda områden för verksamheter finns i tätorterna Hammar, Åmmeberg och Olshammar. Lediga byggrätter för verksamheter inom planlagda områden finns dock endast i Hammar.

Areella näringar

Enligt miljöbalken är jord- och skogsbruk av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk om det behövs för att tillgodose viktiga samhällsintressen och om dessa behov inte kan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk. Planområdet präglas av areella näringar i form av såväl jord- som skogsbruk.

Jordbruk

I planområdet finns få sammanhållna odlingslandskap, dessa är istället utspridda inom området. För det mesta förekommer de som öppningar i skogslandskapet med ensamgårdar eller mindre byar. Ungefär åtta procent av planområdets landareal utgörs av jordbruksmark.

De största arealerna finns mellan Askersunds stad och Sänna samt vid Aspa. Det finns ett antal större aktörer som driver jordbruk inom planområdet, både med djurhållning och växtproduktion.

Jordbruksfastighet

Skogsbruk

Den naturtyp som dominerar inom planområdet är skog. Ungefär 31 procent av planområdets landareal utgörs av skogsmark. Skogsmarken består huvudsakligen av barr- och lövskog.

Ägarförhållandet av skogsmarken karaktäriseras av många enskilda markägare och några större aktörer såsom Sveaskog. Inom planområdet äger kommunen en mindre andel skog, främst lokaliserade till tätorterna.

Kommunikationer

Med kommunikationer menas alla de olika trafiknät och stråk som på olika sätt används för transporter av människor och gods. Det kan exempelvis vara vägar, gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik. I dagsläget kan pendling till arbete, utbildning samt natur- och kulturupplevelser ske med bil och buss samt till fots och med cykel.

Vägar

Inom planområdet finns statliga, kommunala och enskilda vägar. Vissa av de enskilda vägarna får statligt eller kommunalt bidrag för driften av dem.

Riksväg 50

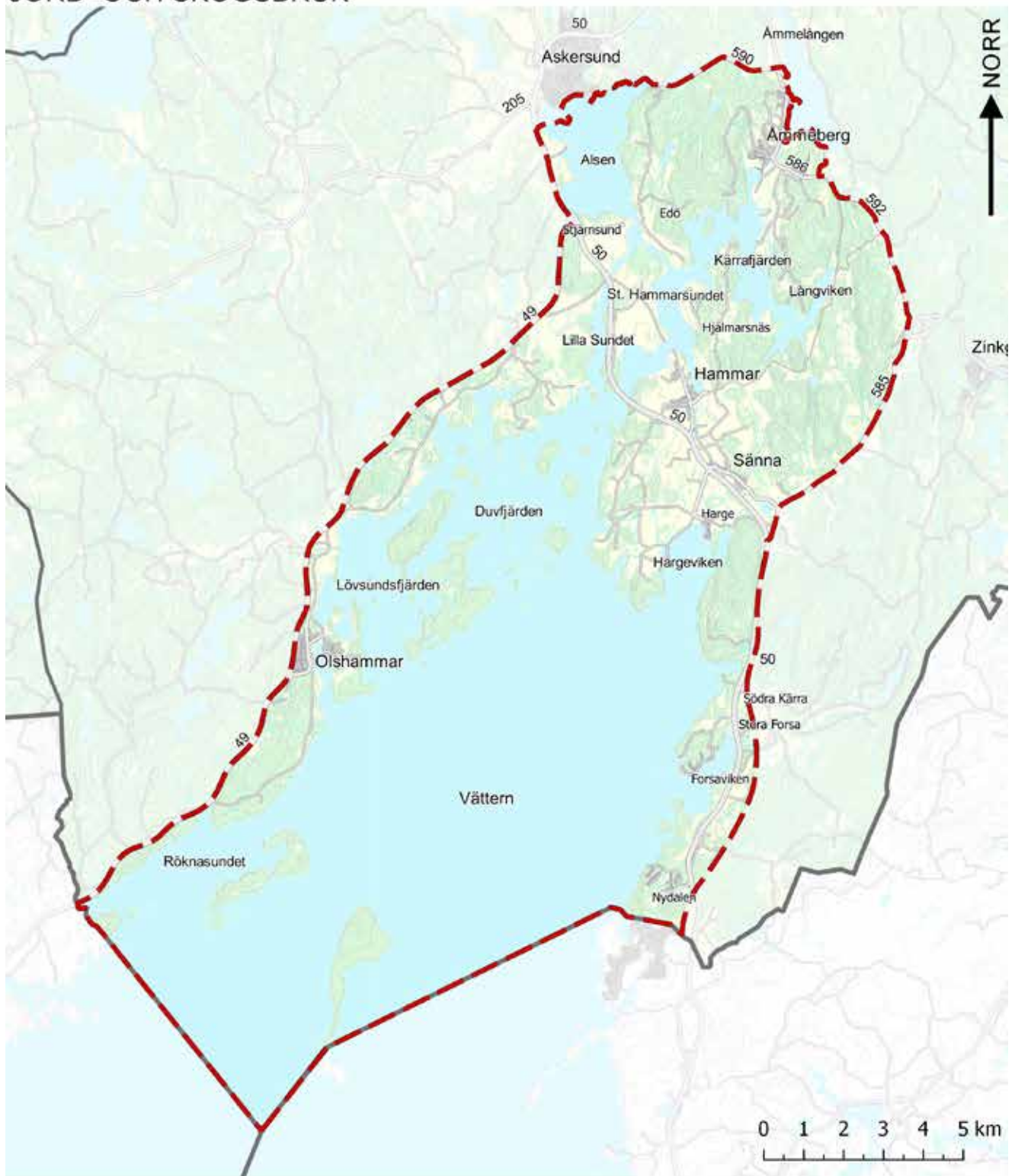
Riksväg 50, även kallad Bergslagsdiagonalen, mellan Söderhamn och Jönköping, genomkorsar planområdet i nord-sydlig riktning på östra sidan av Vättern. Trafikverket planerar att bygga om riksvägen på sträckan Nykyrka–Brattebro backe till mötesfri väg. Riksvägen kommer delvis att få en ny sträckning.

Väster om Vättern sträcker sig riksväg 49. Riksvägen har god standard mellan Rude och Stubbetorp där vägen har byggts om till mötesfri väg, s.k. 2+1-väg.

Båda riksvägarna är viktiga för godstransporter, turism och pendlingstrafik.

Länsvägarna 586, 590 och 592 binder samman Askersunds stad med Zinkgruvan, via Åmmeberg, och är viktiga för pendlingstrafiken inom planområdet. Vidare är länsväg 585 en viktig väg för godstransporter till och från Zinkgruvan.

JORD- OCH SKOGSBRUK

Teckenförklaring

- Gräns för planområdet
- Öppen mark
- Skogsmark

Laddinfrastruktur

I dagsläget saknas laddinfrastruktur för elfordon, såsom laddstationer eller laddstolpar, inom planområdet. Laddinfrastruktur, för både elcykel och elfordon, finns däremot i Askersunds stad.

Tillståndspliktig zon

Länsstyrelsens tillstånd krävs om byggnader eller anläggningar som kan inverka på trafiksäkerheten ska uppföras inom den tillståndspliktiga zonen, det s.k. byggnadsfria avståndet enligt 47 § väglagen. Länsstyrelsens tillstånd krävs inte om åtgärden prövas i en detaljplan eller i ett bygglov.

Den tillståndspliktiga zonen sträcker sig generellt 12 meter från den allmänna vägens vägområde. Utmed de flesta större vägar har zonen utökats efter beslut av länsstyrelsen. Inom planområdet gäller utökad tillståndspliktig zon på 30 meter från vägområdet utmed riksväg 49 och riksväg 50.

Gång- och cykelvägar

Separata gång- och cykelvägar finns på några få platser i tätorterna inom planområdet. Gång- och cykeltrafik sker annars främst i form av s.k. blandtrafik, dvs. ute i gatumiljön.

En grusad gång- och cykelväg finns exempelvis längs med Alsen, mellan Askersund och Stjärnsund. Vidare finns en gång- och cykelväg mellan Askersunds stad och Edö. Dessutom finns en gång- och cykeltunnel vid Sänna/Harge korsningen, för en trafiksäker passering för gående och cyklister.

Gång- och cykelvägen mellan Askersund och Stjärnsund

Inom planområdet finns därtill delar av cykelleden Runt Vätternleden. Delar av cykelleden används även i samband med motionsloppet för cykling, Vätternrundan, som bl.a. körs på riksvägarna 49 och 50.

Kollektivtrafik

Region Örebro län ansvarar för länets busstrafik, vilken körs under varumärket Länstrafiken. Direktförbindelser med buss finns bl.a. till Örebro, Hallsberg och Motala.

Digitala kommunikationer

De digitala kommunikationsmöjligheterna blir allt viktigare i samhället, och särskilt på landsbygden där tillgång till service inte är lika god som i större tätorter.

I ett alltmer digitaliserat samhälle utvecklas de digitala tjänsterna ständigt och nya tjänster växer fram vilket gör att efterfrågan på överföringskapacitet är stor. Dataöverföring med höghastighet, s.k. bredband, sker via trådlös kommunikation, fiber och koppartråd. Post- och telestyrelsen är ansvarig myndighet och har som mål att alla i Sverige ska ha tillgång till effektiva, prisvärda och säkra kommunikationstjänster. Utvecklingen gällande bredband är i ständig förändring med en snabbt utvecklande teknik. Telefoni, TV och internetjänster kommer sannolikt allt mer att ske via samma överföring.

I dagsläget finns fiber främst i tätorterna Hammar, Olshammar och Åmmeberg samt i Sänna, Harge och Nydalen. På landsbygden inom planområdet har utbyggnaden av fiber gått långsamt, undantaget i Bastedalen. Omkring 73 procent av hushållen i tätorterna och 17 procent på landsbygden är i nuläget anslutna till fiber.

Master

Flera radio- och telemaster finns inom planområdet.

Naturmiljö

Inom planområdet består landskapet i mycket stora drag av skogsklätt urberg som är mer eller mindre uppsprucket och sprickdalar som kan vara bevuxna med skog, bestå av våtmarker, vara uppodlade eller vattenfyllda.

Vättern kilar in sig från söder och delar upp det bergiga landskapet i två huvuddelar. Skogsbygden öster om Vättern har mest dramatisk kupering. Denna har till största delen ett moräntäcke och är huvudsakligen bevuxen med granskog, med inslag av tall, björk och asp.

Väster och norr om Vättern är skogsbygden generellt sett mindre dramatisk även om det lokalt förekommer stark kupering. Tivedsskogarna sträcker sig in från väster. Berget är ofta kalt och bevuxet med hållmarkstallskog med större och mindre inslag av gran, björk och asp. Stora sedimentslätter mellan smala sund sträcker ut sig i Vätterns förlängning mot norr och även i öster och väster har några sprickdalar uppodlade sedimentslätter.

Området runt Vättern har skogs- och rekreationsområden med höga naturvärden. Det är ett kuperat, böljande landskap med både löv- och barrskog.

Natur

Grön infrastruktur

Grön infrastruktur utgör ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sådant sätt att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster.

Grön infrastruktur är en viktig del i arbetet med biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Arbeta med att ta fram regionala handlingsplaner pågår hos landets länsstyrelser.

Ekosystemtjänster

I naturen finns en rad ekosystemtjänster, som är produkter och tjänster från naturens ekosystem som bidrar till människans välbefinnande. Det kan exempelvis vara tätortsnära natur som renar dagvatten och dämpar buller samt jordbruksmark som ger livsmedel.

Även tjänster och upplevelser som är kopplade till rekreativa, sociala och kulturella värden ingår i begreppet ekosystemtjänster. Ekosystemtjänsterna kommer sannolikt att spela en allt större roll i takt med förväntade klimatförändringar. För att säkerställa väl fungerande ekosystemtjänster krävs en biologisk mångfald med robusta ekosystem.

Skyddad natur

Nedan presenteras områden med skydd för naturmiljöer som finns upptagna i svensk lagstiftning och som är av betydelse för den kommunala mark- och vattenplaneringen.

Naturreservat

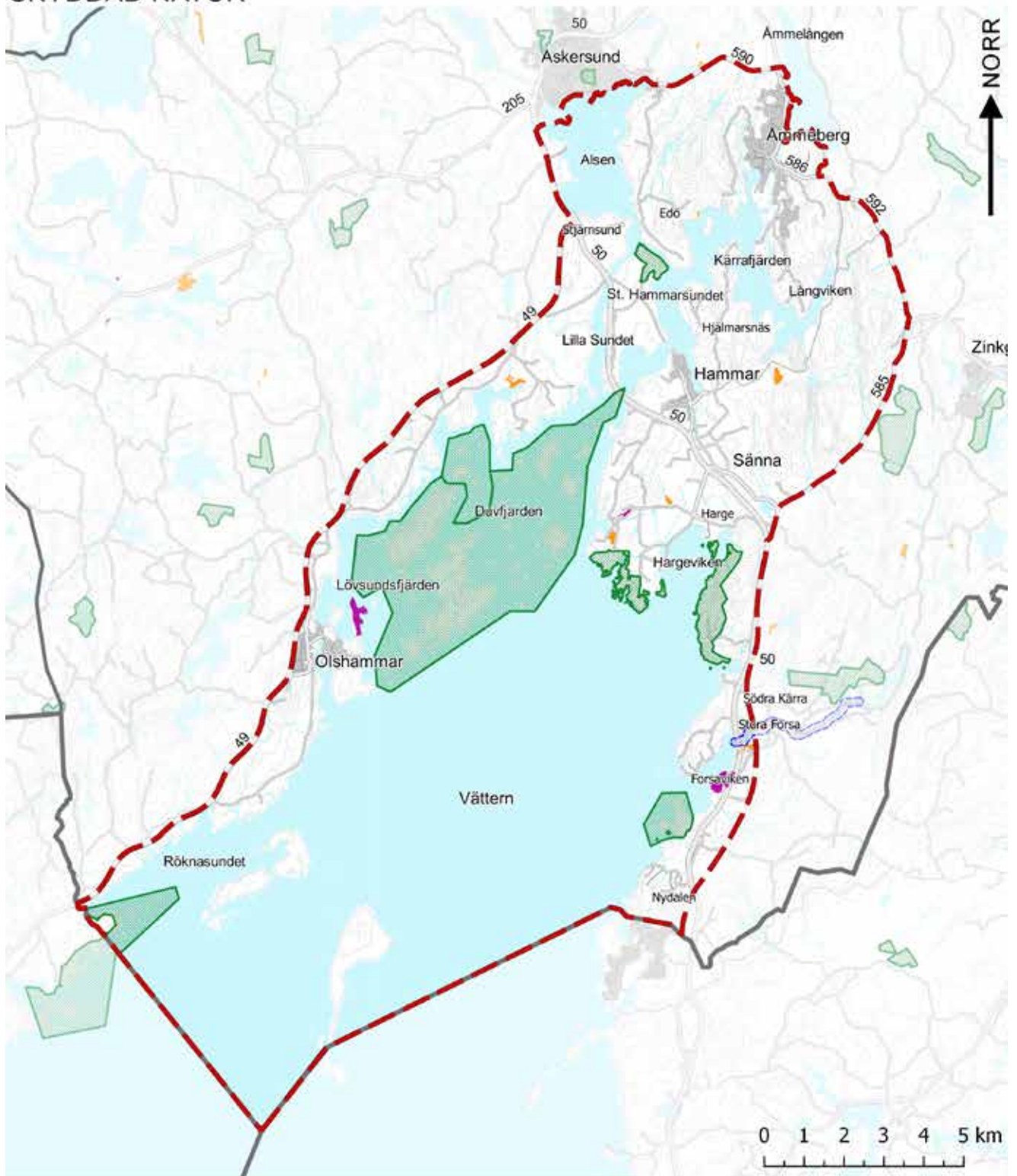
Naturreservat syftar till att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett mark- eller vattenområde får förklaras som naturreservat av länsstyrelsen eller kommunen.

Inom planområdet finns åtta naturreservat som helt eller delvis ligger inom kommunen, varav samtliga är statliga.

Biotopskyddsområden

Biotopskyddsområden är små mark- och vattenområden som är livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter eller som är särskilt skyddsvärda. Det finns två typer av biotopskyddsområden, ett generellt skydd samt ett specifikt skydd som beslutas i det enskilda fallet.

SKYDDAD NATUR

Teckenförklaring

- - - Gräns för planområdet
- Naturreservat
- Biotopskyddsområde
- Naturvårdsavtal
- Strandskydd (enligt 1st beslut 2008)

De biotoper som är generellt skyddade i hela landet är alléer, stenmurar, källor, odlingsrösen i jordbruksmark, öppna diken, småvatten och våtmarker i jordbruksmark samt åkerholmar.

Allé

Den andra formen av biotopskyddsområde utgörs av enskilda biotoper som länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller kommunen kan besluta om, exempelvis ängar och äldre naturskogsartade skogar.

Ett beslut om biotopskydd innebär att samtliga åtgärder som skadar naturvärdena är förbjudna. Det går att söka om dispens mot förbudet att skada området hos den myndighet som har beslutat om biotopskyddet.

Inom planområdet finns tolv biotopskyddsområden.

Naturvårdsavtal

Naturvårdsavtal är ett civilrättsligt avtal som tecknas mellan en markägare och kommunen, länsstyrelsen eller Skogsstyrelsen. Avtalet tecknas på upp till 50 år och syftar till att bevara, utveckla eller skapa områden med höga naturvärden. Markägaren får vanligtvis ekonomisk ersättning för de begränsningar i brukandet som avtalet medför.

Inom planområdet finns tre naturvårdsavtal, vid Forsaviken, Olshammar och Bastedalen.

Strandskydd

Stränder har stor betydelse för växter och djur såväl som för människor. För många arter är den strandnära zonen betydelsefull för bl.a. fortplantning, skydd och övervintring. För oss människor är strandmiljöerna en källa till både naturupplevelser, fysisk

aktivitet och avkoppling. Tillgängliga stränder är en förutsättning för vår möjlighet att utöva allemansrätten i dessa områden.

Vid hav, sjöar och vattendrag gäller strandskydd. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden samt bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten.

Det generella strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd (strandskyddsområde). Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet upp till 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Inom ett strandskyddsområde får bl.a. inte nya byggnader uppföras eller vissa andra åtgärder vidtas utan att strandskyddet upphävs eller att särskilt tillstånd har beviljats, s.k. strandskyddsdispens. Särskilda skäl enligt MB krävs för att upphäva eller få dispens inom ett strandskyddsområde.

Inom planområdet gäller i dagsläget endast det generella strandskyddet på 100 meter. Länsstyrelsen föreslår dock utvidgat strandskydd för delar av Vättern. Dialog angående en eventuell utvidgning pågår mellan kommunen och länsstyrelsen.

Mindre vattendrag i länet omfattas inte av strandskydd, enligt beslut av länsstyrelsen från år 2008. Beslutet gäller vattendrag som inte finns redovisade i Lantmäteriets GSD-fastighetskarta i skala 1:10 000 i den version som gällde den 1 juli 2008 samt vattendrag som är redovisade med enkeldragen linje i samma karta.

Strandskydd gäller dock fortfarande för de vattendrag där strandskydd fortsatt krävs för att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Inom planområdet omfattas Forsaån vid Stora Forsa fortfarande av det generella strandskyddet.

Enligt beslut av länsstyrelsen från år 2011 ska förbudet i 7 kap. 15 § MB inte gälla kompletteringsåtgärder till en huvudbyggnad som vidtas inom 15 meter

från huvudbyggnaden men inte närmare strandlinjen än 25 meter och inom en tomtplats som har angetts i ett beslut om dispens.

Artskyddsförordningen

Artskyddsförordningen innehåller bl.a. bestämmelser om fridlysning av vilda djur och växter. I förordningen finns bl.a. förbud mot att döda, skada, fånga eller störa vilt levande djur eller att ta bort eller skada sådana djurs ägg, rom eller bon. Vidare finns bestämmelser mot att ta bort, skada eller ta frön eller andra delar från vilt levande växter. Vilka djur och växter som omfattas av bestämmelserna framgår av bilagorna till förordningen.

Med hjälp av inrapporteringar till Artportalen ges en indikation om det finns djur och växter som omfattas av bestämmelserna inom ett specifikt område. Det går att söka dispens mot förbuden i artskyddsförordningen hos länsstyrelsen.

Stora opåverkade områden

Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön, såsom större vägar, ska enligt 3 kap. 2 § MB så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär.

Större sammanhängande naturområden är viktiga för en livskraftig biologisk mångfald och ekologiska funktioner. Bevarandet av stora opåverkade områden är en viktig resurs för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling men även en viktig tillgång för rekreation och friluftsliv.

Övriga naturmiljöer

Nedan följer en redovisning av övriga naturmiljöer som är av betydelse för den kommunala mark- och vattenplaneringen, men som inte finns upptagna i svensk lagstiftning.

Skogliga värdestrakter

Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen har pekat ut särskilda landskapsavsnitt, s.k. värdestrakter, där skogliga värdekärnor med höga naturvärden är koncentrerade. Arbetet med skydd av skog prioriteras inom dessa områden då det inom områdena finns en stor chans att bibehålla naturvärden.

Inom planområdet finns en skoglig värdestrakt, Tiveden-Norra Vätterns barrskogstrakt.

Barrskogstrakten kännetecknas av den starkt uppbrutna sjörika sprickdalsterrängen och inslaget av grovblockig morän och hållmarker. Skogstätet domineras av barrskog som lokalt på grund av svår-tillgänglighet har en mindre genomgripande påverkan av skogsbruk. Här finns kalkpåverkan i form av kalkrik morän som i förening med rörligt markvatten lokalt bildar förutsättningar för virkesrika granbestånd på mark av mycket hög bonitet.

Tiveden. Foto Askersunds kommun

Nyckelbiotoper

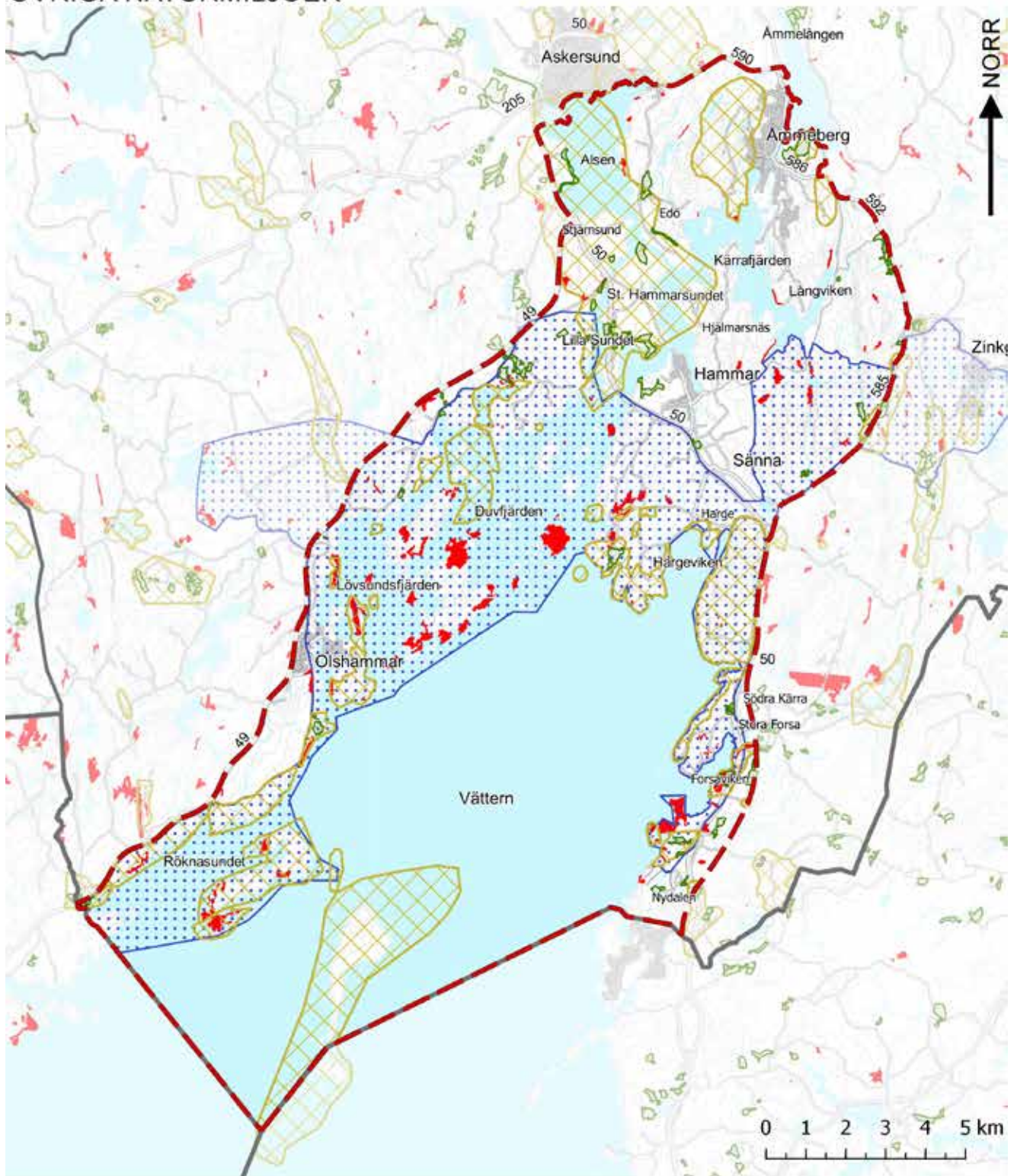
Nyckelbiotoper är skogsområden med mycket höga naturvärden som har en nyckelroll för bevarandet av skogens hotade växter och djur. Dessa bör prioriteras för bevarande, men saknar formellt skydd i svensk lagstiftning. Samråd ska ske med Skogsstyrelsen innan skogsbruksåtgärder görs inom en nyckelbiotop.

Inom planområdet finns närmare ett hundratal nyckelbiotoper.

Länsstyrelsens naturvårdsprogram

I länsstyrelsens naturvårdsprogram från år 1984 redovisas de mest värdefulla naturområdena i länet. Inom planområdet finns närmare ett fyrtiotal områden som enligt naturvårdsprogrammet har höga naturvärden, varav de flesta är områden med högt eller mycket högt naturvärde.

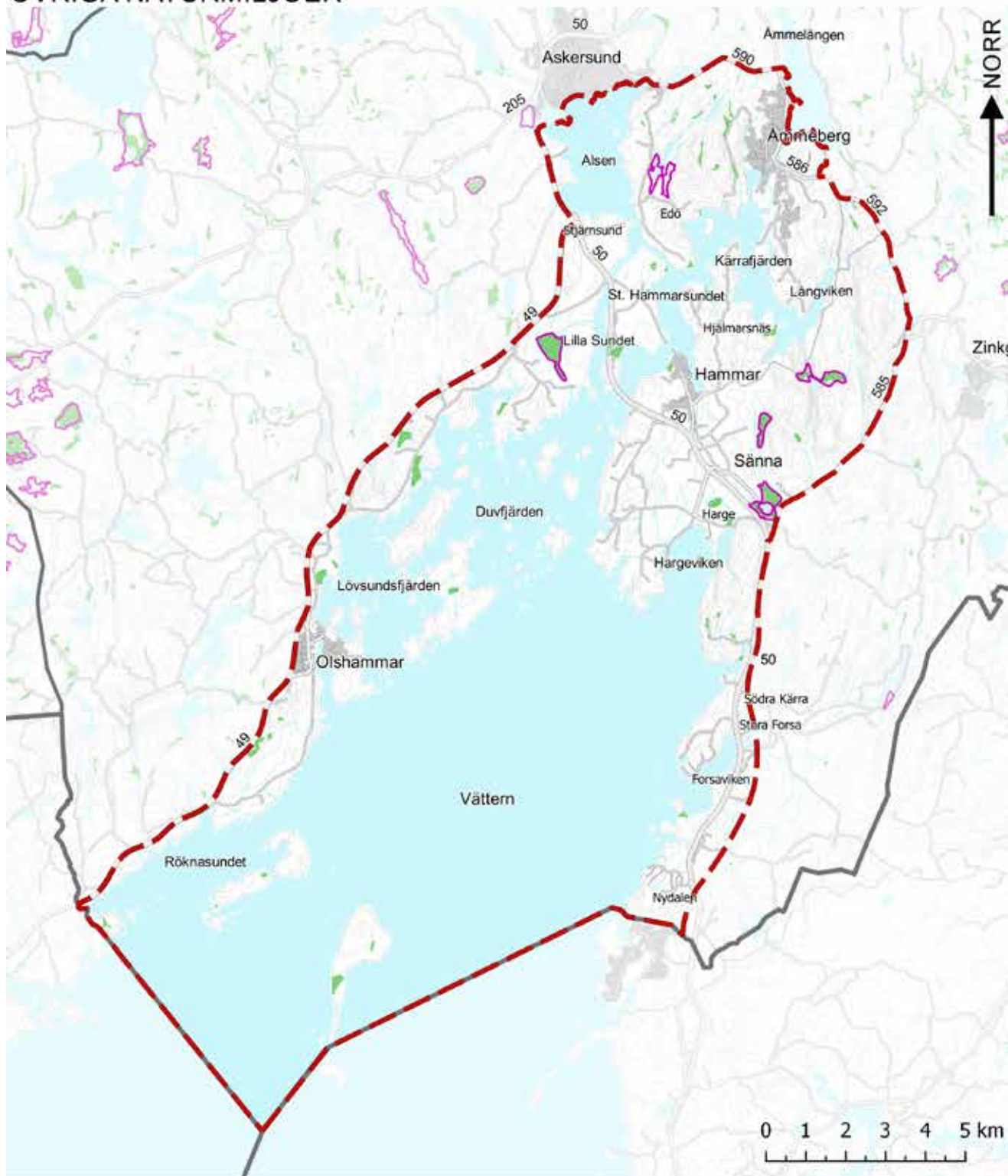
ÖVRIGA NATURMILJÖER

Teckenförklaring

- Gräns för planområdet
- Länsstyrelsens naturvårdsprogram
- Skoglig värdeområde
- Ängs- och betesmarkinventeringen
- Nyckelbiotop

ÖVRIGA NATURMILJÖER

Teckenförklaring

- Gräns för planområdet
- Våtmarksinventeringen
- Sumpskog

Ängs- och betesmarksinventering

Mellan åren 2002 och 2004 genomfördes en landsomfattande inventering av ängs- och betesmarker. Alla marker som registrerades bedömdes antingen som värdefulla eller möjliga att restaurera. Inventeringen var dock inte heltäckande och det kan finnas värdefulla ängs- och betesmarker som ännu inte är registrerade.

Inom planområdet finns närmare ett sextiotal ängs- och betesmarker.

Våtmarker

Länsstyrelsen har, med stöd av Naturvårdsverket, genomfört en våtmarksinventering (VMI). Inom VMI registreras samtliga hydrologiskt sammanhängande våtmarker och klassificeras utifrån naturvärde. Klassificeringen sker utifrån fyra klasser där klass 1 har mycket höga naturvärden, klass 2 har höga naturvärden, klass 3 har vissa naturvärden och klass 4 saknar kända naturvärden.

I våtmarksinventeringen finns fem våtmarker inom planområdet. Av dessa har en våtmark mycket höga naturvärden och övriga våtmarker har vissa naturvärden.

Sumpskogar

Mellan åren 1991 och 1998 genomförde Skogsstyrelsen en inventering av landets sumpskogar. Sumpskogar är samlingsnamnet för all skogsklädd våtmark. Naturtypen har stora variationer och erbjuder livsmiljöer för många växter och djur. Sumpskog innefattar all trädbärande blöt mark där träden, i moget stadium, har en medelhöjd på minst tre meter och trädens krontäckningsgrad är minst 30 procent.

Inom planområdet finns ett drygt femtiotal sumpskogar.

Vattenmiljö

En stor del av planområdet utgörs av Vättern, Sveriges näst största sjö. Det ger området dess karaktär och gör det till ett stort besöksmål. Vättern bjuder på vilda fjordliknande miljöer i Harge naturreservat, sandstränder som vid Hargebadens camping och slipade mjuka klippvallar som vid Sandviken. Sjön är också en viktig livsmiljö för många djur och växter.

Avrinningsområden

Avrinning är det fria vattenflöde från ett område, som kommer från nederbörd, och som rinner till områdets sjöar och vattendrag. Höjdförhållanden och geologiska förhållanden avgör hur vattnet rör sig och vilket landområde som dräneras till vilket vatten. Ett avrinningsområde är ett sammanhängande markområde där ytvattenavrinningen har en och samma huvudriktning.

Planområdet ligger inom Motalaströms huvudavrinningsområde. Huvudavrinningsområdet är uppdelat i avrinningsområden som i sin tur är uppdelade i flera mindre delavrinningsområden. Planområdet berörs av ett drygt tiotal delavrinningsområden.

Övergödning

Övergödning orsakas av för höga halter av kväve och fosfor i mark eller vatten. Dessa näringsämnen kan hamna i miljön via utsläpp till luft av exempelvis kväveoxider från biltrafik, sjöfart och kraftverk. Andra orsaker till övergödning är läckage från jordbruket samt utsläpp från avloppsreningsverk och industrier. Ämnena förs i sin tur med vattendrag till sjöar och hav.

Övergödning leder till syrebrist, igenväxning, algblomning och ofta även till minskad biologisk mångfald. Inom planområdet finns problem med övergödning i Alsen, Aspaån, Dohnaforsån, Vättern-Kärrafjärden och Åmmelången.

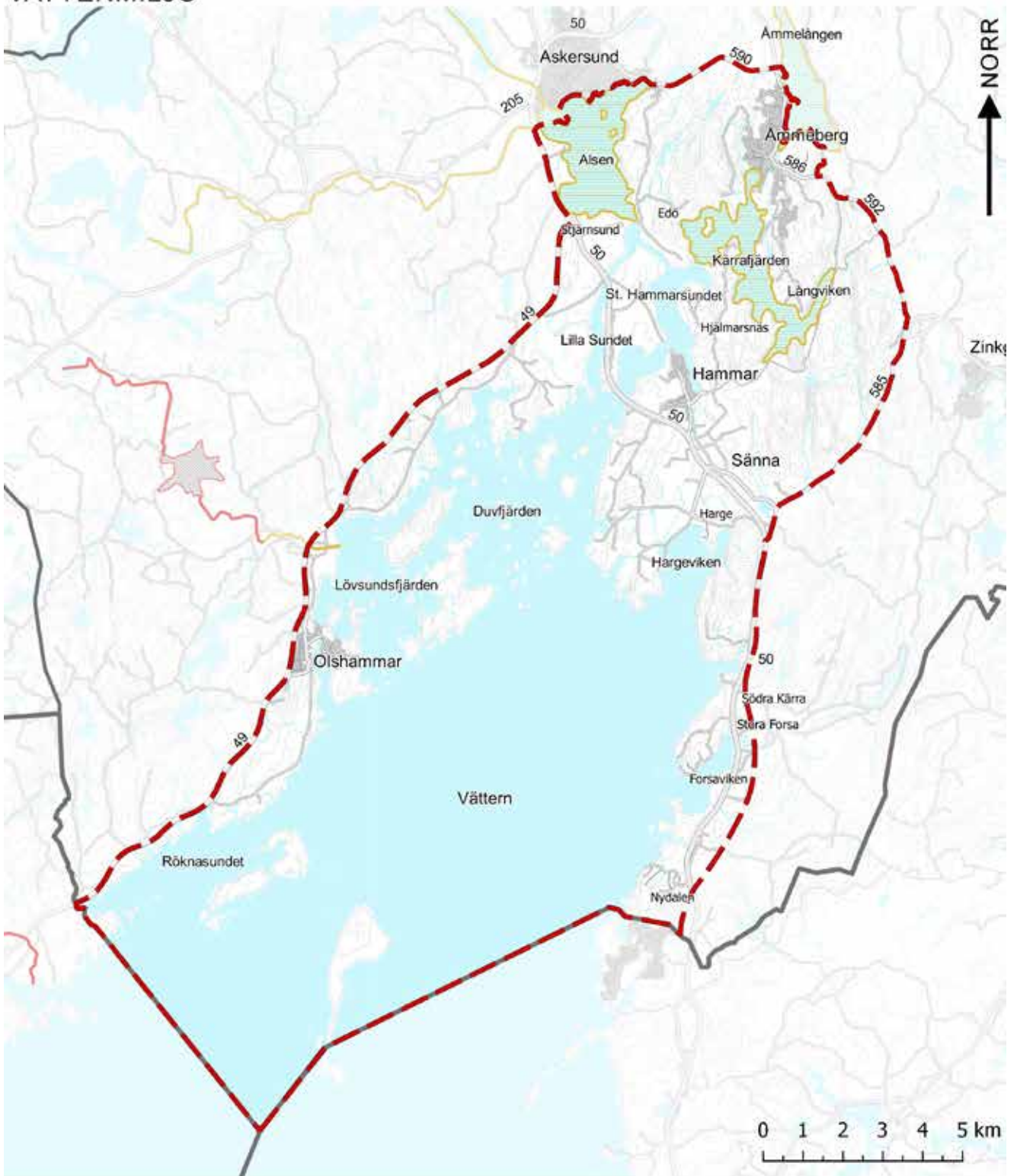
Försurning

Mark, grundvatten, sjöar och vattendrag blir försurade om de utsätts för ett stort nedfall av svavel- och kväveoxider eller ammoniak utan att samtidigt ha tillräckligt stor naturlig förmåga att neutralisera de syror som bildas. Försurningen påverkar den biologiska mångfalden, främst i sjöar och vattendrag. Försurande ämnen skadar även olika material vilket kan leda till skador på exempelvis byggnader, konstverk och fornlämningar. Förutom skador på material kan människors hälsa påverkas genom att skadliga metaller kommer i omlopp via till exempel grundvattnet.

Inom planområdet finns inga sjöar eller vattendrag som har problem med försurning. Det finns dock vattendrag i tillrinningsområdena till Vättern som

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

VATTENMILJÖ

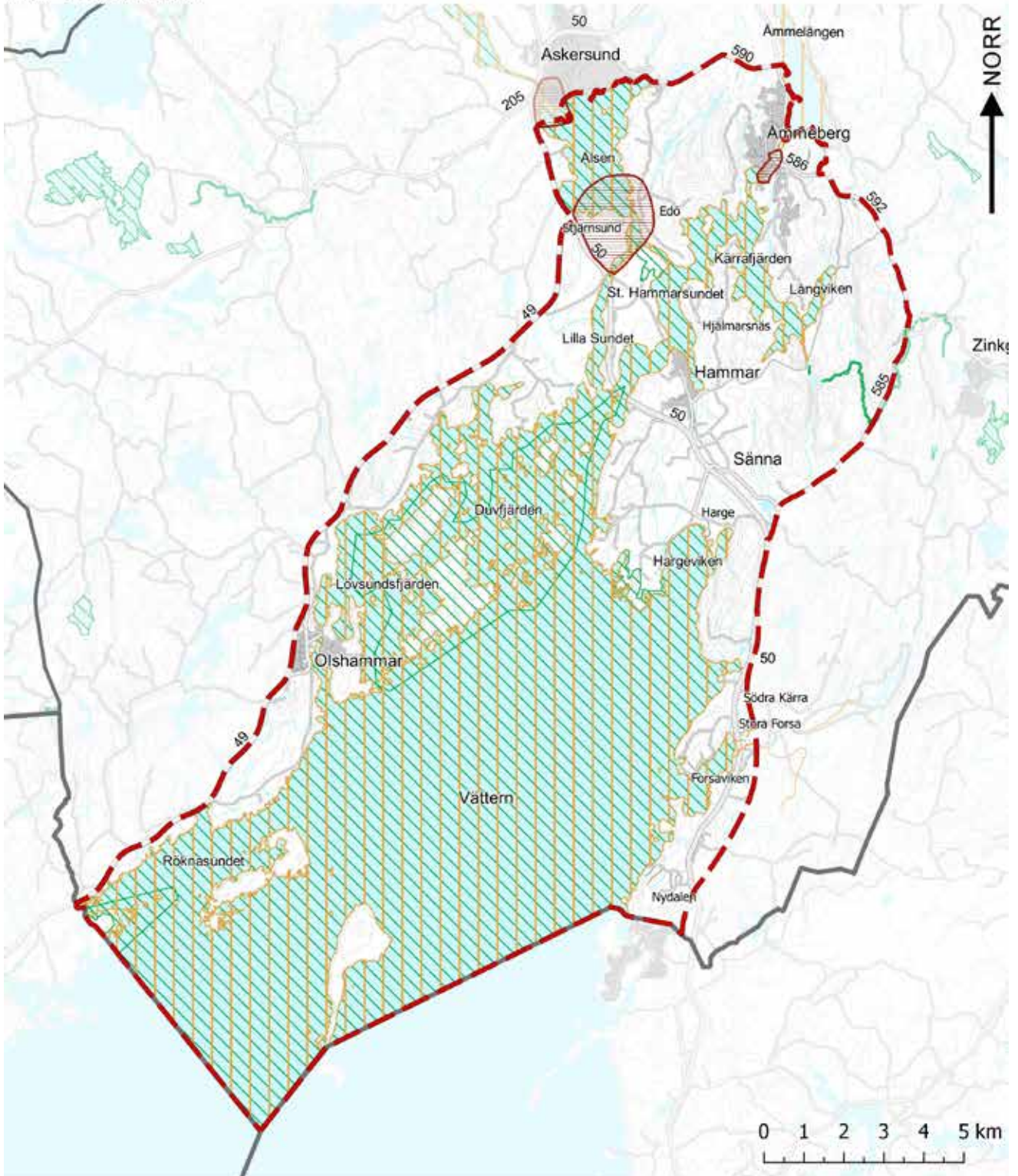

Teckenförklaring

- - - Gräns för planområdet
- Övergödning sjö
- Försurning sjö
- Övergödning vattendrag
- Försurning vattendrag

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

VATTENMILJÖ

Teckenförklaring

- Gräns för planområdet
- ▨ Värdefullt vattenområde natur
- ▨ Värdefullt vattenområde fiske
- ▨ Värdefullt vattenområde kultur

har problem med försurning och berör planområdet, såsom Norra Asplången och Aspaåns biflöde nedströms Norra Asplången. Vätterns volym och naturliga buffertförmåga medför att motståndskraften mot försurning är stor.

Övriga miljöproblem

De mest förekommande miljöproblemen i planområdets ytvattenförekomster är i övrigt miljögifter, flödesförändringar, kontinuitetsförändringar och morfologiska förändringar.

Vidare finns negativ påverkan på sediment till följd av miljögifter såsom metaller i Vättern-Kärrafjärden. Orsaken är att gruvavfall har deponerats i olika etapper i Vättern vid Rosthyttan. Huvudstudie med förslag på åtgärder har tagits fram och arbete inletts.

Värdefulla vattenområden

Naturvårdsverket, Fiskeriverket och Riksantikvarieämbetet gjorde tillsammans med länsstyrelserna år 2005 en sammanställning över områden med Sveriges mest värdefulla sötvattenmiljöer, som en del i det nationella miljömålet Levande sjöar och vattendrag. Syftet med sammanställningen är att erhålla underlag för arbete med skydd och restaurering av dessa. Vattenområdena kan klassificeras som värdefulla utifrån natur, fiske eller kultur.

Inom planområdet finns sex uppmärksammade vattenområden. Av dessa utgör Åmmelången värdefullt fiskeområde, Vättern värdefullt natur- och fiskeområde samt Askersund, Edö-Stjärnsund och Åmmeberg värdefulla kulturområden.

Kulturmiljö

Med kulturmiljö avses miljöer som avspeglar vår historia och som berättar om mänsklig verksamhet i förfluten tid. Värdefull kulturmiljö kan skyddas på olika sätt.

Det finns många välbevarade kulturmiljöer av varierad art inom planområdet med exempel på såväl småskaligt skogsbruksbruk i form av hyttor och torp, storskalig industri med bruksmiljöer samt levande stränder. Flera av dessa miljöer knyter an till Vättern, antingen direkt genom att vattnet nyttjas för transporter och vattenkraft eller indirekt genom att

vattnet ses som ett attraktivt område för bostäder och verksamheter.

Fornminnen

Fornlämningar är lämningar efter människors verksamhet under forna tider som har tillkommit genom äldre tiders bruk, är varaktigt övergivna och som tillkommit före år 1850. Dessa skyddas enligt 2 kap. KML. Till fornlämningar hör fornlämningsområden som är så stora områden på marken, sjö- eller havsbotten som behövs för att bevara fornlämningarna och ge dem ett tillräckligt utrymme med hänsyn till deras art och betydelse.

Inom planområdet finns omkring 170 kända fornlämningar. Dessa utgörs bl.a. av boplatser, gruvhål och kolningsanläggningar.

Byggnadsminnen

En byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde får förklaras som byggnadsminne av länsstyrelsen. Bestämmelserna om byggnadsminnen får också tillämpas på parker, trädgårdar eller andra anläggningar. Dessa skyddas enligt 3 kap. KML.

I ett beslut om en byggnadsminnesförklaring anges även vilka skyddsbestämmelser som ska gälla för byggnadsminnet. Dessa talar om på vilket sätt byggnaden eller anläggningen ska vårdas och underhållas. Länsstyrelsen kan ge tillstånd till åtgärder i strid mot skyddsbestämmelserna om det finns särskilda skäl för det.

Inom planområdet finns ett byggnadsminnen, Stjärnsunds slott.

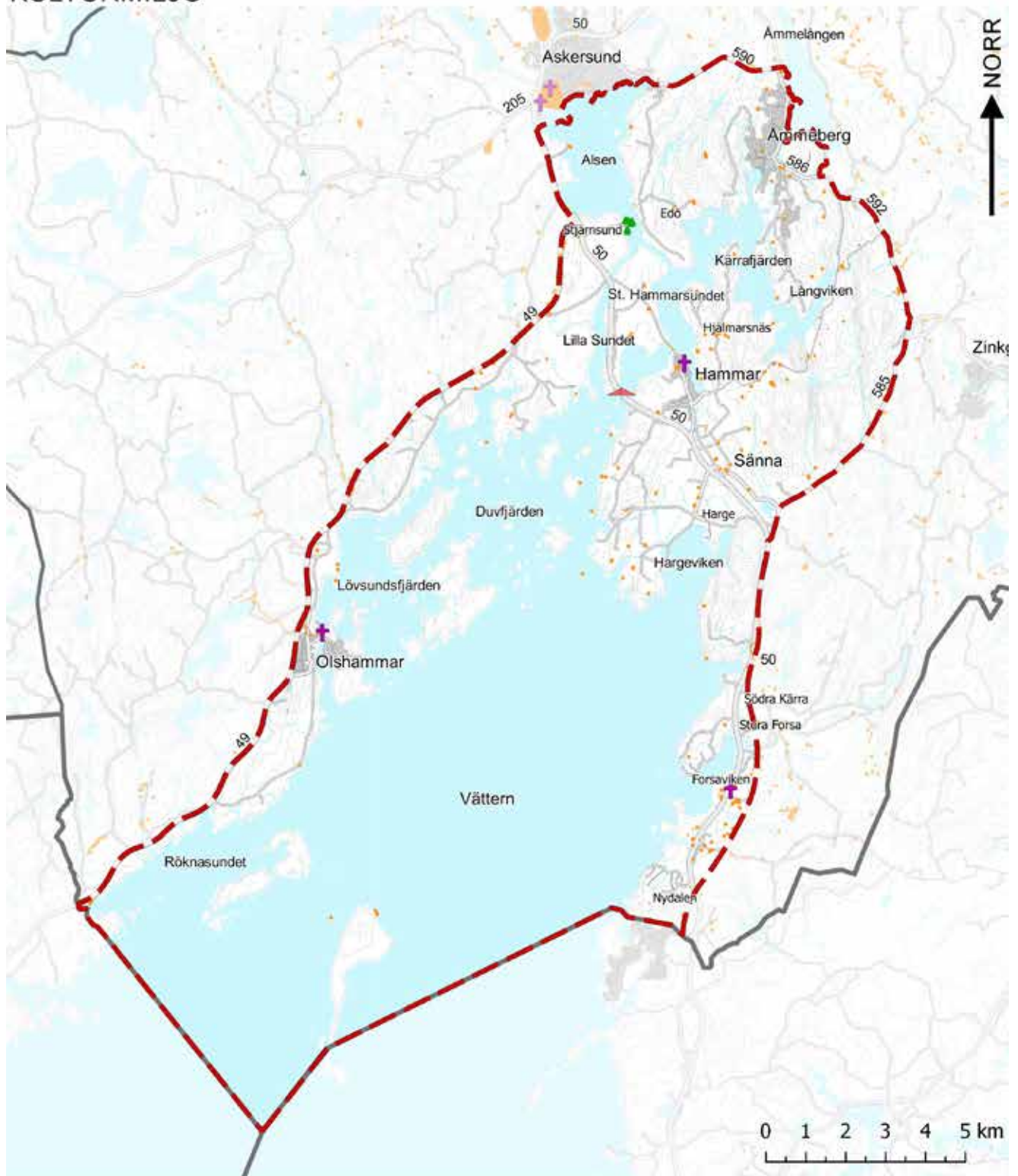
Stjärnsunds slott med tillhörande byggnader, flyglar, gårdsbyggnader och park är från 1700-talet.

Kyrkliga kulturminnen

Kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade som kyrkliga kulturminnen enligt 4 kap. KML.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR NORRA VÄTTERN

KULTURMILJÖ

Teckenförklaring

Gräns för planområdet	Kyrkligt kulturminne
Fornlämning	Broar kultur
Byggnadsminne	

Hammars kyrka. Foto Askersunds kommun

Kyrkliga kulturminnen får inte på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd från länsstyrelsen. I Riksantikvarieämbetets föreskrifter om kyrkliga kulturminnen anges bestämmelser för bl.a. tillståndsplikt samt vård- och underhållsplan.

Inom planområdet finns två kyrkliga kulturminnen, Birgittakyrkan och Hammars kyrka.

Broar kultur

Trafikverket (dåvarande Vägverket) gjorde år 2001 en inventering av broars kultur- och teknikhistoriska värdet.

Bron över Stora Hammarsundet

Vägbron över Stora Hammarsundet vid Hammar är utpekad i inventeringen som värdefull.

Rekreation och friluftsliv

Närheten till naturområden är viktig för rekreation, hälsa och välbefinnande. Naturen och friluftslivet har också stor betydelse för planområdets attraktivitet och besöksnäringen.

Inom planområdet finns mycket goda förutsättningar för ett rikt rekreation- och friluftsliv, för såväl invånare som turister. Planområdets natur och Vättern möjliggör ett aktivt bad- och båtliv, paddling samt naturupplevelser bl.a. längs de leder som finns inom området.

Naturreservaten inom planområdet har också höga värden för friluftslivet, då de är tillgängliga med stigar, parkering och skyltar.

Tätortsnära grönområden

Den tätortsnära naturen har ett särskilt värde för rekreation och folkhälsa därför att den kan nyttjas ofta och av många. För naturupplevelser är det viktigt att bevara och utveckla biologisk mångfald i kombination med friluftslivs- och kulturmiljövärden. Närheten till grönområden är speciellt viktig för barn och gamla som har mer begränsade möjligheter än andra att ta sig ut från bebyggelsen.

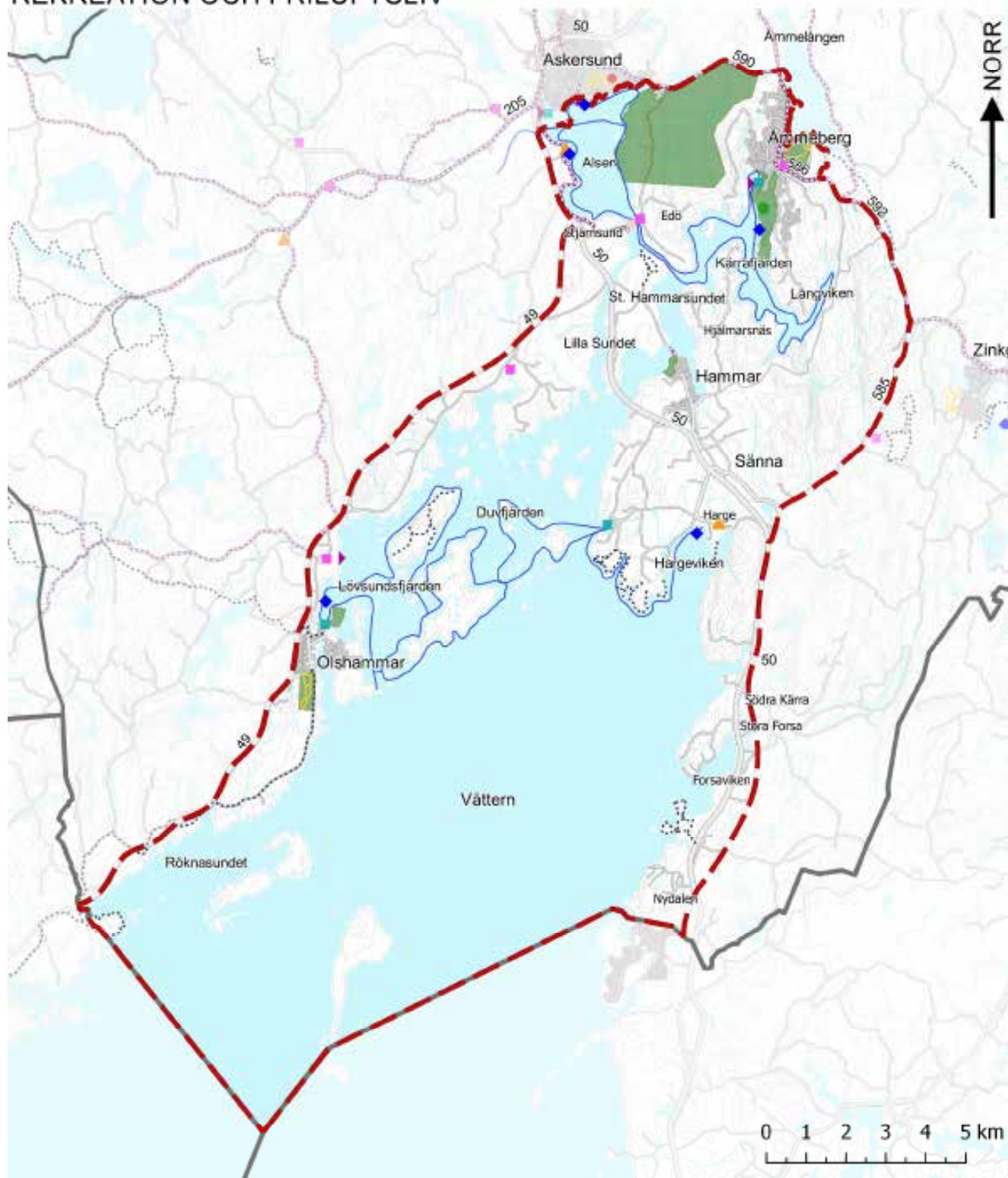
Närmiljöns utformning är av stor betydelse för spontanidrott, särskilt för att barn och ungdomar ska uppmuntras samt ges förutsättningar till fysisk aktivitet i bostadens närhet. Även skolor behöver områden i närheten för att kunna bedriva utomhuspedagogik.

I kommunens Grönstrukturplan har man tittat närmare på grönområdena i Åmmeberg och Askersund, dess värden och utvecklingsmöjligheter. Edöområdet, mellan Askersund och Åmmeberg, har höga naturvärden och föreslås enligt planen att utvecklas med bl.a. nya stigar och leder.

I Åmmeberg är tillgången till tätortsnära grönområden god men tillgängligheten till dem kan förbättras. Kopplingen mellan grönområdena kan också förbättras. De områden som lyfts fram i grönstrukturplanen är Kolarängen, Casinoparken och Askersunds golfklubb.

Närheten till grönområden är god i Olshammar med bl.a. Knappsnäset och motionsspåret.

REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Teckenförklaring

Gräns för planområdet	Badplats	Fotbollsplan
Cykelväg, parkväg	Campingplats	Stjärmsunds slott
Elljusspår	Golfbana	Iläggingsramp för båtar
Vandringsled	Gästhamn	Tätortsnära grönområde
Kanotled	Herrgård	

Grönområden i Hammar finns vid fotbollsplanen och kyrkan i norra Hammar.

Vandringsleder

Inom planområdet finns flera vandringsleder. Den sista delsträckan av pilgrimsleden Munkastigen, som sträcker sig mellan Riseberga klosterruin och Birgittakyrkan i Olshammar, finns inom den västra delen av planområdet. Från Olshammar och norrut sträcker sig även Norra Vätternleden.

Vidare finns en vandringsstig mellan Åmmeberg och Västerby gruva samt stigar inom de flesta naturreservaten inom planområdet.

Cykelleder

Planområdet är välkänt för motionsloppet för cykling, Vätternrundan. Det finns utöver detta cykelleden Åmmelången runt och en cykelväg till Stjärnsunds slott. Kommunen är tillsammans med länet övriga kommuner, och Region Örebro län med i Bergslagen cycling.

Askersunds kommun arbetar tillsammans med övriga kommuner runt Vättern för en bilfri gång- och cykelled kring Vättern. Idag finns cykelleden Runt Vättern som till stor del går på bilvägar.

Kanot- och kajakleder

Vättern och Alsen ger goda möjligheter för paddling. Inom planområdet finns åtta olika leder för kanot- och kajakpaddling utpekade, med olika svårighetsgrader och upplevelser. Flera av dessa finns inom den norra delen av Vättern. Lederna utgår från Olshammar, Bastedalen och Askersund.

Kajakpaddling på Vättern. Foto Askersunds kommun

Badplatser

Vättern och Alsen ger goda möjligheter till bad, både vid naturliga och anlagda badplatser. Kring Vättern och vid Alsen finns inom planområdet fyra allmänna badplatser, Hargebadet, Hagabadet, Borgmästareholmen och Aspa badplats. Vidare finns badmöjligheter i pool vid Harge bad och camping.

Idrotts-, motions- och sportområden

Inom planområdet finns flera områden och anläggningar för rekreation och friluftsliv.

Fotbollsplan finns i Hammar. Vidare finns elljusspår, ishockeyrink och fotbollsplan i Olshammar.

Fotbollsplanen i Hammar

I Åmmeberg finns elljusspår, fotbollsplan och tennisplan. Vidare finns Askersunds golfklubb med en golfbana på 18 hål i Åmmeberg. Vid golfbanan finns dessutom golfanläggning, restaurang, ställplatser för husbil och husvagn samt två padelbanor.

Fiske

Vättern och Alsen är populära sjöar för fiske. I norra Vättern och Alsen råder fritt fiske för handredskap. För trolling krävs fiskekort. På Grönön finns tillgänglighetsanpassade fiskebryggor. I Vättern finns ett drygt tretio-tal olika fiskarter såsom insjölox, gös, röding och abborre. Dessutom sker fiske av kräftor i Vättern.

Iläggingsramper för båtar finns i Åmmeberg, Olshammar och Askersund.

Gästhamnar finns i Olshammar, Åmmeberg, Bastedalen och Askersund.

Teknisk försörjning

Med teknisk försörjning menas funktioner såsom vatten-, spillvatten- och energiförsörjning samt avfallshantering.

Utbyggnad av kommunens verksamhetsområden för vatten och spillvatten sker kontinuerligt i takt med tillkomst av nya bebyggelseområden som enligt den allmänna vattentjänstlagens definition utgörs av sammanhållna bebyggelse. Det sker även ett kontinuerligt arbete med sanering och förnyelse av befintliga ledningsnät i kommunen.

Vattenförsörjning

Inom planområdet finns i dagsläget tio kommunala verksamhetsområden för vattenförsörjning. Hushåll och verksamheter inom verksamhetsområdena är anslutna till de kommunala ledningsnäten, medan hushåll och verksamheter utanför verksamhetsområdena har enskilda brunnar för vattenförsörjning eller gemensamhetsanläggningar. Inom verksamhetsområdena inom planområdet finns i dagsläget kapacitet att ansluta ca 500 nya hushåll.

Inom planområdet finns ett vattenverk i Harge. Vattenverket är det största i kommunen och försörjer samtliga tätorter inom planområdet. Vattenverket försörjs med råvatten från Vättern som utgör en ytvattentäkt.

Vattenverket i Hammar

Inom planområdet finns ett vattenskyddsområde som omfattar Vättern. För vattenskyddsområdet finns föreskrifter som reglerar vilka typer av verksamheter och åtgärder som får vidtas inom vattenskyddsområdets skyddszon. Vattenskyddsområdet gäller inte

bara Vättern utan även vissa vattendrag som mynnar ut i sjön.

De rullstensåsar som finns inom planområdet utgör skyddsvärda grundvattentillgångar.

Vätternvatten

För att minska sårbarheten i dricksvattenförsörjning, med vattenbrist och dålig vattenkvalitet, utreder kommunerna Hallsberg, Kumla, Laxå, Lekeberg och Örebro tillsammans möjligheten att hämta vatten från Vättern, det s.k. Vätternvattenprojektet.

Vattnet från Vättern skall då användas som huvudvattentäkt för kommunerna. Förslaget innebär att vatten från Vättern ska ledas genom en bergtunnel och vidare i en vattenledning till Örebro.

Askersunds kommun ingår inte i Vätternvattenprojektet, men projektet påverkar planområdet i och med att den tilltänkta bergtunneln planeras att dras genom planområdet.

Spillvatten

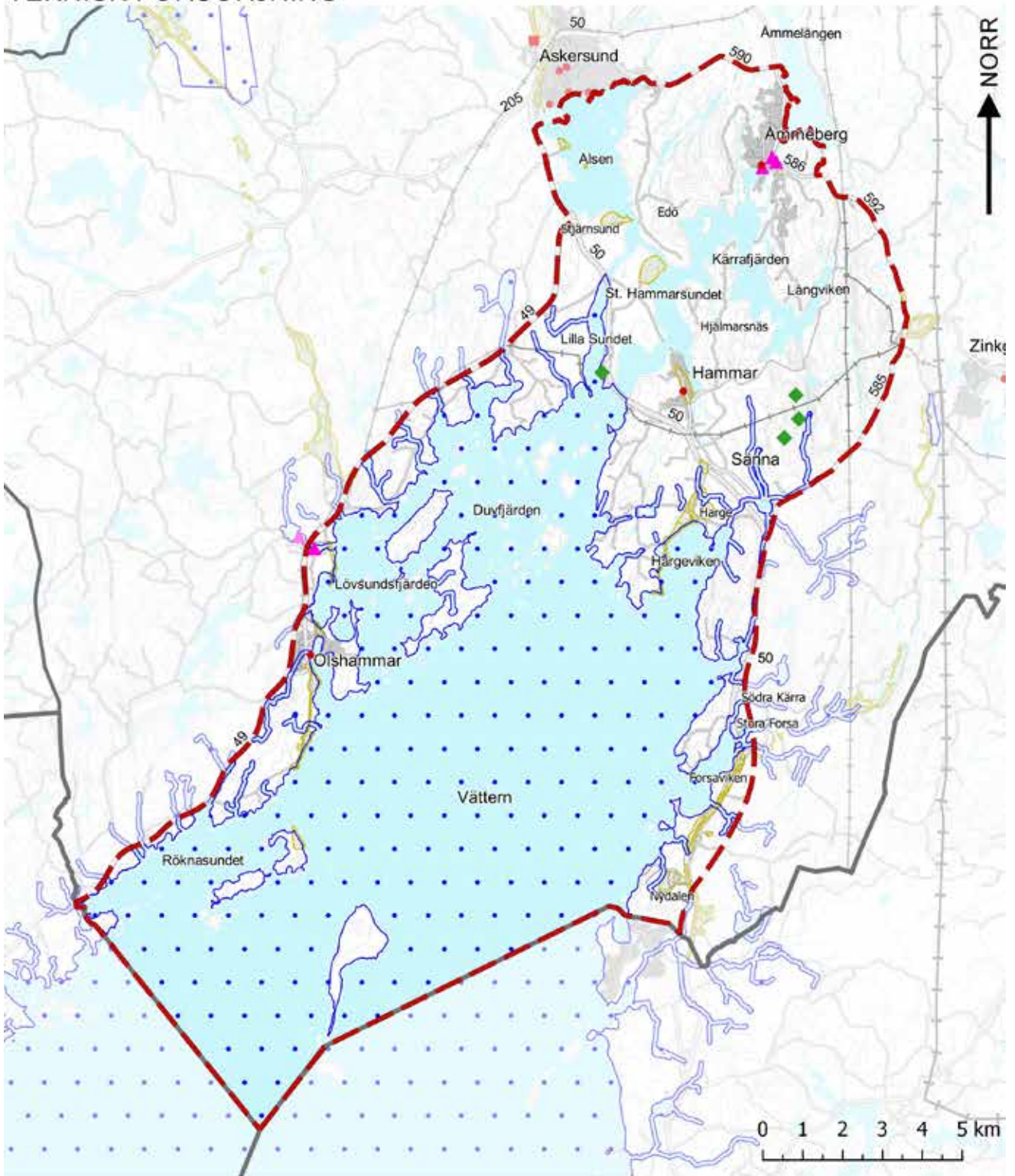
Inom planområdet finns i dagsläget tio kommunala verksamhetsområden för spillvatten. Hushåll och verksamheter inom verksamhetsområdena är anslutna till de kommunala ledningsnäten, medan hushåll och verksamheter utanför verksamhetsområdena har enskilda avloppsanläggningar för spillvatten eller gemensamhetsanläggningar.

Inom planområdet finns två avloppsreningsverk, belägna i Olshammar och Hammar. Avloppsreningsverken har erforderlig kapacitet för att klara anslutning av flera abonnenter i sitt upptagningsområde.

Avloppsreningsverket i Olshammar är i behov av modernisering eller alternativt en ombyggnation till pumpstation som genom en sjöledning skulle transportera spillvattnet till avloppsreningsverket i Hammar. Avloppsreningsverket kan efter en modernisering klara anslutning av fler abonnenter i sitt upptagningsområde.

I Åmmeberg finns en reningsanläggning som koncentrerar spillvattnet och transporterar det vidare till avloppsreningsverket i Hammar. En överföringsledning, sjöledning, för spillvatten förbinder Åmmeberg

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Teckenförklaring

Gräns för planområdet	Vattenkraftverk
Vattenskyddsområde	Vindkraftverk
Kraftledning- stamnät	Återvinningscentral
Kraftledning- regionnät	Återvinningsstation
Rullstensås	

med Hammar. Till överföringsledningen är ett flertal fritidshusområden anslutna.

Dagvatten

Dagvatten är vatten som tillfälligt rinner på markytan. Oftast menar man vatten från hårdgjorda ytor såsom hustak, vägar, parkeringsplatser och stenläggningar. Det mesta dagvattnet är regn eller smältvatten från snö och is. I det naturliga kretsloppet rinner det mesta av dagvattnet igenom marklagren och det tar längre tid för det att nå närmaste sjö eller vattendrag vilket i sin tur minskar belastningen på sjöar och vattendrag.

Ledningsnät för dagvatten finns i olika omfattning i Askersunds stad, Hammar, Olshammar, Sänna och Åmmeberg. Ledningsnätet släpper ut dagvattnet i Vättern utan rening. I övrigt omhändertags dagvattnet lokalt, via markinfiltration.

Energi Elförsörjning

Vattenfall är nätägare för elförsörjningen inom planområdet och därmed ansvarig för att överföringen av elen som köps av elleverantörer fungerar som den ska inom sitt specifika geografiska område.

Vattenkraft

En vattenkraftanläggning finns i Aspån vid Aspa, vilken ägs av Aspa bruk och förvaltas av Familjekraft Kommanditbolag. Vattenkraftanläggningar finns också på tre ställen i Åmmeberg, i kanalen och vattendraget, vilka ägs av Åmmebergs kraftverk och förvaltas av Zinkgruvan Minning AB och Åmme Energi HB.

Vindkraft

Inom planområdet finns ett vindkraftverk, vid vägbron över Stora Hammarsundet, vilket ägs Askersunds bostäder AB.

Solenergi

Inom planområdet finns ett flertal mindre privata solcellsanläggningar.

Avfall

Sydnärkes kommunalförbund ansvarar för all hantering av hushållsavfall inom planområdet. Enligt kommunens avfallsplan ska avfallsminskning, av-

giftning av kretsloppet och ökad materialåtervinning vara utgångspunkterna för arbetet.

Inom planområdet finns tre återvinningsstationer, i Hammar, Olshammar och Åmmeberg. Återvinningscentral för grovavfall finns utanför planområdet, vid Askersunds stad.

Miljö, hälsa och säkerhet

Människan, miljön och samhället i sin helhet utsätts ständigt för olika typer av hot. För att hantera dessa hot krävs ett förebyggande arbete såväl som en beredskap för plötsliga händelser.

I den fysiska planeringen, vid förändringar av bebyggelsen och vid beslut om hur mark- och vattenområden ska användas, finns ett antal faktorer som är viktiga att ta hänsyn till för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling av samhället.

Förorenade områden

Med förorenade områden menas avfallsupplag samt markområden, grundvatten, ytvatten, byggnader och sediment som genom lokala utsläpp har fått påtagligt högre föroreningshalter än omgivningarna. Områdernas risk för hälso- och miljöskador klassas med hjälp av MIFO-metoden, Metodik för Inventering av Förorenade Områden. Risken för hälso- och/eller miljöskador kring ett förorenat område är beroende av föroreningsens farlighet, föroreningsnivå, spridningsförutsättning, områdets känslighet samt områdets skyddsvärde. Förorenade områden kan ofta behöva saneras för att inte bli en risk för människors hälsa eller miljön.

Inom planområdet finns enligt EBH-stödet, länsstyrelsens databas över potentiellt eller konstaterade förorenade områden, ett drygt fyrtiotal potentiellt förorenade områden. De flesta ligger i eller i anslutning till tätorterna, men det finns potentiellt förorenade områden utspridda över hela planområdet. Ungefär hälften av områdena är inte riskklassade, men tre områden tillhör riskklass ett och omfattas därmed av mycket stor risk. Samtliga områden i riskklass ett ligger i Åmmeberg och är rester av gruvdriften inom området. Exempel på andra föroreningskällor är gamla deponier, processindustrier och sågverk.

Det kan även finnas förorenade områden inom planområdet som i dag inte är kända, såsom områden där förorenade massor kan ha använts vid utfyllnad. Vidare kan gästhamnarna och båtklubbarna inom planområdet medföra föroreningar i samband med exempelvis båtvård, målning och rengöring. Dessa objekt är inte utpekade i EBH-stödet.

Miljöfarliga verksamheter

Med miljöfarlig verksamhet menas användning av mark och vatten, byggnader eller anläggningar som på ett eller annat sätt innebär utsläpp till mark, vatten eller luft eller annan risk för olägenheter för människors hälsa eller miljön. Miljöfarliga verksamheter regleras i MB.

Miljöfarliga verksamheter delas in i A-, B- och C-anläggningar samt övriga s.k. U-anläggningar, utifrån verksamhetens omfattning och miljöpåverkan. För A-anläggningar krävs tillstånd i miljödomstol, för B-anläggningar krävs tillstånd hos länsstyrelsens miljöprövningsdelegation och C-anläggningar ska anmälas till miljö- och byggnadsnämnden i kommunen. U-anläggningar är mindre verksamheter som varken kräver tillstånd eller anmälan.

Inom planområdet utgör Ahlstrom-Munksjö Aspa Bruk AB en A-anläggning. Vidare finns fem B-anläggningar inom planområdet, Aspa Växtodling AB, Svensk Glasåtervinning AB, Hasopor Hammar AB, Hammars avloppsreningsverk och Stjernsunds Gård.

Svensk Glasåtervinning AB

Gruvhål

Kring Åmmeberg finns ett flertal gruvhål. De flesta ligger utanför planområdet, men ett fåtal finns inom

planområdet. Oskyddade gruvhål utgör en fara för människor och djur.

Klimatförändringar

Människan påverkar atmosfären genom utsläpp av olika växthusgaser som påverkar jordens klimat. Klimatet håller på att förändras, vilket påverkar och kommer att påverka oss på flera olika sätt. Framförallt kommer klimatförändringarna att innebära höjda temperaturer och mer vatten i form av ökad nederbörd. En ökad frekvens av extrema väderhändelser såsom värmeböljor och skyfall är också att vänta.

Ett varmare klimat innebär ett minskat behov av energi för uppvärmning samtidigt som kraven ökar på kylning av arbetslokaler, skolor och bostäder.

Ett våtare klimat kommer innebära utmaningar, där bl.a. stigande havsnivåer och förhöjda utflöden i landets vattendrag måste hanteras. Dessa förhållanden kan i sin tur bidra till ökade risker för översvämningar, erosion, ras och skred.

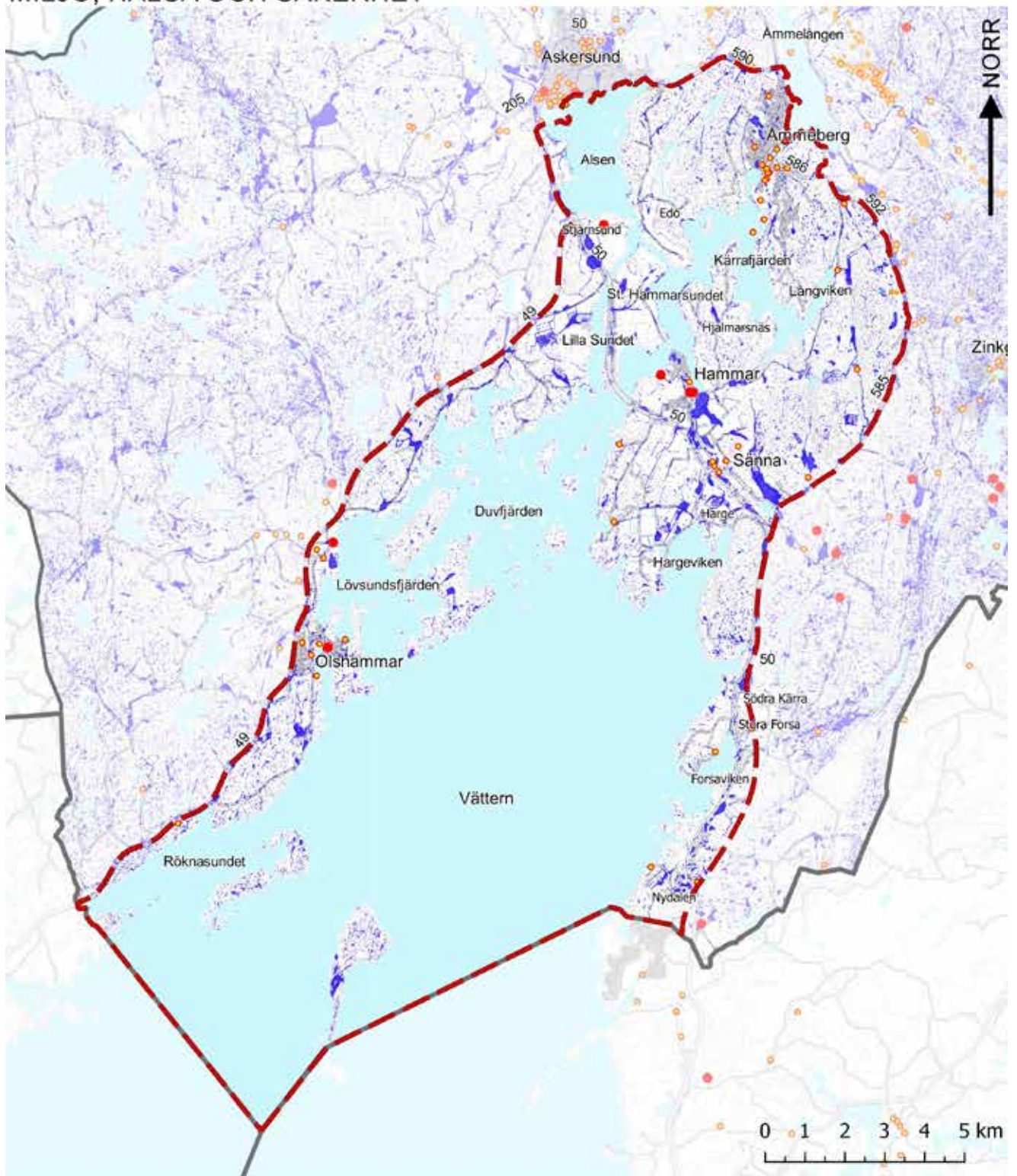
Länsstyrelsen i Örebro län har tagit fram en skyfalls-kartering för länet, som på en övergripande nivå beskriver var risk för höga vattenflöden kan föreligga. Karteringen visar lokala flödesvägar och lågpunkter där vatten kan samlas samt flödesriktningen för vatten. Enligt karteringen finns lågpunkter inom stora delar av planområdet.

Översvämningrisk

I Sverige orsakas översvämningar främst av stor vattentillförsel till sjöar och vattendrag på grund av kraftiga regn eller snösmältning.

Myndigheten för samhällsnytt och beredskap (MSB) ansvarar för att förse landets länsstyrelser och kommuner med översvämningsskarteringar över områden med betydande översvämningrisk som kan översvämmas utmed landets vattendrag, sjöar och kustområden, enligt översvämningdirektivet och översvämningförordningen. För varje identifierat område med betydande översvämningrisk tas hot- och riskkartor samt riskhanteringsplaner fram. Hotkartorna redovisar utbredningen, djupet och vattenhastigheten vid en översvämning utifrån olika flöden. Riskkartorna redovisar bl.a. vilka verksamheter, befolkning och kommunikationer som finns inom

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

Teckenförklaring

- Gräns för planområdet
- Potentiellt förorenat område
- Skyfallskarteringen
- Miljöfarlig verksamhet, A- och B-anläggning
- Gruvhål

området och som riskerar att översvämmas. Riskhanteringsplanerna innehåller bl.a. mål för riskhanteringen och åtgärder för att uppnå målen. MSB ska även rapportera betydande översvämningar som har eller kan inträffa i framtiden till EU.

Vid Vättern är det, enligt SMHI, endast Jönköpings kommun som har en översvämningrisk vid höga flöden.

Erosion

Erosion, som är en nednötning i jordtäcknet eller i berg kan bl.a. orsakas av vind, rinnande vatten och vågor. Olika jordarter är olika känsliga för erosion. Jordarter som byggs upp med stora partiklar, såsom grus och sten, är svåreroderade medan finkornigare jordarter, såsom sand och silt, är relativt lättroderade. De allra finkornigaste jordarterna, lerorna, är dock oftast ganska svåreroderade eftersom de små lerpartiklarna hålls ihop av s.k. kohesionskrafter.

Statens geotekniska institut (SGI) har gjort en översiktlig inventering av erosion för havskusterna, vattendrag och insjöar. Den översiktliga inventeringen omfattar endast landets sex största sjöar och större vattendrag. Inventeringen utgår från de erosionskänsliga jordarterna grovsand-finsand, silt, svämsediment och fyllning.

Vättern ingår i SGI:s erosionsinventering. Längs delar av Vätterns stränder finns förutsättningar för erosion, främst vid Hammar, Harge, Olshammar och Stjärnsund.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) tillhandahåller översiktliga jordartskartor. Inom planområdet förekommer främst jordarterna berg och morän. I områden i anslutning till sjöar och vattendrag förekommer dock mer erosionskänsliga jordarter såsom sand och silt.

Ras- och skredrisk

Ras och skred är exempel på snabba rörelser i jordtäcknet eller i berg. Skred är när en sammanhängande jordmassa kommer i rörelse, oftast i finkorniga ler- och siltjordar, medan ras består av block, stenar, grus- och sandpartiklar som rör sig fritt.

Ras och skred kan båda inträffa plötsligt och orsaka stora skador på mark och byggnader inom det drabbade området samt även inom det nedanförliggande markområdet där skredmassorna hamnar.

Länsstyrelsen gjorde år 2013 en översiktlig analys över områden med förutsättningar för ras och skred inom länet. Enligt den översiktliga analysen finns risk för ras och skred främst inom den norra delen av planområdet.

SGU har tagit fram en översiktlig analys över områden med förutsättningar för skred i finkorniga jordarter, s.k. akksamhetsområden. Analysen omfattar främst områden med silt och lera. Enligt den översiktliga analysen finns risk för skred framförallt inom den norra delen av planområdet.

I och med att de dominerande jordarterna inom planområdet är berg och morän, bedöms dock risken för ras och skred vara liten inom planområdet.

Buller

Begreppet buller omfattas av alla oönskade ljud. Vanliga källor till buller och höga ljudnivåer är exempelvis väg-, järnväg- och flygtrafik, industrier, byggnadsarbeten samt skjutbanor.

Inom planområdet är det framförallt vägtrafik och industriverksamheter som alstrar buller.

Vibrationer

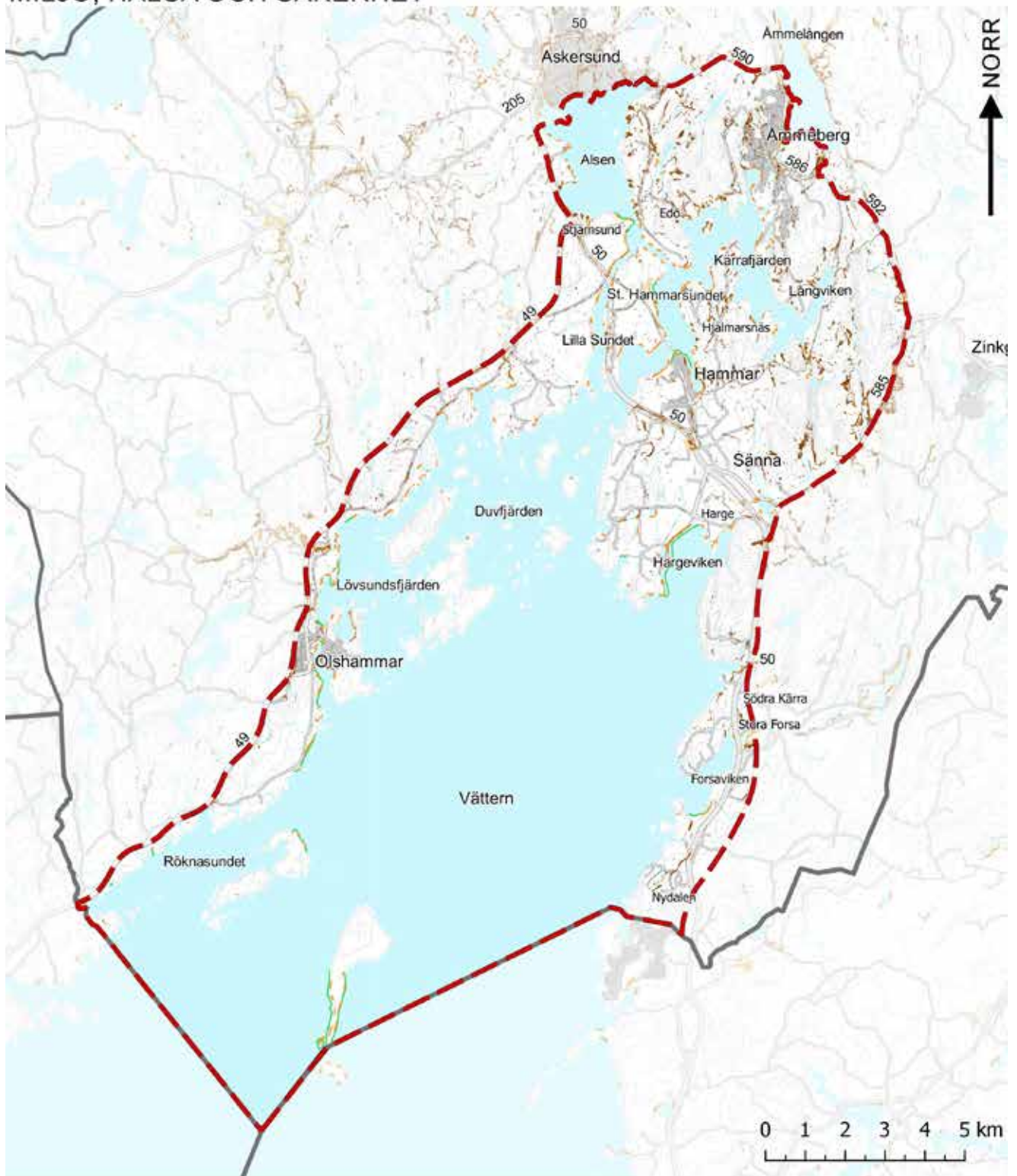
Vibrationer från vägtrafik kan orsaka skador på byggnader samt ge upphov till störningar och obehag för människor. Det är dock mycket ovanligt att vibrationer från vägtrafik orsakar skador som sprickor eller sättningar på normalt grundlagda byggnader.

Indikationer visar att risken för skador på byggnader är mycket liten vid vibrationer som understiger 5,0 mm/s. Människor kan dock störas av vibrationer vid avsevärt lägre nivåer. Känsligränset är cirka 0,1-0,3 mm/s (RMS 10-100 Hz).

Markradon

Radon är en osynlig och luktfri gas som bildas när grundämnet radium sönderfaller. Radium finns överallt i naturen, men olika koncentrerat, och jordluften

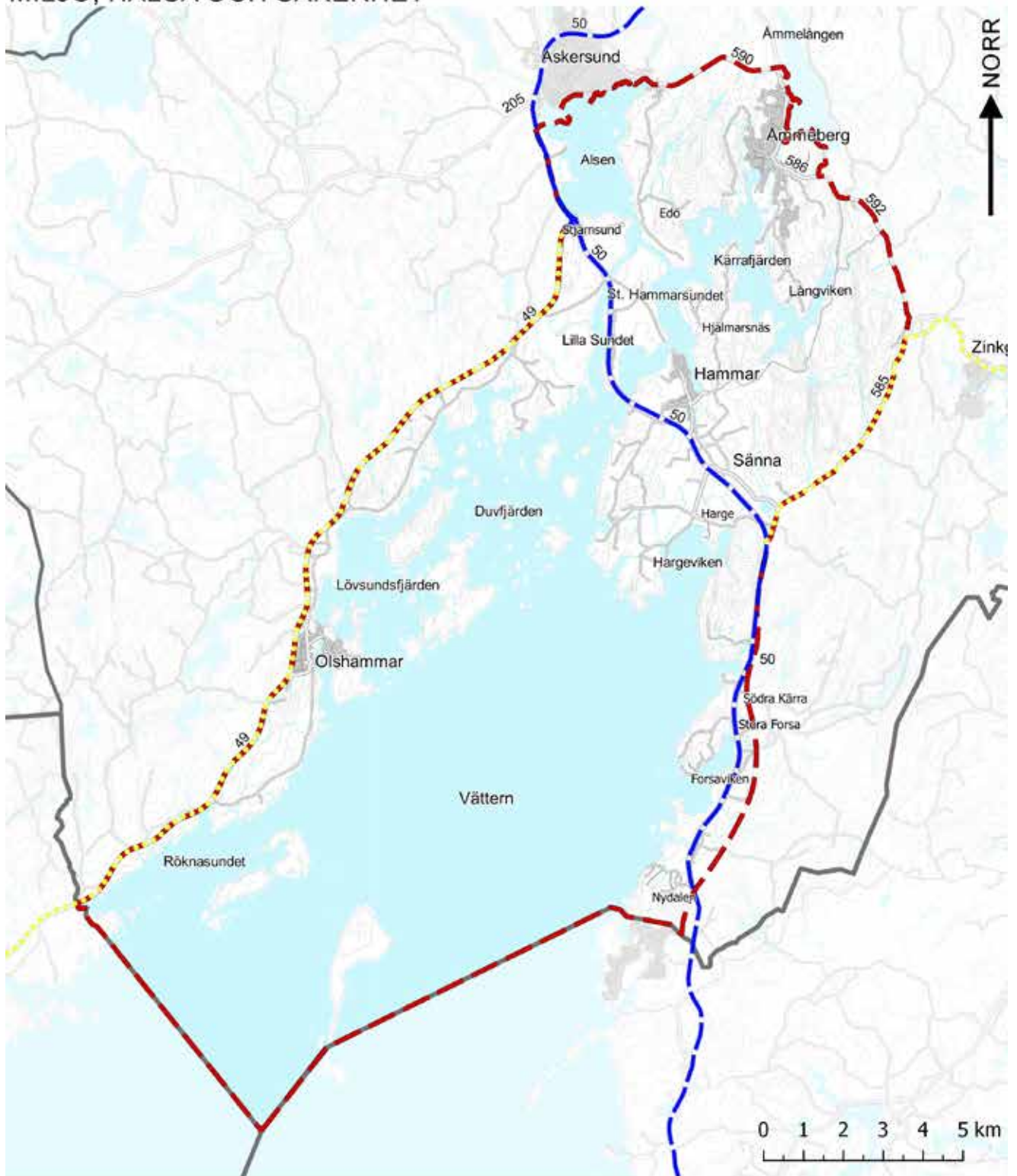
MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

Teckenförklaring

Gräns för planområdet	<u>Aktsamhetsområde skred (SGU)</u>
Förutsättningar för erosion (SGI)	Strandnära
Ras- och skredrisk (Ist)	Efterbearbetad lutningsanalys

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

Teckenförklaring

- - - Gräns för planområdet
- Primär transportväg för farligt gods
- · · Sekundär transportväg för farligt gods

innehåller därför nästan alltid radon i någon omfattning.

Radon i bostäder kan uppkomma från marken, byggnadsmaterialet eller hushållsvattnet. Exponering av radon innebär negativa hälsoeffekter med ökad risk för lungcancer.

Transporter av farligt gods

Med farligt gods menas ämnen och produkter med sådana egenskaper att de kan skada människor, miljö, egendom eller annat gods om de inte hanteras rätt under transport. Genom planområdet förekommer transport av farligt gods på väg.

För transporter av farligt gods på väg har länsstyrelsen rekommenderat särskilda s.k. transportvägar. Inom planområdet är riksväg 50 primär transportväg för farligt gods och riksväg 49 samt länsväg 585 är sekundära transportvägar för farligt gods.

Elektroniska och magnetiska fält

Kring elektriska ledningar och apparater såsom kraftledningar samt hushållsmaskiner alstras elektriska och magnetiska fält i någon omfattning. Även trådlös kommunikationsteknik som exempelvis master samt radiovågor från mobiltelefoner och basstationer för mobiltelesystem ger upphov till elektriska och magnetiska fält. Magnetfältets styrka minskar med avståndet och ökar med strömstyrkan.

Diskussioner om eventuella negativa hälsoeffekter gäller främst magnetfälten som är svårast att avskärma. Utifrån elsäkerhetssynpunkt finns behov av skyddsavstånd mellan spänningsförande ledningar och olika verksamheter.

Djurhållning

Djurhållning

Olika former av djurhållning kan ge upphov till störningar i form av lukt, flugor, damning, buller från bl.a. fläktar samt risk för spridning av allergener. Hästallergener anses särskilt starka varför hästgårdar nära bostadsområden kan behöva hanteras med särskild hänsyn.

Inom planområdet finns åtta djurhållande gårdar.

Skyddsavstånd

Skyddsavstånd används för att säkerställa en god och säker miljö för exempelvis bostadsbebyggelse, men även för att verksamheter ska kunna bedrivas utan att medföra olägenheter för omgivningen.

Inom planområdet finns skyddsavstånd för bl.a. Ahlstrom-Munksjö Aspa Bruk AB, Aspa Växtodling AB, Svensk Glasåtervinning AB, Hasopor Hammar AB, Hammars avloppsreningsverk och Stjernerunds Gård. Även avloppsreningsverk och drivmedelsanläggningar utgör risker för omgivningen och berörs av skyddsavstånd.

Räddningstjänsten

Räddningstjänstens möjligheter att rädda liv, egendom och miljö beror bl.a. på insatstiden, dvs. tiden från det att ett larm kommer in till stationen till dess räddningsarbetet kan påbörjas. Vilken insatstid som krävs bestäms av den bebyggelse som finns inom det aktuella området. Omvänt kan även insatstiden styra utformningen av bebyggelsen.

Askerunds kommun ingår i Nerikes Brandkår som är ett samarbete mellan Askersunds, Hallsbergs, Kumla, Laxå, Lekebergs, Lindesbergs, Nora och Örebro kommuner.

Vid utrymning där räddningstjänstens utrustning utgör den alternativa utrymningsvägen, via exempelvis ett fönster eller en balkong, ska hänsyn tas till vad den berörda räddningstjänsten har för utrustning.

Nerikes Brandkårs utrustning klarar utrymning på högst ca elva meter över mark, dvs. högst cirka fyra våningar, vilket är i enlighet med krav ställda i *Boverkets byggregler* (BBR).

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Fördjupad översiktsplan för Norra Vättern,
Askersund kommun

Structor

Beställare Askersunds kommun

Uppdrag Fördjupad översiktsplan för Norra Vättern

Uppdragsnummer 6051-038

Konsult Structor Miljöteknik AB

Uppdragsledare Peter Larsson

Handläggare Lovisa Sandström

Slutversion 2019-12-04

Foton Structor Miljöteknik AB (om inget annat anges)

Illustrationer och kartor Structor Miljöteknik AB (om inget annat anges)

Antal sidor 52

Antal bilagor 2

ICKE-TEKNISK SAMMANFATTNING

Structor Miljöteknik AB har på uppdrag av Askersunds kommun upprättat en miljökonsekvensbeskrivning för den fördjupade översiktsplanen för norra Vätterns skärgård och dess stränder.

Den fördjupade översiktsplanen beskriver en förändrad markanvändning på flera olika platser inom planområdet, i anslutning till olika orter kring norra Vättern. Planen beskriver markanvändningskategorierna landsbygd, stadsbygd, bostäder och verksamheter.

En undersökning ligger till grund för miljökonsekvensbeskrivningen och i denna har nedanstående miljöaspekter identifierats som relevanta att bedöma

- Mark
- Vatten
- Luft och klimat
- Naturmiljö och biologisk mångfald
- Naturresurser
- Hälsa och säkerhet
- Livskvalitet, rekreation och friluftsliv
- Befolkning och sysselsättning
- Kulturmiljö och landskapsbild
- Riksintressen

Miljökonsekvensbeskrivningen har därför avgränsats till att omfatta påverkan av och på dessa aspekter.

De mest betydande konsekvenserna som bedöms uppkomma är främst förlust av jordbruksmark och fragmentering av skogsområden samt risk för påverkan av Vättern och dess stränder. Omfattningen av identifierade miljökonsekvenser beror dock av planens exploateringsgrad och huruvida denna genomförs fullt utvecklad eller ej.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Bakgrund	6
2. Uppdrag och syfte	6
Administrativa uppgifter	7
Underlag	7
3. Genomförande miljöbedömning	8
Samråd	8
Metod för miljöbedömning	9
Avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen	9
4. Bedömningsgrunder	11
Nationella miljökvalitetsmål	11
Miljökvalitetsnormer	14
5. Nollalternativ	16
6. Alternativ	16
7. Planförslaget	17
Syfte	17
Plan	17
8. Miljöpåverkan av utvecklingsstrategi	19
Nuläge	19
Konsekvenser av planen	19
Förslag till generella åtgärder	25
Konsekvenser av nollalternativ	26
Andra planer	26
Kumulativa effekter	27

9. Ställningstaganden för delområden	28
Edö	29
Åmmeberg	30
Ävje-Tomtevik	31
Kärraudden	32
Gammeldrätt-Hammarängen	33
Hammar	34
Sänna	35
Vasshammaren	36
Bastedalen	37
Harge	38
Forsanäset	39
Södra Kärra – Stora Forsa	40
Rå	41
Nydalen	42
Norrviken	43
Olshammar	44
Bodaborg	45
Åviken	46
Tikanäs	47
10. Avstämning mot mål, normer och riksintressen	48
Miljökvalitetsnormer	48
Nationella miljökvalitetsmål	48
Riksintressen	50
11. Uppföljning	52
12. Referenser	52
Bilagor	
Bilaga 1	Yttrande om avgränsning
Bilaga 2	Kartmaterial

1. BAKGRUND

Askersunds kommun har tagit fram ett förslag till en ny fördjupad översiktsplan för områdena kring norra Vättern.

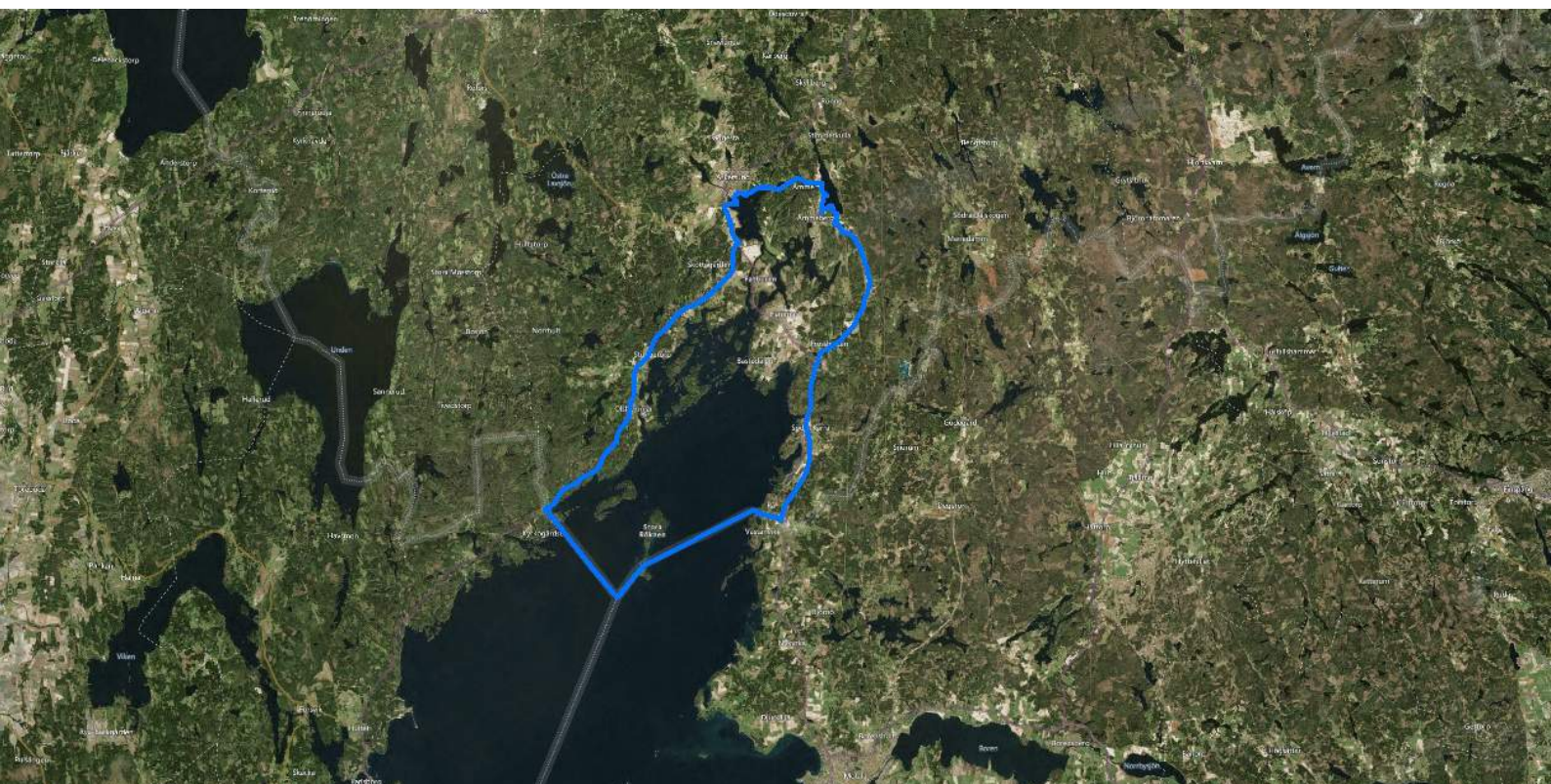
Enligt 6 kap. miljöbalken ska en myndighet eller kommun som upprättar en plan göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Enligt 2 § miljöbedömningsförordningen ska översiktsplaner antas medföra betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning av planen kommer att utföras enligt 6 kap. miljöbalken. Miljökonsekvensbeskrivningen är en dokumentation av utförd miljöbedömning.

2. UPPRAG OCH SYFTE

Structor Miljöteknik AB har på uppdrag av Askersund upprättat en miljökonsekvensbeskrivning för den fördjupade översiktsplanen. Syftet med miljökonsekvensbeskrivningen var att beskriva de olika utvecklingsförslagen i planen samt de miljökonsekvenser som planen bedöms kunna ge upphov till.

Structor Miljöteknik AB:s organisation för genomförandet har varit följande:

Uppdragsledare	Peter Larsson, miljökonsult
Handläggare & GIS	Lovisa Sandström, miljökonsult
Kvalitetsgranskning	Ulrika Åberg, planarkitekt

Figur 1.1. Planområdet ligger vid norra Vättern, i Askersunds 211 (325) kommun, Örebro län och markeras med blå linje. (Karta från Bing.)

Administrativa uppgifter

Sökanden

Län

Askersunds kommun

Örebro län

Kontaktpersoner MKB

Peter Larsson, Structor Miljöteknik

peter.larsson@structor.se

Lovisa Sandström, Structor Miljöteknik

lovisa.sandstrom@structor.se

Underlag

Miljökonsekvensbeskrivningen, MKB:n, baseras på planbeskrivningen för den fördjupade översiktsplanen för Vättern och dess stränder. Inga ytterligare utredningar har utförts inom ramen för MKB:n.

Information har även inhämtats från

- Länsstyrelsernas webbgis
- Askersunds kommun
- Vatteninformation Sverige
- Sveriges miljömål
- Skogens pärlor

3. GENOMFÖRANDE MILJÖBEDÖMNING

Enligt 6 kap. miljöbalken är syftet med en miljöbedömning att *integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas*. Lag (2017:955).

Strategisk miljöbedömning är en process för att integrera miljöaspekter i en plan och göra miljöanpassningar och på så sätt minimera planens miljöpåverkan. Miljökonsekvensbeskrivning, MKB, är själva dokumentationen av miljöbedömningsprocessen. I MKB:n beskrivs och bedöms miljöpåverkan på de miljöaspekter som har identifierats i avgränsningssamrådet i miljöbedömningen.

Samråd

Vid en strategisk miljöbedömning ska kommunen samråda om avgränsningen av omfattning och detaljeringsgrad i MKB:n. För planen har ett avgränsningssamråd genomförts med länsstyrelsen. Avgränsningssamrådet hölls i oktober 2019 med länsstyrelsen i Örebro län.

Inför samrådet skapades ett underlag som innehöll en beskrivning av föreslagna fokusområden för den fördjupade översiktsplanen och förslag på miljöaspekter som ansågs vara relevanta för planen.

Länsstyrelsen framförde synpunkter om MKB:n avgränsning under samrådet (dnr. 401-6137-2019). I yttrandet framfördes att ekosystemtjänster, grönstrukturer, strandskydd, Natura 2000 och skyddsvärda arter borde ingå i bedömningen av påverkan på aspekten naturmiljö i MKB:n. Ängs- och betesmarker nämndes också och att utbyggnad i sådana områden bör undvikas.

Länsstyrelsen belyste även vikten av att bedöma påverkan på miljökvalitetsnormer för yt- och grundvattenförekomster, förenligheten med föreskrifter för vattenskyddsområden och påverkan på Vätterns ekologiska värden. Yttrandet i sin helhet finns i Bilaga 1.

Metod för miljöbedömning

Miljöbedömningen har utgått ifrån befintligt material, underlag och kunskap, den har baserats på den fördjupade översiktsplanen (samrådshandling).

Med utgångspunkt från avgränsningssamrådet med länsstyrelsen och den påverkan, på eller av, de miljöaspekter som där bedömdes kunna innebära en betydande miljöpåverkan har en beskrivning av miljökonsekvenser gjorts, vilken utgör denna MKB.

Avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen

MKB:n har koncentrerats till att bedöma planens utpekade fokusområden för förändrad markanvändning.

Förslag till avgränsning av MKB:n, uppdelad i saklig, geografisk och tidsmässig avgränsning följer nedan.

Saklig avgränsning

Avgränsningen av MKB:n följer huvudsakligen planens mål och åtgärder. Det har dels utförts en bedömning av miljöpåverkan från utvecklingsstrategin och sedan även gjorts ställningstaganden för respektive delområde, som anses viktiga för kommande steg i kommunens planprocess. Bedömning och ställningstaganden utgår ifrån följande miljöaspekter

- Mark
 - o Risk för ras och skred
 - o Exploatering av jordbruksmark
 - o Bebyggelse i förorenat område
- Vatten
 - o Exploatering i kustområde, strandskydd
 - o Ökad översvämningrisk
 - o Dagvattenhantering
- Luft och klimat
 - o Utsläpp till luft i form av växthusgaser och partiklar
- Naturmiljö och biologisk mångfald
 - o Exploatering av naturområden och skogsområden
 - o Ökad belastning på naturområden nära ny bebyggelse

- Naturreсурser
 - o Ökad materialåtgång i och med ny bostadsbebyggelse och infrastruktur
- Hälsa och säkerhet
 - o Farligt gods
 - o Buller
- Livskvalitet, rekreation och friluftsliv
 - o Positiv påverkan genom utveckling av turism och besöksnäring
- Befolkning och sysselsättning
 - o Positiv påverkan av ny bebyggelse och förbättrade kommunikationer
- Kulturmiljö och landskapsbild
 - o Kulturhistoriska värden och kulturmiljöområden
 - o Fornlämningar
 - o Förändrad landskapsbild
- Riksintressen
 - o Friluftsliv
 - o Rörligt friluftsliv
 - o Yrkesfiske
 - o Naturvård
 - o Natura 2000
 - o Väg
 - o Kulturmiljö
 - o Försvarsmakten

Geografisk avgränsning

Den fördjupade översiktsplanen gäller för utvalda områden kring norra Vättern i Askersunds kommun och MKB:n gäller för samma områden. För enstaka miljöaspekter krävdes ett större influensområde för att kunna göra en bedömning. Detta berör miljöaspekterna ”luft och klimat”, i och med att klimatpåverkan rör ett större område samt ”vatten”, under vilken påverkan på miljökvalitetsnormerna för en större del av Vättern behövde beskrivas.

Tidsmässig avgränsning

MKBn följer planens tidshorisont som sträcker sig till år 2030.

4. BEDÖMNINGSGRUNDER

I miljökonsekvensbeskrivningen bedöms påverkan på miljöaspekterna utifrån hur väl strategier och åtgärder i planen bidrar till en hållbar utveckling. Bedömningsgrunderna utgörs av de nationella miljö kvalitetsmålen och gällande miljö kvalitetsnormer.

Nationella miljö kvalitetsmål

Sveriges miljö mål ska fungera som riktlinjer för miljö arbetet och de är det nationella genomförandet av de globala hållbarhetsmålen ekologiska dimension. Miljö målssystemet består av ett generationsmål och 16 miljö kvalitetsmål.

De miljö mål som bedöms vara relevanta för planen är

- God bebyggd miljö
- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Grundvatten av god kvalitet
- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- Ett rikt odlingslandskap
- Levande skogar
- Myllrande våtmarker
- Ett rikt växt- och djurliv
- Levande sjöar och vattendrag

Nedan följer definitionerna för de miljö mål som bedöms vara relevanta för planen och för vissa av målen följer även en beskrivning av Askersunds kommuns egna specificeringar av hur kommunen regionalt ska uppnå respektive mål (ur Askersunds kommuns översiktsplan 2015-2025).

Illustration av de 16 svenska miljö kvalitetsmålen. Källa: Naturvårdsverket.
216 (325)

God bebyggd miljö

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.”

Begränsad klimatpåverkan

”Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.”

Askersunds kommun: Kommunen ska minska sin klimatpåverkan med 25% till år 2020 jämfört med år 2009.

Frisk luft

”Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.”

Askersunds kommun: Luften i kommunen ska inte försämrats till år 2020 jämfört med år 2013.

Gifrfri miljö

”Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna.”

Askersund kommun: Förorenade områden inom riskklass 1 och 2 ska vara sanerade år 2020.

Grundvatten av god kvalitet

”Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.”

Askersunds kommun: Alla grundvattentäkter inom kommunen för dricksvattenuttag till fler än 50 personer eller en förbrukning på mer än 10 kubikmeter per dygn samt kommersiella verksamheter ska vara skyddade senast år 2020.

Ett rikt odlingslandskap

”Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.”

Askersunds kommun: Arealen jordbruksmark ska vara oförändrad eller öka till år 2020 jämfört med år 2013.

Levande skogar

”Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.”

Askersunds kommun: Arealen skyddad skog ska öka jämfört med år 2013 till år 2020.

Myllrande våtmarker

”Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.”

Askersunds kommun: Arealen våtmarker i kommunen ska bibehållas på minst 2013 års nivå till år 2020 och dess ekologiska och vattenhållande funktion ska hållas oförändrad.

Levande sjöar och vattendrag

”Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.”

Askersunds kommun: Alla vattenförekomster i kommunen ska ha god ekologisk status senast år 2021.

Ingen övergödning

”Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.”

Askersunds kommun: Alla sjöar i kommunen ska ha god status avseende övergödning senast år 2021.

Ett rikt växt- och djurliv

”Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.”

Askersunds kommun: Senast år 2020 ska bevarandestatusen för hotade arter i kommunen ha förbättrats så att andelen arter som klassificeras som hotade har minskat med 10% jämfört med år 2013, utan att antalet försvunna arter har ökat.

Miljö kvalitetsnormer

De miljö kvalitetsnormer, MKN, som finns gäller luftföroreningar, buller, påverkan på särskilda fisk- och musselvatten, grundvatten och ytvatten. Miljö kvalitetsnormer är bestämmelser om lägsta godtagbara miljö kvalitetsnivåer avseende luft, buller och i våra vattenförekomster. Normerna anger nivåer för störningar i miljön eller föroreningsnivåer. Det finns både gränsvärdesnormer och riktvärdesnormer. För planen har miljö kvalitetsnormerna valts ut som relevanta för att ingå i bedömningsgrunderna.

För ytvatten är det fyra vattenförekomster som berörs av planen, Alsen, Kärrafjärden, Duvfjärden och Storvättern. Dessa fyra förekomster utgör alla en del av huvudavrinningsområdet Motala ström (SE67000), vilket ingår i vattendistrikt 4, Södra Östersjön och åtgärdsområdet för Vättern, vilket i sin tur ingår i Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns åtgärdsprogram 2015-2021. MKN finns fastställt för de fyra förekomsterna, med statusklassning gällande ekologisk och kemisk status.

Kemisk status

Gällande kemisk status uppnår ingen av de fyra vattenförekomsterna god status och styrande parametrar är kvicksilver och kvicksilverföreningar samt bromerad difenyleter. Gränsvärdet för kvicksilver i biota är 20 µg/kg och för bromerad difenyleter 0,0085 µg/kg våtvikt (µg/kg vv), enligt EU-direktiv 2008/105/EG samt 2013/39/EU. Idag överstigs gränsvärdena avseende halterna av dessa ämnen i alla Sveriges ytvatten. Kvicksilverundersökningar i fisk saknas för vattenförekomsterna.

Bedömningen avseende miljö kvalitetsnormerna för Vättern – Storvättern bygger även på uppmätta halter av PFOS och dioxiner, vilka överskrider gränsvärdena i fisk samt antracen och TBT som överskrider gränsvärdena i sediment. TBT har uppmätts i höga halter i Vätterns hamnar, men ej utanför.

Ekologisk status: Alsen

Vättern – Alsen (SE- 652745-144911) har en area av 5 km².

Vattenförekomsten klassas idag till otillfredsställande ekologisk status, där styrande parameter utgörs av kategorin växtplankton och planktontrofiskt index på grund av en belastning av näringsämnen som orsakar övergödning. Även syrgasförhållandena är otillfredsställande. För kategorin hydromorfologiska kvalitetsfaktorer bedöms statusen måttlig på grund av att det i anslutning till vattenförekomsten finns vandringshinder samt att svämplanets struktur och funktion är otillfredsställande för att detta utgörs till 38% av anlagda ytor och/eller aktivt brukad mark. De fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorerna har sammantaget god status. (VISS, 2019a.)

Ekologisk status: Kärrafjärden

Vättern – Kärrafjärden (SE652418-145311) har en area av 4 km².

Vattenförekomsten klassas idag till måttlig ekologisk status, där styrande parameter utgörs av kategorin hydromorfologiska kvalitetsfaktorer. Detta för att förekomsten har en otillfredsställande konnektivitet, landlevande och akvatiska organismer har inte möjlighet till förflyttning eller vandring på grund av reglering och vandringshinder. Förekomsten har måttlig status med avseende på växtplankton: planktontrofiskt index och totalbiomassa till följd av en belastning av näringsämnen som orsakar övergödning. Den har även måttlig status gällande syrgasförhållanden och de särskilt förorenande ämnena koppar och zink. (VISS, 2019b.)

Ekologisk status: Duvfjärden

Vättern – Duvfjärden (SE651884-144722) har en area av 26 km².

Vattenförekomsten klassas idag till måttlig ekologisk status, där styrande parameter utgörs av kategorin särskilda förorenande ämnen, på grund av överskridande värden gällande halten biotillgänglig zink. Uppmätt halt biotillgänglig zink är 24,6 µg/l, enligt 36 mätningar mellan 2013 och 2015, gränsvärdet för zink är 5,5 µg/l. Även för kategorin hydromorfologiska kvalitetsfaktorer bedöms statusen måttlig på grund av att det i anslutning till vattenförekomsten finns vandringshinder. De biologiska kvalitetsfaktorerna respektive de allmänna förhållandena (övergödning och försurning) har sammantaget god status. (VISS, 2019c.)

Ekologisk status: Störvättern

Vättern – Störvättern (SE646703-142522) har en area av 1756 km².

Den ekologiska statusen är totalt sett god för vattenförekomsten, men otillfredsställande gällande konnektiviteten på grund av vandringshinder och svämplanets struktur och funktion eftersom svämplanet till 43 % utgörs av anlagda ytor och/eller aktivt brukad mark. Statusen är däremot hög gällande bottenfauna och näringsämnen. (VISS, 2019d.)

5. NOLLALTERNATIV

Den gällande fördjupade översiktsplanen för norra Vättern och dess stränder är från år 1997.

Den gällande planen har syftet att på lång sikt restriktivt säkra friluftslivet och naturvårdens intressen gentemot olika former av exploatering för bebyggelse och att aktivt främja och utveckla friluftsliv och turism som en viktig del av näringslivet i bygden.

I den gällande planen kommer naturområden, ängs- och betesmark bevaras. De tidigare plangränserna kommer att gälla som områdesgränser för riksintresse för rörligt friluftsliv.

6. ALTERNATIV

Några alternativ för utformning och lokalisering av föreliggande planförslag har ej legat till grund för miljöbedömningen. Skillnader mellan planförslaget och nollalternativet, dvs. att aktuell plan fortsatt gäller, har presenterats i kapitel 5 ovan men också i kapitel 9 avseende respektive delområde.

7. PLANFÖRSLAGET

Den fördjupade översiktsplanen för norra Vättern är tänkt att gälla fram till år 2030.

Nedanstående beskrivningar är av översiktlig karaktär. Mer information framgår av planhandlingen.

Syfte

Syftet med planen är att skapa en långsiktigt hållbar samhällsutveckling för området kring norra Vättern som innebär att kommunen kan växa genom nya bostadsområden, verksamheter och kommunikationer samtidigt som värdefulla natur-, vatten- och kulturmiljöer samt rekreationsområden bevaras.

Plan

Kommunstyrelsen i Askersunds kommun tog 2018 beslut om att ta fram en ny fördjupning av översiktsplanen för norra Vättern. Den tidigare fördjupningen av översiktsplanen för området, Norra Vättern och dess stränder, är från år 1997. Denna gäller tills dess att den nu aktuella fördjupningen av översiktsplanen vinner laga kraft.

Askersunds kommun har en översiktsplan från år 2016, Översiktsplan 2015 - 2025.

Översiktsplanen med tillhörande tillägg kommer fortsatt att gälla för kommunen, men för det nu aktuella planområdet kommer fördjupningen av översiktsplanen att ta vid.

För en fördjupning av översiktsplanen gäller samma krav på innehåll och förfarande som för en översiktsplan. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande utan endast vägledande för efterföljande planläggning, lovgivning och tillståndsprövning.

Planområdet ligger runt norra Vättern i Askersunds kommun och är ca 26 000 ha stort (figur 1.1 ovan). Planområdet ligger i den södra delen av Askersunds kommun och omfattar tätorterna Hammar, Olshammar och Åmmeberg samt sjön Vättern.

Askersunds kommun har ca 11 300 invånare, varav det inom planområdet bor närmare 1 000 invånare i tätorterna Hammar, Olshammar och Åmmeberg samt omkring 1 500 invånare på landsbygden.

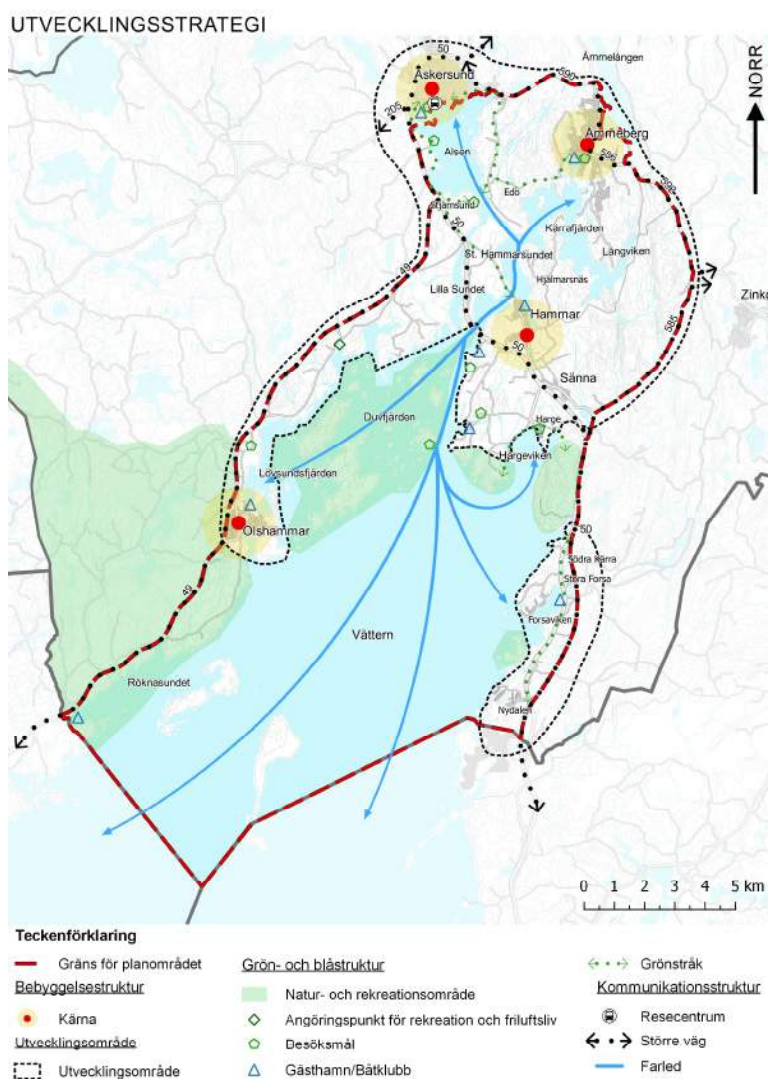
För att illustrera de strategiskt långsiktiga intentionerna för planområdets samhällsutveckling har en utvecklingsstrategi tagits fram. Utvecklingsstrategin redovisar på en övergripande nivå med breda penseldrag kommunens målsättning för den strategiskt långsiktiga samhällsutvecklingen inom planområdet.

Utvecklingsstrategin ligger till grund för den mark- och vattenanvändningskarta som preciserar de slutgiltiga avvägningarna och ställningstaganden som gjorts mellan olika allmänna och enskilda intressena inom planområdet. Planförslagets mark- och vattenanvändningskarta och tillhörande områdesbeskrivningar ger vägledning för beslut om användningen av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Planen beskriver en förändrad markanvändning på flera olika platser inom planområdet, i anslutning till olika orter kring norra Vättern. Planen beskriver markanvändningskategorierna landsbygd, stadsbygd, bostäder och verksamheter.

Delområden som i olika utsträckning är tänkta för exploatering, framför allt byggnation av bostäder, är

- Edö
- Åmmeberg
- Ävje-Tomtevik
- Kärraudden
- Gammeldrätt-Hammarängen
- Hammar
- Sänna
- Vasshammaren
- Bastedalen
- Harge
- Forsanäset
- Södra Kärra-Stora Forsa
- Rå
- Nydalen
- Norrviken
- Olshammar
- Bodaborg
- Äviken
- Tikanäs

Utvecklingsstrategin, samrådsversion

8. MILJÖPÅVERKAN AV UTVECKLINGSSTRATEGI

I detta kapitel beskrivs utvecklingsstrategin på en övergripande nivå och den miljöpåverkan som bedöms uppstå av strategin i stort.

I den nya planen föreslås samhällsutvecklingen att koncentreras till två utvecklingsområden, Nydalen-Stora Forsa och Olshammar-Harge-Hammar-Åmmeberg-Askersunds stad.

Ny bebyggelse ska tillkomma inom, i närheten av och mellan de utpekade kärnorna Olshammar, Hammar, Åmmeberg och Askersunds stad.

Nuläge

Marken för utvecklingsområdena inom planområdet består av natur- och skogsmark samt jordbruksmark.

Det föreligger strandskydd på 100 m längs hela Vätterns strand och det får inte ske någon bebyggelse inom strandskyddslinjen utan dispens, med undantag för om ett område omfattas av LIS-bestämmelser.

Området kring norra Vättern nyttjas i hög grad för rekreation och friluftsliv genom aktiviteter som bad, paddling, fiske och båttrafik.

Det finns flera kulturhistoriska värden, fornlämningar och kulturmiljöområden inom planområdet.

Konsekvenser av planen

Planen föreslår en förändrad markanvändning inom en yta av ca 1500 ha, varav jordbruksmark utgör ca 300 ha och skogs- eller naturmark resterande ca 1200 ha. Dessa ytor kommer att bli tillgängliga för ny exploatering i form av främst bostäder. En sådan omfattande förändring gällande markanvändning bedöms kunna innebära en negativ påverkan främst avseende strandskydd, grönstruktur, landskapsbild och framtida försörjning.

Det bedöms generellt vara positivt att utvecklingen föreslås ske utifrån befintliga bostäder och verksamheter.

Mark

Jordbruksmark är värdefull att bevara inför framtiden och Askersunds kommun har satt upp målet att arealen jordbruksmark ska vara oförändrad eller öka till år 2020. Om planen pekar ut jordbruksmark för bebyggelse kommer detta att försvåra att miljömålet nås.

Äng- och betesmark är betydelsefull för biologisk mångfald och för att säkra framtida matförsörjning. Om jordbruksmarken bebyggs kan det innebära en irreversibel åtgärd, det är sannolikt inte möjligt att återställa marken till ursprungligt skick när denna är ianspråktagen för bostäder eller verksamheter. Framförallt är det aktuellt vid exploatering i områden kring Gammeldrätt-Hammarängen, Södra Kärra, Nydalen och Rå.

Om bebyggelse kommer att ske i potentiellt förorenade områden kommer det att behöva saneras för att inte utgöra en risk för spridning av föroreningar. I miljömålen för Askersunds kommun står att förorenade områden klass 1 och 2 ska vara sanerade till år 2020 och sanering i samband med bostadsbebyggelse kan bidra till att detta mål uppfylls. Framförallt har områdena som utpekats vid Olshammar, Hammar och Bastedalen, Forsa samt vid Åmmeberg identifierats som riskområden för markföroreningar.

Vatten

Planen omfattar en omfattande bebyggelse i nära anslutning till norra Vätterns strandlinje. Det är viktigt att rekommendationerna i planen, att byggnation ska förläggas indraget från strandlinjen, följs vid detaljplaneläggning. Byggnation vid strandlinjen bör i första hand förläggas till utpekade LIS-områden som finns angivna i Åmmeberg, Södra Kärra, Hammar, Bastedalen, Stora Forsa och Olshammar-Norrviken.

Norra Vätterns strandområden är värdefulla och en exploatering av dessa kan medföra att vattenkvaliteten i sjön påverkas, vilket i sin tur påverkar vattenmiljön. Att markanvändningen förändras från jordbruksmark till bostadsområden kan dock ha en positiv påverkan avseende övergödningproblemet i Vättern eftersom aktivt jordbruk innebär ett utsläpp av näringsämnen.

Risker för att byggnader och anläggningar utsätts för översvämning bedöms generellt kunna öka i och med genomförandet av planen. Fler hårdgjorda ytor innebär en snabbare ytavrinning, vilket kräver en utökad dagvattenhantering. Det kan uppkomma negativa konsekvenser som översvämning och försämrad vattenkvalitet i omkringliggande diken och vattendrag om dagvattnet inte tas om hand. Då merparten av områden dessutom är kuperade och omfattar lågpunkter i terrängen enligt skyfallskarteringen föreligger också en förhöjd risk för översvämning inom stora delar av planområdet.

Även bebyggelse i kustnära områden innebär en ökad översvämningsrisk. Områden där detta särskilt bör beaktas är till exempel inom LIS-områden där bebyggelse tillåts närmare stranden.

Det kommande projektet Vätternvatten som kommer att innebära att dricksvatten tas från ytvattenförekomsten innebär att det är av ännu större betydelse att planen inte försämrar vattnets kvalitet.

Luft och klimat

Bostadsbebyggelse innebär sannolikt ökade trafikflöden, vilket kan medföra ett ökat utsläpp av växthusgaser och partiklar till luft. Trafiken kommer dock att i hög utsträckning utvecklas inom befintlig infrastruktur, vilket bedöms minska potentiella negativa konsekvenser en ökad trafik kan medföra.

När det gäller klimatpåverkan medför avverkning av skog en negativ påverkan i och med att växtlighet binder koldioxid, vilken kommer att frigöras.

Naturmiljö och biologisk mångfald

Det kommer att kunna ske en exploatering inom ett område av 1200 ha natur- och skogsområden. Förtätning och ny bostadsbebyggelse inom ett område kan även öka belastningen på närliggande naturområden.

Inga naturreservat eller Natura 2000-områden planeras att bebyggas, men exploatering föreslås ske av andra natur- och skogsområden som ej har utpekade skydd. Det finns även nyckelbiotoper som omfattas av områden föreslagna för exploatering.

Det finns några utpekade grönstråk i planens utvecklingsstrategi:

- Hargemarken-Harge uddar
- Hammar-Stjärnsund-Askersunds stad
- Edö-Stjärnsund
- Åmmeberg-Edö-Askersunds stad
- Kärraviken-Nydalen

Dessa grönområden möjliggör enligt planen en utökad gång- och cykeltrafik och utnyttjande av gröna ytor, men de är inte utpekade i plankartan.

Grönstrukturen inom planområdet kommer att förändras i och med att grönområden fragmenteras och bebyggs. Planen kommer sannolikt till viss del negativt påverka den biologiska mångfalden genom habitatförluster. Särskilt bör grönstrukturplanen för kommunen beaktas i samband med förtätning av Åmmeberg samt exploatering av Edö för att minska riskerna för den tätortsnära grönstrukturen och naturmiljön.

Planområdet gränsar till ett Natura 2000-område och den kan påverka detta till viss del eftersom många arter inom området är fåglar som rör sig över större ytor. En minskad andel jordbruksmark innebär habitatförluster för flertalet fåglar och särskilt för de rödlistade arterna berguv (sårbar) och spillkråka (nära hotad). Spillkråkan påverkas också av minskade skogsområden.

Den bruna kärrhöken påverkas av avverkning av vass, förhöjda vattenståndsnivåer och närgångna människor under häckningsperiod eftersom denna har sitt bo i marknivå i vassen under maj-augusti. Fiskgjusen påverkas också negativt av för närgången aktivitet till habitatet.

Naturresurser

Ny bebyggelse och en expanderad infrastruktur kan innebära en ökad åtgång av material och att det behöver brytas nytt material av ändliga resurser. I detta sammanhang bör även exploatering av jordbruksmark nämnas som en värdefull ändlig resurs att beakta och bevara.

I några områden berörs rullstensåsar i viss utsträckning som utgör viktig resurs för transport och bildning av grundvatten. Dessa bör beaktas särskilt i utpekade områden vid Hammar, Olshammar och i områdena kring Nydalen

Hälsa och säkerhet

Badvattnet i Vättern kan komma att påverkas av mer bebyggelse i och med en potentiellt ökad belastning av förorenande ämnen från vattnet som avrinner från bebyggda områden.

Generellt kan sägas att riskerna för att byggnader och områden utsätts för ras och skred ökar i och med genomförandet av planen. Speciellt är det utpekade områden i anslutning till Vätterns strand med kuperad terräng som identifierats som riskområden för ras och skred.

Detta innebär också sannolikt att riskerna i genomförandeskedet ökar i närområdet då omfattande spränginsatser kan bli nödvändiga beroende på hur områdena exploateras.

En större inflytt och nya vägar och bostadshus kan medföra att det blir en ökad trafik i ett område, vilket kan innebära en minskad säkerhet för de boende. Sannolikt ökar även risken för viltolyckor och olyckor rörande transport av farligt gods. Många områden tangerar eller ansluter till väg 49 eller 50 genom Askersunds kommun som idag är prioriterade för transport av farligt gods vilket sannolikt utsätter ett större antal människor för konsekvenserna av ett eventuellt utsläpp.

En ökad trafikmängd genererar också ökade bullernivåer som kan vara skadliga för människors hälsa. Detta gäller speciellt för områdena kring Hammar, Stora Forsa, Olshammar, Nydalen och område vid Harge.

Ökad risk för negativa störningar med lukt, industribuller och andra störningar förknippade med befintlig eller utökad industriverksamhet är framförallt aktuellt i Olshammar där relativt stort skyddsavstånd gäller och bör beaktas vid nybyggnation.

Samma typ av risker gäller även till viss del industriområdet i Hammar som framförallt påverkar strandnära exploatering av LIS-område på andra sidan Hammarsviken.

Livskvalitet, rekreation och friluftsliv

Att området kring norra Vättern utvecklas bedöms vara positivt för människors livskvalitet i och med att det skapas bättre förutsättningar för friluftsliv, rekreation, turism och besöksnäring.

Bostadsbebyggelse kan eventuellt påverka tillgängligheten för friluftsutövare, vilket i sådant fall kan medföra en negativ påverkan. Planens restriktiva hållning till att exploatera i strandnära områden är en bra förutsättning för att inte negativt påverka möjligheten till rekreation och friluftsliv kring Vättern. Att styra exploatering i strandnära lägen till beslutade LIS-områden blir viktigt för att minska konsekvenserna för såväl friluftsliv som för den biologiska mångfalden.

Befolkning och sysselsättning

Att de mindre orterna kring Vättern utvecklas och får förbättrade kommunikationer kan innebära att medborgarnas möjligheter till sysselsättning blir större. En ökad inflytt i och med ny bostadsbebyggelse kan leda till att turistanläggningar och besöksnäringen i området får en ökad omsättning.

Planen kan innebära ökade kostnader för kommunen, eftersom behovet av skola, hemtjänst och annan samhällsservice ökar när bebyggelsen kommer ut på landsbygden och dessutom blir utspridd över flera platser.

Kulturmiljö och landskapsbild

Då naturområden, skogsmark och jordbruksmark ställs om till bostadsområden finns det en risk för att en negativ påverkan på landskapsbilden uppkommer och att upplevelsen av området avsevärt förändras. Detta gäller framförallt utpekade områden med kuperade terräng längs Vätterns strand såsom Ävje, Gammeldrätt, Edö, Kärra udde samt Tikanäs.

De kulturhistoriska värden, fornlämningar och kulturmiljöområden som finns inom planområdet behöver det tas hänsyn till i genomförandet av planen så att dessa inte påverkas negativt. Då områdena generellt är stora bör sådana värden kunna undvikas vid exploatering. Framförallt finns ett kulturmiljövårdsintresse i Åmmeberg som särskilt ska beaktas vid förtätning och expansion.

Ekosystemtjänster

I och med att natur- och skogsområden samt jordbruksmark kommer tas i anspråk påverkas sannolikt främst ekosystemtjänsterna

- Landskapskaraktär – landskapet ställs om till bostadsområden, vilket sannolikt negativt kommer att påverka hur landskapet upplevs.
- Klimatreglering – träd och annan växtlighet tar upp koldioxid och vatten samt ger skugga, en minskning ger en minskad klimatreglering.
- Livsmedel från skog – fler bostäder i eller i anslutning till skogsområden ger en större möjlighet att plocka svamp och bär, vilket innebär en positiv påverkan på ekosystemtjänsten.
- Livsmedel från odlade landväxter – en minskning av jordbruksmark innebär att livsmedelsförsörjningen påverkas negativt.

Förslag till generella åtgärder

Omprioriteringar behöver göras avseende ytan jordbruksmark som föreslås exploateras. En åtgärd skulle kunna vara att specificera markanvändningen tydligare i planen och omlokalisera vissa nya platser för bebyggelse, så att jordbruksmarken i högre utsträckning bevaras.

Det behöver tas hänsyn till skyddade och rödlistade arter då naturområden, skogsområden och jordbruksmark ska exploateras. Betesmark är viktigt för den biologiska mångfalden eftersom den utgör habitat för fåglar, fjärilar och ängsflora. Det kan uppstå negativa konsekvenser på lång sikt av att sådana habitat försvinner.

Omprioriteringar behöver eventuellt göras avseende ytan natur- och skogsmark som föreslås exploateras. En åtgärd skulle kunna vara att specificera markanvändningen tydligare i planen och minska ytan på utpekade nya platser för bebyggelse, så att naturvärden i högre utsträckning kan bevaras.

Det behöver bättre beskrivas i planen hur de utpekade grönstråken kommer att värnas.

Där det inte finns LIS-bestämmelser bör utpekade nya områden för exploatering illustreras med indragen linje, 100 m från stranden, så att det säkerställs direkt i planen att hänsyn tas till strandskyddet vid detaljplaneläggning och byggnation.

Byggnation kring strandlinjerna får inte motverka möjligheterna att utnyttja strandområden och sjön till rekreation och friluftsliv.

Genom lokalt omhändertagande av dagvatten i form av fördröjning och rening av vatten i nya våtmarker eller dagvattendammar kan negativa konsekvenser undvikas eller minimeras.

Trafikflöden behöver kartläggas och byggnation förläggas i anslutning till befintlig infrastruktur. Områden längs befintliga busslinjer skulle till exempel kunna prioriteras i genomförandet av planen. Ny byggnation bör förläggas så att denna påverkas i minsta möjliga mån av buller från trafiken och vid behov vidta bullerreducerande åtgärder.

Vid varje enskild exploatering behöver det tas hänsyn till fornlämningar och undersökas huruvida en lämning eller annat kulturvärde kan komma att påverkas av planerad byggnation.

En landskapsanalys bör utföras i områden som kan komma att väsentligt förändras gällande markanvändning och siktlinjer.

Generellt behöver risk för bullerstörning utredas för föreslagna bostadsområden i anslutning till riksväg 50 men också för föreslagna områden längs med väg 49. Fullt utbyggt kommer belastningen på båda vägarna öka vilket kan få betydelse på trafiksäkerhet men också generellt medföra en större risk för olyckor med transport av farligt gods kring Vättern.

Konsekvenser av nollalternativ

I nollalternativet bevaras stora delar av de områden som i den nya planen föreslås utvecklas med nya bostäder. Det förespråkas konsolidering av befintliga anläggningar framför att bygga nya. Områden av värde för naturvården ska hållas fria från ytterligare bebyggelse och andra åtgärder som kan vara till hinder. Ny spridd bebyggelse tillåts ej.

Strandskyddet ska behållas intakt inom utpekade detaljplaneområden för att inte begränsa strändernas tillgänglighet och stora sammanhängande strandområden ska bevaras. Vid storvätterns stränder ska stor restriktivitet iakttagas gällande ytterligare fritidsbebyggelse. I nollalternativet finns också en ambition att öka utbudet av naturupplevelser i form av till exempel kanotleder.

Enligt den gällande planen får landskapsbilden ej förändras på något negativt sätt, ny byggnation ska anpassas till omkringsliggande terräng.

Andra planer

Den fördjupade översiktsplanen överensstämmer inte med de specificerade miljömålen i Askersunds kommuns översiktsplan 2015–2025. I översiktsplanen finns målen att bevara all jordbruksmark och all grönstruktur. Den fördjupade översiktsplanen är inte förenlig med något av dessa mål i och med att det är flertalet områden bestående av skogs-, ängs- eller betesmark som i planen föreslås exploateras. Se i avsnitt om miljömålen nedan för bedömda miljökonsekvenser för respektive mål.

Enligt grönstrukturplanen för Askersunds kommun ska grönstrukturen i Åmmeberg bevaras, vilket innebär att den fördjupade översiktsplanen ej helt överensstämmer med grönstrukturplanen.

Det finns en LIS-plan för delar av planområdet: LIS-områden, tematiskt tillägg till översiktsplan, Askersunds, Laxås och Lekebergs kommuner. Den fördjupade översiktsplanen följer LIS-planens utpekade områden samt beskriver en mer utbredd exploatering i strandnära lägen än LIS-planen föreslår.

Kumulativa effekter

Om det blir en ökad bebyggelse inom ett större område kan det innebära att det blir en ökad belastning på Vättern genom att flera mindre källor totalt sett leder till en stor påverkan.

Exploatering av jordbruksmark och omställning till bostadsområden kan påverka större ytor av jordbruksmark än den som faktiskt tas i anspråk i och med att markanvändningen generellt inom området förändras. Fastighetsägarförhållandena kan ha stor betydelse för om den resterande jordbruksmarken anses brukningsvärd ur ett ekonomiskt perspektiv.

Förlusten av habitat på många olika platser kan ha en negativ påverkan på rödlistade arter i och med att de kan bli mer begränsade i sin utbredning. Det kan bli en annan konkurrenssituation gällande habitat.

De kumulativa effekterna av planen beror av planens exploateringsgrad. Om planen genomförs fullt utvecklad bedöms den få stora negativa konsekvenser på miljön kring norra Vättern. En sådan omfattande exploatering går ej i linje med Askersunds kommuns miljömål och bedöms kunna innebära en betydande negativ påverkan på Vätterns stränder.

Om planen endast innebär enstaka friliggande bostadshus inom respektive utpekade område för förändrad markanvändning bedöms planen innebära endast en marginell negativ miljöpåverkan.

Fullt utvecklad plan utgör en sammanlagd ökad belastning på väg 50 men också på väg 49 som kan leda till sammanlagda negativa konsekvenser för trafiksäkerhet men också ur miljö- och hälsoperspektiv vad gäller olyckor med farligt gods samt buller. Detta behöver ses över.